

Стенографски дневник

НА

18. заседание

Петък, 3 декември 1943 г.

Открито в 16 ч. 35 м.

Председателствувал подпредседателят д-р Петър Кьосеиванов.

Секретари: Атанас Цветков и Димитър Сараджов.

СЪДЪРЖАНИЕ

Съобщения:	Стр.
Отпуски	179
Законопроекти	179
Дневен ред:	
Проекторешения:	

1. За одобрение на 129. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 28 април 1943 г., протокол № 62 — относно договора за екстрадиция между царство България и великия германски Райх. (Приемане) 179
2. Одобрение на 1. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 24 август 1943 г., протокол № 117 — относно споразумението за имуществено-правното уреждане на изселването из България на лица от германски произход. (Приемане) 183
3. За одобрение на 18. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 6 юли 1943 г., протокол № 98 — относно конвенцията между царство България и великия германски Райх за правна защита, съдебна помощ и за уреждане на други правни отношения по въпроси на гражданското и търговско право, както и относно освобождаването от задължението за заверка на документи. (Приемане) 185
4. За одобрение подписаната на 18 април 1943 г. спогодба за плащанията между България и Финландия. (Приемане) 193
5. За одобрение подписаната в Братислава на 8 септември 1943 г. спогодба за търговския обмен и плащанията между България и Словакия. (Приемане) 194
6. За разрешаване на руските манастири, скитове и килии в Света гора да изнесат разни хранителни и други предмети, които да се освободят от заплащане на износни такси, данъци и герб. (Приемане) 195
7. За освобождаване от вносно мито и всякакви други данъци и такси една автомобилна кола „Мерцедес“ № 112, внесена от г-н Конума, член на японската легация — София. Същата автомобилна кола, която е купена от финландската легация и ще бъде изнесена за нуждите на същата легация в Цариград, да се освободи от заплащане на износно мито и други данъци и такси. (Приемане) 195

8. За освобождаване на 100.753 кг. печатарска хартия от вносно мито и други данъци, такси и магазинаж, предназначена за германската легация в София. (Приемане) 195
Говорили: Петко Стайнов 195
М-р-предс. Добри Божилов 196
9. За одобрение на 67. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 19 ноември 1943 г., протокол № 164, с което се разрешава покупката и вноса на 500 коча от расата „Меринофлайш“ от Германия и разрешаване на дружество „Вотираг“ — Берлин, да закупи и изнесе срещу тях овце за клане за Германия. (Разисквания) 196
Говорили: Димитър Марчев 196
Атанас Цветков 197
М-р д-р Иван Бешков 198

Законопроекти:

1. За отстъпване даром от държавата на Българската спортна национална федерация, държавния имот в гр. София, ул. „Бачо Киро“ № 4. (Второ четене) 198
2. За отстъпване даром на Съюза на бойците от фронта в България държавния имот в гр. София, ул. „Клементина“ № 10. (Второ четене) 199
3. За допълнение на закона за облекчение материалното положение на държавните, общинските и други служители в царството. (Първо и второ четене) 199
4. За изменение и допълнение на закона за военно-морското на Негово Величество училище, обнародван в „Държавен вестник“, бр. 83, от 20 април 1943 г. (Първо четене) 199
5. За разпространение на бързорастящите горско-дървесни видове. (Първо четене) 200
6. За прехвърляне собствеността на стопанство „Минкова махала“, край гара Бойчиновци, от Българската земеделска и кооперативна банка на Министерството на земеделието и държавните имоти. (Първо четене) 201
Говорили: Гаврил Грозданов 201
М-р д-р Иван Бешков 202
7. За допълнение на закона за санитарно-ветеринарна служба. (Първо и второ четене) 204

Дневен ред за следващото заседание 204

Председателствуваш д-р Петър Кьосеиванов: (Звъни) Присъствуват необходимият брой народни представители. Обявявам днешното заседание за открито.

(Отсъствуват: Ангел Държански, д-р Атанас Попов, Васил Цветков, Василев, Гаврил Ленков, д-р Георги Рафаилов, Дичо Тодоров Стоянов, Дончо Узунев, Еким Екимов, Иван Димитров Минков, Игнат Хайдудов, Найдено Райнов, Неделчо Куомджиев, Николай Султанов, Панайот Станков, Петър Думанов, Петър Дограмаджиев, Светослав Михайлов Славов и Сърко Станчев).

Преди да пристъпим към дневния ред, има да ви направя следните съобщения.

Председателството е разрешило отпущ на следните г-да народни представители: Ангел Държански — 1 ден; д-р Георги Рафаилов — 1 ден; Димитър Икономов — 1 ден; Игнат Хайдудов — 1 ден; Петър Дограмаджиев — 1 ден и Филип Махмудиев — 1 ден.

Постъпили са:

От Министерството на финансите — законопроект за изменение и допълнение на закона за застрахователните дейтели и дейността по набавяне на застраховките.

От Министерството на войната — законопроект за изменение и допълнение на закона за снабдяване бездомниците, пострадали от войните, с икономически жилища.

От Министерството на земеделието и държавните имоти — законопроект за отстъпване даром на Обществото на кавалерите на орден за храброст и знака му в България държавния имот в гр. София, ул. „6 септември“ № 15.

Ще бъдат раздадени и поставени на дневен ред.

Минаваме към днешния ред — точка първа:

Одобрение на предложението за одобрение 129. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 28 април 1943 г., протокол № 62 — относно договора за екстрадиция между царство България и великия германски Райх.

Моля г-н докладчика да го докладва.

Докладчик Стефан Караиванов: (Чете)

„МОТИВИ

към законодателното предложение за одобрение на 129. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 28 април 1943 г., протокол № 62

Г-да народни представители! С вербална нота № 537, от 27 септември 1925 г., германското правителство денонсира договора за екстрадиция, подписан с България на 16/29 септември 1911 г.

По предложение на германското правителство през м. юли т. г. се започнаха преговори с германските делегати за сключване на нов договор за екстрадиция, които преговори завършиха с подписания такъв в Берлин на 27 август 1943 г. Този договор, с някои малки изключения, следва в общите си постановления одобрения вече от вас договор за екстрадиция със Словашко от 2 март т. г.

Като излагам горното, моля, г-да народни представители, издаденото 129. постановление на Министерския съвет, взето в заседа-

нието му от 28 април т. г., протокол № 117, да бъде одобрено с тук приложеното решение.

Гр. София, ноември 1943 г.

Министър на външните работи и на изповеданията: Д. Шишманов

РЕШЕНИЕ

за одобрение на 129. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 28 април 1943 г., протокол № 62

Одобрява се 129. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 28 април 1943 г., протокол № 62.

ДОГОВОР ЗА ЕКСТРАДИЦИЯ

между Царство България и Великия Германски Райх

Царство България и Великият Германски Райх се споразумяха да уредят с договор цялостната правна помощ по наказателни дела.

За тази цел те назначиха за свои пълномощници:

Негово Величество Царят на Българите;

Пълномощния министър, директор на съдебния отдел и юрис-консулт на Министерството на външните работи и на изповеданията.
г-н д-р Богдан Кесяков

Фюрерът на Великия Германски Райх:

Пълномощния министър I кл. и директор на правния отдел на Министерството на външните работи

г-н д-р Ерих Албрехт

и министериалдиригента при Министерството на правосъдието

г-н д-р Волфганг Метгенберг,

които, след представяне на техните пълномощия, намерени за редовни, се споразумяха върху следните разпоредби:

Член 1

Общи разпоредби

Договорящите Страни се задължават, съобразно следващите разпореджения:

1. При предпоставката на взаимност, по искане на една компетентна власт, да си дават взаимно правна помощ, чрез своите съдебни и административни власти, по наказателни производства от всякакъв вид, висящи пред съдебните или административни власти на молещата Страна, като:

а) да предават или да допускат транзитно предаване на лица за наказателно преследване или за изтърпяване на наложено наказание (членове 2 до 17);

б) да предават предмети (членове 18 до 24);

в) да дават всякаква друга правна помощ, доколкото тя може да бъде оказана също и на собствените власти (25 до 33).

2. Да си съобщават взаимно влезлите в законна сила присъди, постановени срещу поданици на другата Страна (чл. 34).

Дял първи

Пряко и транзитно предаване

Член 2

Ограничение на задължението за предаване по отношение на лицата

Договорящите Страни ще си предават взаимно, за наказателно преследване или за изтърпяване на наложено наказание, съобразно следващите разпоредби, лицата, преследвани или осъдени за едно престъпно деяние от съдебните власти на молещата Страна, които се намират в територията на замолената Страна.

Това задължение не се отнася до собствените поданици на замолената Страна.

Член 3

Ограничения на задълженията за предаване по материя

Предаването още се допуска само за деяние, което е наказуемо по законодателствата на двете Страни.

Предаването за наказателно преследване ще се допуска само за деяние, за което според законодателствата на двете Страни най-високата мярка на предвиденото наказание е повече от една година лишаване от свобода или друг род по-тежко наказание. Предаването ще се допуска също при опит и всякакъв вид съучастие в едно такова деяние, ако опитът или съучастията са наказуеми според законодателствата на двете Страни.

Предаването за изтърпяване на едно наказание ще се допуска, само ако са налице предпоставките на предходните две алинеи и наложеното с влязла в законна сила присъда наказание, е не по-малко от шест месеца лишаване от свобода или друг род по-тежко наказание. В случай на наложено наказание по съвкупност, меродавно е определеното общо наказание.

Член 4

Политически деяния

Задължението за предаване не съществува, ако деянието е политическо или се намира във връзка с едно политическо деяние. Такава връзка съществува, когато деянието е трябвало да подготви, да осигури, да прикрие или да възпрепятства извършването на политическото деяние.

Задължението за предаване съществува обаче при предпоставките на членове 2 и 3 във всички случаи за следните деяния:

- а) умишлено престъпление срещу живота;
- б) умишлено причиняване на тежка телесна повреда;
- в) деяния, които представляват голяма опасност за общността. Същото важи за подготовката, за опита, за всякакъв вид съучастие в такива деяния, както и за улесняването на такива деяния.

Член 5

Изключения от задължението за предаване

Задължението за предаване не съществува, ако деянието, според законодателството на една от Договорящите Страни:

- а) представлява изключително отклонение от военна служба или се наказва изключително по военно-наказателните закони;
- б) се наказва изключително по наказателните закони за печата;
- в) се наказва изключително по данъчните закони;
- г) се наказва изключително по девизните закони;
- д) се наказва изключително по законите относно забраната на внос, износ или транзитен превоз, освен ако се касае до наказуем внос или транзитен превоз на упойтелни средства.

Член 6

Други изключения от задължението за предаване

Задължението за предаване не съществува още:

- а) ако, според законодателството на една от двете Страни, наказателното преследване за деянието или изпълнението на наказанието е недопустимо. Такъв е особено случаят, когато деянието е извършено върху територията на една трета държава и наказателно преследване за подобно деяние, извършено в чужбина, е недопустимо;

когато е настъпила давност на наказателното преследване или на изпълнението на наказанието;

когато е последвала амнистия или помилване;

когато липсва необходимата молба за възбуждане на наказателното преследване;

б) ако наказателното преследване, според законодателството на една от двете Страни, се възбужда само по тѣжба от пострадащото лице и може да бъде прекратено с оттеглянето на тѣжбата;

в) ако деянието е подсъдно на властите на замолената Страна и преобладаващи наказателно-правни интереси налагат съдебната власт да бъде упражнена от тази Страна;

а) ако за същото деяние срещу преследваното лице е постановен от властите на замолената Страна един осъдителен съдебен акт или друго съдебно постановление, което приключва разглеждане на деянието по същество.

Член 7

Отлагане на предаването

Ако преследваното лице е подложено на наказателно преследване или на изтърпяване на наказание от някоя власт на замолената Страна за деяние различно от онова, за което е поискано предаването, или ако същото лице е задържано поради някоя друга причина, решението за предаване се взема веднага, но изпълнението на предаването се отлага, докато се завърши производството, докато бъде изтърпяно или окончателно опростено наказанието или докато бъде отменено задържането.

Член 8

Временно предаване

В случаите на чл. 7 преследваното лице, подлежащо на предаване по този договор, може да бъде предадено временно за наказателно преследване, доколкото интересите на правораздаването на замолената Страна не се противопоставят на това. Молещата Страна е длъжна да върне незабавно преследваното лице, когато това бъде поискано от другата Страна и във всеки случай след завършване на наказателното преследване.

Член 9

Няколко искания за предаване

Ако предаването е поискано от няколко държави, замолената Страна има право да избере кое искане да удовлетвори.

Член 10

Ред за предаване молбите за предаване

Българските молби за предаване се отправят от Българското Царско Министерство на правосъдието, а ако се отнасят до наказателни дела, висящи пред българските военни съдилища — от Българското Военно Министерство, направо до Министра на правосъдието на Райха.

Германските молби за предаване се отправят от Министра на правосъдието на Райха, а ако се отнасят до наказателни дела, висящи пред германските военни съдилища — от Главното командование на германските въоръжени сили направо до Българското Царско Министерство на правосъдието.

Член 11

Приложения към молбата за предаване

Към молбата за предаване трябва да бъде приложено едно постановление за задържане или влязъл в законна сила наказателен съдебен акт, издадени от компетентната власт на молещата Страна.

Молбата или нейните приложения трябва да съдържат всички съществени данни за самоличността на преследваното лице, в особеност за неговото поданство, както и за фактическия състав на

приписаното му деяние, с посочване времето и мястото на извършването му, а така също текстът на закона, приложим към него. При престъпни деяния, насочени срещу имот, трябва да се посочи и размерът на причинената щета.

Член 12

Задържане след постъпване на молбата за предаване

Замолената Страна ще задържи или не ще освободи задържаното вече лице, чието предаване се иска, доколкото нейните закони допускат това и доколкото предаването не е очевидно недопустимо.

Член 13

Задържане преди постъпване на молбата за предаване

Преследваното лице се задържа също така още преди постъпване на молбата за предаване, доколкото това допускат законите на замолената Страна, ако бъде направено искане за това, съдържащо сведения за самоличността на това лице, особено за неговото поданство, както и за фактическия състав на приписаното му престъпно деяние, с посочване времето и мястото на извършването му, или пък ако преследваното лице е записано със същите данни в Централния бюлетин за търсене на другата Страна с цел за предаване.

Решението по молбата и началният момент на временното задържане се съобщават незабавно на молещата власт.

Молбите за задържане, както и съобщенията за взетите решения по тях и за началния момент на временното задържане могат да бъдат предавани направо между компетентните власти на двете Страни писмено, по телеграфа или по радиото.

Преследваното лице може да бъде освободено, ако в срок на един месец от задържането молбата за предаване, с предвидените по договора приложения, не бъде получена от замолената Страна.

Член 14

Исключване проверката на въпроса за вината

Замолената Страна в никой случай не може да обсъжда въпроса дали преследваното лице е подозряно или виновно в извършване на приписаното му деяние.

Член 15

Начало на специализацията

Предаденият не може, без съгласието на замолената Страна, да бъде подложен на наказателно преследване или на изтърпяване на наказание, или да бъде предаден на някоя трета държава за едно деяние, извършено преди предаването, за което предаване не е било допуснато, нито може да бъде ограничаван в неговата лична свобода на някое друго правно основание, настъпило преди предаването, освен ако той, в течение на един месец от окончателното приключване на проведеното срещу него наказателно производство и на изтърпяване на наказанието, не е напуснал територията на молещата Страна, при все че е имал възможност да стори това, или, след като я е напуснал, се е върнал в нея, или ако той отново е бил предаден от една трета държава.

Когато е допуснато предаване на наказателно преследване, може да се даде друга правна преценка на деянието, за което предаването е допуснато, ако и при тази нова правна преценка, съгласно разпоредбите на настоящия договор, също така би съществувало задължение за предаване.

Договорящите Страни, по молба, която може да бъде предадена по начина, посочен в чл. 10, ще дават съгласие предаденият да бъде подложен на наказателно преследване, на изтърпяване на наказание или да бъде предаден на една трета държава, за едно деяние, извършено преди предаването, за което не е било разрешено предаване, ако въз основа разпоредбите на договора предаването за това деяние би било задължително.

Член 16

Транзитно предаване

Договорящите Страни ще превозват през своята територия подлежащи на наказание лица, които една трета държава предава на друга Страна.

Задължението за транзитно предаване не съществува:

а) ако съгласно постановленията на договора не би следвало да се допусне предаването на преследваното лице;

б) ако лицето се преследва от някоя власт на замолената Страна, или ако срещу него е издадена заповед за задържане на друго основание от една власт на тази Страна.

(в) Членове 10, 11, 14 и 15 се прилагат съответно.

Член 17

Извършване на предаването и на транзитното превозване

Замолената Страна ще превози лицето, което подлежи да бъде предадено или превозено транзитно през страната, до уговорения граничен пункт или пристанище.

Транзитното превозване ще бъде извършено от властите на замолената Страна по начин, който те смятат за най-подходящ.

Дял втори

Предаване на предмети

Член 18

Подлежащи на предаване предмети

Договорящите Страни, съобразно следващите разпореджения, ще си предават взаимно:

а) предмети, които могат да имат значение на доказателствено средство в едно наказателно производство;

б) предмети, които подлежат да бъдат конфискувани или унищожени по едно наказателно производство;

в) предмети, намиращи се във владение на преследвания, който той или негов съучастник е придобил извън територията на замолената Страна чрез престъпното деяние, за което се преследва, или които той е получил като равностойност на тия предмети;

г) предмети, които се приемат заедно с преследвания при транзитното предаване.

Член 19

Условие за предаване на предмети

Договорящите Страни ще зачитат правата на трети лица върху предадените предмети и при поискване ще връщат незабавно тези предмети, ако в акта на предаването е била направена уговорка в този смисъл.

Член 20

Исключения от задължението за предаване на предмети

Задължението за предаване на предмети не съществува, ако за наказателното производство, по което се искат предметите, не би била допустима екстрадиция, съгласно членове 3, 4, 5 и 6.

Задължението за предаване на предмети отпада също така, ако наказателното производство, за което се искат предметите, е насочено срещу един поданик на замолената Страна, който се намира извън територията на молещата Страна, или ако замолената Страна смята, че допускането на исканата правна помощ е от естество да застраши нейните суверенни права или нейната сигурност.

Член 21

Отлагане на предаването на предмети

Когато предметите са нужни на някоя власт на замолената Страна за едно наказателно производство, предаването може да бъде отложено до завършване на производството и докато бъде изпълнено решението относно предметите.

Член 22

Подаване на молбите за предаване

Исканията за предаване на предмети трябва да бъдат предявени по реда на чл. 10.

Член 23

Приложения към молбата за предаване на предмети

Ако се иска предаването на предмети независимо от прякото или транзитно предаване на едно лице, заедно с искането за предаване на предметите трябва да се представи едно постановление за изземването им, издадено от компетентна власт на молещата Страна. Книжката трябва да съдържа всички съществени данни за самоличността на обвиняемия, особено за неговото поданство и настоящото му местопребивание, за фактическия състав на приписаното му престъпно деяние, с посочване времето и мястото на извършването му, както и за положението на делото. Молбата трябва да съдържа и текста на закона, приложим към деянието.

Член 24

Извършване на предаването на предмети

Молбите за предаване на предмети се изпълняват от властите на замолената Страна, които по законите на тази Страна извършват подобни служебни действия по собствени наказателни дела и съобразно предписаните за тези служебни действия форми и съответни принудителни мерки.

Ако предаването на предметите трябва да се извърши заедно с прякото или транзитно предаване на едно лице, предметите ще бъдат предадени по възможност едновременно с преследваното лице.

Дял трети

Друг вид правна помощ по наказателни дела

Член 25

Връчвания

Договорящите Страни ще връчват писмените документи, и особено призовките, които се отнасят до едно наказателно производство.

Член 26

Правно положение на призования

Свидетел или вещо лице, което се явява пред властите на молещата страна, по призовка, която му е била връчена от властите на замолената Страна, без оглед на поданството му, не може да бъде подложен на наказателно преследване или на изтърпяване на наказание за извършителство, за какъвто и да е вид съучастие, укривателство или улесняване в престъпното деяние, което е извършено преди напускане територията на замолената Страна, а също така не може да бъде ограничено в личната му свобода на някое друго, настъпило по-рано правно основание. Тези ограничения отпадат, ако призованият, в срок една седмица от деня, в който е бил освободен и е имал възможност да отпътува, не е напуснал територията на молещата Страна.

Член 27 Следствени действия

Договорящите Страни се задължават, съобразно следващите разпореджения, да разпитват обвиняеми и свидетели, да изслушват заключения на вещи лица, да извършват огледи, да вършат претърсвания и изземвания на предмети, да дават сведения и да извършват други следствени действия.

Член 28 Довеждане на задържани лица

Договорящите Страни ще си довеждат взаимно задържани лица, доколкото интересите на правораздаването на замолената Страна не се противопоставят на това, за да бъдат разпитани като свидетели, или да бъдат поставени в очна ставка с други лица. Молещата Страна ще върне незабавно доведените лица, когато това бъде поискано от другата Страна и винаги — след приключване на следствените действия.

Член 26 намира съответно приложение.

Член 29 Изключения от задължението за даване на правна помощ

Задължението за даване правна помощ по членове 25, 27 и 28 не съществува:

- ако наказателното производство има за предмет едно деяние, за което според законодателството на някоя от Договорящите Страни най-високата мярка на предвиденото в закона наказание е по-малко от три месеца тъмничен затвор или друг род по-леко наказание, освен ако се касае за деяния срещу съобщенията по сухо, по вода или по въздуха;
- ако наказателното производство има за предмет едно деяние, за което не би съществувало задължение за предаване по силата на членове 4, 5 или 6, буква „а“;
- ако наказателното производство има за предмет едно деяние, за което властите на замолената Страна са издали вече един осъдителен съдебен акт или друго съдебно постановление, което приключва разглеждане на деянието по същество, освен ако тази Страна сама е поискала започването на наказателното производство или е дала съгласие за извършването му;
- ако наказателното производство е насочено срещу поданик на замолената Страна, който се намира извън територията на молещата Страна, освен ако се касае за деяния срещу съобщенията по сухо, по вода или по въздуха;
- ако замолената Страна смята, че допускането на правната помощ е от естество да застраши нейните суверенни права или нейната сигурност.

Изпълнението на молбата за връчване на една призовка може да бъде отказано и тогава, когато призоваваният е застрашен с принудителни мерки или други вреди в случай на неявяване.

Член 30 Сведения от регистрите за съдимост

Договорящите Страни, при поискване, ще се дават взаимно сведения от регистрите за съдимост, без оглед на поданството на лицата, за които се отнася молбата.

В случаите на чл. 29, алинея първа, букви „б“, „г“ и „д“ — не ще се дават сведения.

Член 31 Съдържание на молбата за правна помощ

Молбите за правна помощ по членове 25, 27, 28 и 30 трябва да съдържат всички съществени данни за самоличността на обвиняемия, особено за неговото поданство и настоящото му местопребиване, за фактическия състав на приписаното му престъпно деяние, с посочване времето и мястото на извършването му, както и за положението на делото.

Член 32 Подаване молбите за правна помощ

Молбите за правна помощ по членове 25, 27, 28 и 30 могат да бъдат подавани направо на съответните съдебни и полицейски власти.

Когато се касае за наказателни дела, висящи пред военните съдилища, българските искания могат да бъдат отправяни от българското Царско Министерство на войната до Министра на правосъдието на Райха, а германските искания — от Главното командване на въоръжените сили направо до българското Царско Министерство на правосъдието.

Член 33 Изпълнение на правната помощ

Договорящите Страни ще изпълняват молбите за правна помощ по членове 25, 27, 28 и 30 чрез властите на замолената Страна, които по законите на тази Страна извършват подобни служебни действия по собствени наказателни дела и съобразно предписанията за тези служебни действия форми и съответни принудителни мерки.

Дял четвърти Съобщаване на присъди

Член 34

Договорящите Страни ще си съобщават взаимно влезлите в законна сила присъди, които са постановени от властите на едната Страна срещу поданици на другата Страна, и които подлежат да бъдат вписани в регистра за съдимост, според разпоредбите на Страната, в която са произнесени, с изключение на присъдите по политически деяния.

Съобщението се извършва, като се изпрати препис от присъдата или от подлежащото на вписване съдържание в регистра. Размяната на съобщенията се извършва чрез българското Царско Министерство на правосъдието и министъра на правосъдието на Райха всеки шест месеца.

Дял пети Заключителни постановления

Член 35

Разноски за правната помощ

Направените от замолената Страна разноски по правната помощ не се плащат от молещата Страна. Също така не могат да бъдат искани направените разноски за връщане на предмети или за съобщения за присъди.

Разноските, които са направени за превоз на лица по море, за временно предаване, за транзитно предаване или за довеждане на лица по чл. 28, както и таксите и разноските за вещи лица, се плащат от молещата страна.

Член 36 Преводи и заверки

Молбите за правна помощ и техните приложения, както и съобщенията по чл. 34 трябва да бъдат написани на официалния език на една от Договорящите Страни. Прилагането на преводи не може да бъде искано.

Молбите и техните приложения, както и съобщенията по чл. 34 не се нуждаят от заверки.

Същото важи за писмените документи, които се съставят във връзка с изпълнението на правната помощ.

Член 37 Предими споразумения

Германо-българското споразумение от 7/8 септември 1926 г., относно поддържането на сношенията по екстрадицията, както и за оказване на друга правна помощ по наказателни дела и за съобщаване на присъди престава да има сила от деня на влизане в сила на настоящия договор.

Член 38 Ратификация, влизане в сила и денонсиране

Договорът ще бъде ратифициран и ратификационните инструменти ще бъдат разменени, по възможност най-скоро, в София. Договорът влиза в сила един месец след деня на размяната на ратификационните инструменти.

Договорът остава в сила до изтичане на шест месеца от деня, в който една от Страните заяви, че се отказва от него.

В удостоверение на горното, пълномощниците подписаха и подпечатаха настоящия договор.

Договорът е изготвен в два първообраза на български и немски език.

Берлин, 27 август 1943 година.

(п.) Д-р Богдан Кесяков

(п.) Д-р Ерих Албрехт

(п.) Д-р Волфганг Метгенберг

ЗАКЛЮЧИТЕЛЕН ПРОТОКОЛ

При подписване договора за екстрадиция между Царство България и Великия Германски Райх подписаните пълномощници се съгласиха върху следното:

Към чл. 1

- а) „Наказателни дела“ по смисъла на това разпореджане са наказателните производства пред една съдебна или административна власт, по които за едно деяние може да бъде наложено едно публично (криминално) наказание;
- б) ако липсва някоя необходима по договора предпоставка за даване правната помощ, замолената Страна, в случай че недостатъкът може да бъде отстранен веднага, преди да отхвърли молбата, трябва да осведоми за това молещата Страна и да й даде възможност да поправи недостатъка;
- в) Договорящите Страни, при съответно прилагане постановленията на договора, ще си дават правна помощ и по производства, по които към едно наказуемо деяние, заедно с наказанието или независимо от него, могат да бъдат постановени, или са вече постановени и подлежат да бъдат изпълнени, осигурителни или поправителни мерки, състоящи се в лишаване от свобода.

Към чл. 2, алинея втора

Задължението за предаване не съществува и тогава, когато престъпникът е добил поданство на замолената Страна, преди да бъде извършено предаването.

Към чл. 3

Задължението за предаване съществува още:

- а) когато деянието е извършено при изпълнение или по повод изпълнение на една служба;
- б) в случаите на укривателство и улесняване на деяние, за което се допуска предаване.

Към чл. 5, буква „а“

Лица, които са предадени за престъпни деяния, наказуеми не изключително по военно-наказателните закони, могат да бъдат съдени и по тези закони.

Към чл. 9

Страната, от която се иска предаването, при избора кое искане да уважи, ще вземе пред вид интересите на наказателното право-раздаване.

Към чл. 15

Предаденият може да бъде подложен на всички осигурителни и поправителни мерки, които, според законите на молещата Страна, са приложими към деянието, за което е допуснато предаването.

Към чл. 16

Под „транзитно предаване“ се разбира и превозването на едно лице през открито море с кораб или самолет на другата Страна за целите на едно пряко или транзитно предаване.

Към чл. 19

Предадените, с уговорка да бъдат върнати, предмети и доказателствени средства трябва да бъдат пазени грижливо.

Към чл. 29

Изпълнението на молби за разпит на обвиняеми може да бъде отказано, ако срещу тях е съставен вече обвинителен акт от една власт на молещата Страна.

Към чл. 32

- а) Договоращите Страни ще си изпратят взаимно списъка на компетентните за приемане на молбите съдебни учреждения и служби по регистрите за съдимост;
- б) предвиденият в чл. 32 ред за подаване на молбите важи и за молби за правна помощ, предявени въз основа на между-държавната конвенция за борба срещу търговията с момичета от 4 май 1910 г., на между-държавната конвенция за борба срещу разпространението и продажбата на порнографически издания от 12 септември 1923 г., както и на между-държавната конвенция за борба срещу фалшификация на монети от 20 април 1929 г.;
- в) ако молбата бъде изпратена до една власт, която не е компетентна да я изпълни, тя ще я препрати служебно на компетентната власт, като уведоми същевременно за това молещата власт

Към чл. 33

- а) Когато една молба за връчване е изпълнена, на молещата Страна ще се издаде едно удостоверение за връчване със следното съдържание:

Удостоверение за връчване

(призовка, присъда и пр. Трябва да се означава видът на връчения писмен документ) е връчена на (дата) чрез предаване подлежащия на връчване документ на (собствено и фамилно име, професия и адрес на получателя на документ); в други случаи на (отношението на получателя към лицето, за което е предназначен документът) на лицето, за което е предназначен документът.*)
Място, дата 19
(печат)

Подпис — (длъжност)

- б) Искането да бъдат спазени определени форми при разпита на обвиняеми, свидетели или вещи лица ще бъде уважено, ако това не противоречи на правото на замолената Страна.

Към чл. 37

Предимните споразумения относно предмета на настоящия договор, сключени между Царство България и бивша Австрия, както и между Царство България и бившата Чехословашка република, престават да имат действие.

II

- а) Поданиците на протектората Бохемия и Моравия се считат германски поданици, в смисъла на настоящия договор;
- б) доколкото мерките на съдебните и административни власти и специално техните решения, съгласно разпоредбите на договора, имат значение за екстрадицията и за другите случаи на даване правна помощ, съдебните и административни учреждения на протектората Бохемия и Моравия са приравнени със съответните германски власти.

III

В случаите, когато договорът препраща към правото и законите на Договоращите Страни, трябва да се разбират приложимите към отделния случай разпоредби.

* Ако връчването е станало по друг начин, а не чрез предаване (депозит, ране в някое учреждение, публична обява), този начин трябва да бъде указан.

IV

Когато една от Договоращите Страни има основание да поиска от другата Страна да бъде започнато едно наказателно преследване, то българските молби за това се предявяват от Българското Царско Министерство на правосъдието направо на Министъра на правосъдието на Райха, а германските молби — от Райхсминистъра на правосъдието направо на българското Министерство на правосъдието. Член 36 намира съответно приложение.

V

Общопризнатите принципи на международното право относно възмездството не се засягат от постановленията на настоящия договор.

VI

Българското Царско Министерство на правосъдието и Райхсминистърът на правосъдието, при нужда, ще уговарят направо помежду си срещи на техните представители, за да се осигури еднаквото изпълнение на договора и да се отстранят трудностите, които биха се явили при неговото приложение. Ако въпросите, които трябва да бъдат разгледани, засягат компетентността на други министерства, то последните ще бъдат поканени да вземат участие в конференциите.

В удостоверение на това, пълномощниците съставиха настоящия заключителен протокол, който влиза в сила от днес, като съществена съставна част на договора.

Изготвен в два първообраза на български и немски език в Берлин на 27 август 1943 г.

(п) Д-р Богдан Кесяков

(п) Д-р Ерих Албрехт

(п) Д-р Волфганг Метгенберг

Председателстващ д-р Петър Кюсеианов: Ще пристъпим към гласуване.

Който г-да народни представители приемат проекторешението за одобрение на 129. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 28 април 1943 г., протокол № 62, както се докладва от г-н докладчика, заедно с приложения към него договор за екстрадиция, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към точка втора от дневния ред:

Одобрение на предложението за одобрение на 1. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 24 август 1943 г., протокол № 117 — относно споразумението за имуществено-правното уреждане на изселването из България на лица от германски произход.

Моля г-н докладчика да го докладва.

Докладчик Стефан Караианов: (Чете)

„МОТИВИ

към законодателното предложение за одобрение на 1. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 24 август 1943 г., протокол № 117

Г-да народни представители! На 22 януари т. г. се подписа между българското и германското правителство споразумение чрез размяна на ноти, с което се уреди начинът, по който ще стане изселването от пределите на царството на български поданици от германски произход.

По т. 5 на горното споразумение произлезлите имуществено-правни въпроси следваше да бъдат уредени по особен начин. За целта се сключи с германското правителство на 23 октомври т. г. съгласение чрез размяна на ноти.

Като излагам горното, моля, г-да народни представители, издаденото 1. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 24 август 1943 г., протокол № 117, да бъде одобрено с приложеното тук решение.

Гр. София, ноември 1943 г.

Министър на външните работи и на изповеданията: Д. Шишманов

РЕШЕНИЕ

за одобрение на 1. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 24 август 1943 г., протокол № 117

Одобрява се 1. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 24 август 1943 г., протокол № 117.

Министерство на външните работи

и на изповеданията

№ 5508 III/43

ВЕРБАЛНА НОТА

Царското Българско Министерство на външните работи и на изповеданията има чест да съобщи на германската легация в София, че във връзка разменените ноти от 21 октомври 1941 г. — А 4905/41 и 24829-32-I — респективно от 22 януари 1943 — А 264/43 и № 11077-30-I, се сключи между царското българско правителство и германското правителство следното споразумение за имуществено-правното уреждане на изселването на германци от България.

I. Общи постановления

§ 1

С изселването из България на лица от германски произход германският пълномощник по изселването (чл. 5 от вербалната нота от 22 януари 1943 г.), по-нататък означаван с Г. П. И. получава пра-

вот да разпорежда с оставените от тях в България имущества. Съответно на това той има правото да представлява изселниците след изселването им, съдебно и извънсъдебно, да взема необходимите мерки и да дава всички необходими обяснения.

§ 2

От момента на изселването на отделните изселници рискът за съществуването и запазването на имотите им преминава върху царското българско правителство. То ще постави, в свой собствен интерес, оставените имоти под подходящ надзор, за да бъдат те запазени. При напускането на страната местните български власти ще издадат на всеки отделен изселник удостоверение за приемане на оставените имоти.

§ 3

Царското българско правителство придобива чрез Българската земеделска и кооперативна банка, съгласно Министерското постановление от 13 април 1943 г., оставеното имущество, като не се прави разлика дали се касае до земеделско или неземеделско имущество, недвижими имоти, инвентар или движими вещи, ефекти, ценни книжа или други права.

Доброволните отчуждавания на всякакви движими имущества, които са останали до изселването на изселниците, остават в сила.

Извършените от изселниците доброволни отчуждения на недвижими имоти остават в сила, ако преди влизането в сила на Министерското постановление № 19, от 13 април 1943 г., с което Българската земеделска и кооперативна банка е натоварена да изкупи имущества на изселващите се германци, между страните е постигнато съгласие върху предмета и цената и са били извършени правни действия за сериозно осъществяване на прехвърлянето на собствеността. Прехвърлянето на собствеността или сключването на формален договор не е необходимо да са станали.

На това уреждане подлежи също и намиращото се в България имущество на по-рано изселените германци.

§ 4

Задължаването за придобиване на имотите се разпростира до всички движими и недвижими имуществени обекти на изселниците, при което за установяване собствеността на изселника се изхожда от фактическото владение и от евентуалните документи за собственост.

По отношение на онези имущества, собствеността на които се установява с документи, обаче изселниците не притежават такива документи, ще се изхожда за размера на обезщетението от предположението на собствеността. Поемането ще става по пазарната цена, която са имали по време на изселването на отделните изселници и без оглед на общата нормировка на цените.

Същото важи и за ония имоти, при които изселниците са били съдружници и съучастници. Ако българската държава бъде отстранена по съдебен ред по някой имот, който е закупила въз основа на това споразумение, германското правителство ще обезщетява това имущество българската държава.

§ 5

Българската земеделска и кооперативна банка открива на Г. П. И. една сметка на негово разположение, по която му се одобряват сумите за всички станали в изпълнение на това споразумение изкупувания. Останалите суми ще се привлекат по българо-германски клиринг за сметка на Германската уравнителна каса в Берлин, дружество с ограничена отговорност за защита правата на изселниците, по курс лева 32.5 — Р. М. 1.

§ 6

Всички книжа и документи, които във връзка с това ще се изоставят за оценката и покупката на имущества, се освобождават от всякакви държавни, общински и други данъци, тербовни марки, такси, берин и други.

§ 7

Висящите наказателни дела от общ или частен характер, страна по които са изселници германци, се прекратяват от деня на изселването. Висящите граждански дела се спират от деня на изселването. На мястото на изселника встъпва в процес Г. П. И. и го води като една местна страна по делото. До продължаване на делото чрез Г. П. И. не се извършват никакви процесуални действия, изпитвателни или принудителни действия за събиране на суми.

§ 8

Данъчните задължения на изселниците към Българската държава се прекъсват от деня на изселването.

II. Особени постановления за отделните видове имущества

§ 9

Установяването цените на земеделското и занаятчийското имущество, както и на градските недвижими имоти се извършва чрез оценка на отделните имуществени обекти от комисион в състав: по-сочен от Г. П. И. представител на германското правителство, директор на Българската земеделска и кооперативна банка, местният общински кмет, агрономът и от две вещи лица. Такива оценителни комисии ще се образуват в Добрич, Шумен, Плевен и Бяла Слатина. В случай че в комисиите не се постигне единство между българската и германската страна по отношение на цената, последната ще бъде установена окончателно от директора на Българската земеделска и кооперативна банка и Г. П. И.

Поскупките се извършват под формата на обикновени протоколи, без спазване на наредбите за недвижимата собственост в България. След приемането на отделните имоти се извършва заверяването сметката на Г. П. И. в размер на покупната стойност.

§ 10

Царското българско правителство става чрез Българската земеделска и кооперативна банка правоприменик и на всички сročни сиретски пари, влогове, банкови и спестовни авоари и други несвободни ценности на германските изселници и ги заплаща на Г. П. И.

§ 11

Плащането на пенсии и ренти на пенсионирани чиновници и рентниери се преустановява с края на месеца, в който е станало изселването. В този ден правото за по-нататъшно получаване на пенсията или на рентата се капитализира, като годишната сума се умножава със следното ключово число, определено в зависимост от възрастта:

а) за лични пожизнени пенсии:

Възраст: от 15 до 25 години	17
" 25 " 35	17
" 35 " 45	16
" 45 " 55	15
" 55 " 65	12
" 65 " 75	10
" 75 " 80	8
" 80 нагоре	6

б) за вдовишки пенсии (до повторно оженване или смърт):

Възраст: от 15 до 25 години	10
" 25 " 35	11
" 35 " 45	13
" 45 " 55	12
" 55 " 65	11
" 65 нагоре	9

в) за сирински пенсии (до пълнолетие — 21 години):

Възраст: от 0 години	10
" 5	11
" 10	8
" 15	5

Установените чрез това капитализирани суми се изплащат на Г. П. И. Ако има изселници, които при изселването са били на служба и са правили вноски за придобиване право на пенсия или на рента, със сумата на платените вноски ще се завери сметката на Г. П. И.

§ 12

Осигуровките за живот и за капитал на изселниците се прекратяват с напускане на страната, като се запазват вече придобитите дотогава права. Те се прехвърлят направо или, при необходимост, чрез посредничество на Г. П. И. от българските на германските застрахователни предприятия, като се превръщат в райхсмарки, доколкото германските застрахователни предприятия са готови да ги приемат. В противен случай на Г. П. И. се поставят на разположение Цилмеровите резерви, пресметнати по правилата на държавния надзор върху частни застрахователни предприятия в България.

§ 13

Притежаваните от изселниците облигации от български държавни или гарантирани от държавата заеми или държавни съкровищни свидетелства, които се котира на Софийската фондова борса, се изкупуват от царското българско правителство по борсовата цена на същата борса в деня на изселването, или ако такава в този ден няма — по борсовата им цена на предшестващата най-близка дата. Облигациите от държавните или гарантираните от държавата заеми, които не се котира на Софийската фондова борса, се изкупуват от царското българско правителство по номиналната им стойност, а държавните 3% съкровищни бонове — по стойността им на изплащането по клиринга.

Ценните книжа, като акции, облигации и др., от частни дружества и институти се ликвидират от Г. П. И. без посредничеството на държавата.

§ 14

Ако изселниците са оставили вземания, ипотечи или други искания за пари или парични стойности срещу неизселващи се български поданици, за събирането на които те поради изселването не ще могат повече сами да се грижат, то с номиналната им стойност, която са имали в деня на изселването на отделните изселници, ще се завери сметката на Г. П. И. без оглед на това, че падежът може да е настъпил по време на изселването. Когато вземанията са съмнителни по съдържание и размер, стойността, с която ще се извърши заверяването на сметката на Г. П. И., се определя по споразумение с един представител на Царското българско правителство.

§ 15

Непогасените до изселването дългове, ипотечни задължения върху недвижими имоти и други задължения на германските изселници се установяват с оглед, щото дължимата сума да се спадне от наличността на сумите на отделните изселници, с която е била заверена сметката на Г. П. И. Това спадане от сметката на изселника се дължник има действието на освобождаване от по-нататъшно задължение.

§ 16

Некзплатените остатъци от данъци, такси, берин и други публично-правни дългове се съобщават на Г. П. И. от Министерството на финансите, като то ще нареди за тяхното погасяване от одобрените за отделния изселник суми.

Плащането на задълженията по този параграф става по реда на привилегиите, установени по българските закони.

§ 17

Доколкото са останали други имоти от изселниците, които не се обхващат от горните постановления на това споразумение, тяхното оценяване и изплащане ще се уреди с отделни двустранни споразумения между Г. П. И. и представителя на царското българско правителство.

III. Заключителни постановления

§ 18

Тази спогодба ще намери съответно по смисъл приложение и по отношение на онова имущество в България, което е оставено от лица от германски произход, които при други обстоятелства са напуснали българската държавна територия в днешните ѝ граници, чрез размяна на писма между представителя на царското българско правителство и Г. П. И.

Българското Царско Министерство на външните работи ползува този случай, за да изкаже отново на германската легация отличните си почитания.

София, 23 октомври 1943 г.

Председателствуващ д-р Петър Кьосеванов: Ще пристъпим към гласуване.

Които г-да народни представители приемат проекторешението за одобрение на 1. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 24 август 1943 г., протокол № 117, както се доклада от г-н докладчика, заедно с приложената към него вербална гота, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към точка трета от дневния ред:

Одобрение на проекторешението за одобрение на 18. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 6 юли 1943 г., протокол № 98, относно конвенцията между царство България и великия германски Райх за правна защита, съдебна помощ и за уреждане на други правни отношения по въпроси на гражданското и търговското право, както и относно освобождаването от задължението за заверка на документи.

Които г-да народни представители са съгласни да бъде прочетено само решението без мотивите към него, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-н докладчика да го докладва.

Докладчик Стефан Караиванов: (Чете)

„РЕШЕНИЕ

за одобрение 18. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 6 юли 1943 г., протокол № 98

Одобрява се 18. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 6 юли 1943 г., протокол № 98,

(МОТИВИ

към законодателното предложение за одобрение на 18. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 6 юли 1943 г., протокол № 98

Г-да народни представители! При прилагането на договора за правна помощ с Германия по граждански и търговски дела, подписан на 20 декември 1926 г., се забелязаха някои непълноти и несъобразности, неотговарящи на новото време и на създадения оживен търговски обмен между двете страни. Поради това, по искане на българското правителство, се започнаха преговори за сключване на ново съглашение, за което от наша страна се изготви надлежният проект, който с малки изменения се прие от германска страна.

Подписаната на 27 август т. г. в Берлин конвенция следва принципите, легнали в основата на Хагските конвенции по гражданското стопроизводство, тъй както бяха впрочем съставени и одобрените вече от вас съглашения с Хърватската независима държава и Словакия.

В специален отдел на конвенцията се урежда по един пълен и изчерпателен начин въпросът за признаване и изпълнение на съдебните решения и други изпълнителни титули, издавани от съдилищата на двете договорящи страни, включително и тия на духовните съдилища за издръжка и пр., въпрос, който по чл. 3 на договора ни с Германия от 1926 г. не бе достатъчно изчерпателно уреден и можеха да се изпълняват решенията само доколкото се отнася до присъдените по делото разноски.

Редом с казаното по-горе, с конвенцията се уредиха и някои важни въпроси из сферата на международното частно право във връзка с приложението на съответните съгласователни норми. Визират се известни общи начала на колизионното право, що се отнася до личното, семейното и наследственото право, с което се дават правила за уреждане на по-важните частно-правни отношения, в които има застъпен международен елемент.

Най-после, по началата на взаимност, се уреди и въпросът за ползуването от документи, издадени от властите на двете страни, като се предвидиха съществени улеснения за частните лица, особено за стопанските и търговски среди.

Като излагам горното, моля, г-да народни представители, издаденото 18. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 6 юли 1943 г., протокол № 98, да бъде одобрено с приложеното тук решение.

Гр. София, ноември 1943 г.

Министър на външните работи и на изповеданията: Д. Шишманов

КОНВЕНЦИЯ

между Царство България и Великия Германски Райх за правна защита, съдебна помощ и за уреждане на други правни отношения по въпроси на гражданското и търговско право, както и относно освобождаването от задължението за заверка на документи

Царство България и Великия Германски Райх се споразумяха да уредят с конвенция взаимната правна защита на техните поданици, съдебната помощ, както и други правни отношения и освобождаването от задължение за заверка на документи. За тази цел те назначиха за свои пълномощници:

Негово Величество Царят на българите:

Пълномощния министър, директор на съдебния отдел и юрисконсулт на Царското Министерство на външните работи и на изповеданията

г-н д-р Богдан Кесяков,

Фюрерът на Великия Германски Райх:

Пълномощния министър I класа и директор на правния отдел при Министерството на Външните Работи

г-н д-р Ерих Албрехт,

министериалдиректора при Министерството на Правосъдието:

г-н Иозеф Алтшютер и

Министериалдиректора при Министерството на Правосъдието

г-н д-р Валтер Криге.

Упълномощените лица си съобщиха взаимно пълномощията, намерени за редовни. Те се споразумяха върху следните разпоредби:

Дял I

Правна защита

Глава I

Съдебна защита

Член 1

Поданиците на всяка от Договорящите Страни се ползват в територията на другата Страна със същата законна и съдебна защита относно тяхната личност и тяхното имущество, като местните поданици. Те имат свободен и безпрепятствен достъп до съдилищата и могат да се явяват пред тях при същите условия и по същия начин както местните поданици.

Глава II

Обезпечение на съдебните и деловодни разноски (cautio judicatum solvi).

И изпълнение на решенията за присъдени разноски

Член 2

Освобождаване от внасяне на обезпечение

Никакво обезпечение или залог, под каквото и да било наименование, не може да се иска от поданиците на една от Договорящите Страни, които имат местожителството си или обикновеното си местопребивание в България или във Великия Германски Райх и които се явяват като ищци, молители или трети лица пред съдилищата на другата Договоряща Страна, поради качеството им на чужденци или поради липса на местожителство или местопребивание в страната.

Същото важи и за предварителните плащания, които биха били поискани от ищците, молителите или от третите лица за обезпечение на съдебните разноски.

Член 3

Допускане изпълнението на решенията, с които са присъдени разноски

Ако ищецът, молителят или третото лице, които, на основание чл. 2 или на друго някое основание, са освободени от внасяне на обезпечение, залог или предварителни плащания, бъдат осъдени да заплатят съдебните и деловодни разноски, компетентните власти на другата Договоряща Страна ще допускат безплатно изпълнението на решението, с което са присъдени тези разноски. За препращането на молбата намира приложение чл. 21.

Същото правило се прилага и за съдебните решения, с които се определят допълнително съдебните и деловодни разноски.

Член 4

Производство по допускане на изпълнението

Изпълнението на посочените в чл. 3 решения, с които са присъдени съдебните и деловодни разноски, се допуска без изслушване на страните; но осъдената страна може да си послужи по-късно с някое правно средство за защита, съгласно законодателството на оная Договоряща Страна, в територията на която се изпълнява решението.

Съдът, който се произнася по молбата за допускане на изпълнението, трябва да провери само дали решението, чие то изпълнение се иска, е влязло в законна сила съгласно законите на Договорящата Страна, в територията на която то е постановено. За доказване на това изискване е достатъчно удостоверение от компетентния съд на молещата Договоряща Страна.

Към молбата за допускане на изпълнението трябва да се приложат преводи от осъдителната част на решението и от удостоверението, посочено в алинея втора, изречение второ, изготвени на официалния език на замолената Договоряща Страна. Преводите трябва да бъдат заверени от дипломатическия или консулския представител или от заклет преводач на една от Договорящите страни, или от съдия на молещата Договоряща Страна.

Властта, компетентна да се произнесе по молбата за допускане на изпълнението, по искане на молителя, предадено едновременно с

подаване на молбата, ще определи и размера на разноските, направени за посочените в алинея втора и трета удостоверения, преводи и заверки. Когато тези разноски са направени в територията на молещата Договораща Страна, техният размер ще се определи от компетентния съд на тази Страна. Тези разноски се смятат като разноски по процеса.

С молбата за допускане на изпълнението може да бъде съединена и молбата за извършване на изпълнението.

Изпълнението не може да бъде отказано поради това, че страната кредитор не е внесла предварително съдебните разноски, включително герба и таксите. Разноските се събират от длъжника, без да се засяга отговорността на кредитора.

Глава III

Право на бедност

Член 5

Признаване правото на бедност

Поданиците на едната Договораща Страна ще се ползват с правото на бедност в територията на другата Договораща Страна при същите условия, като местните поданици.

Член 6

Удостоверение за бедност

Удостоверението за бедност се издава от властите по обикновеното местопребивание на молителя, а при липса на такова — от властите по настоящото му местонахождение. Това удостоверение не се нуждае от заверка.

Ако молителят не се намира в територията на нито една от Договоращите Страни, удостоверението може да бъде издадено от компетентния за молителя дипломатически или консулски представител.

Властта, която се произнася по молбата за признаване правото на бедност, има право, в границите на служебната си компетентност, да провери удостоверенията.

Член 7

Обем на признатото право на бедност

Когато е признато правото на бедност на един поданик на една от Договоращите Страни от компетентната власт на едната Страна по един висящ в тази Страна съдебен спор, той се ползва от това право без да е длъжен да подава особена молба за целта, при всички действия на производството, включително и в изпълнителното производство, които се отнасят до същия съдебен спор и се извършват пред съдилищата на другата Договораща Страна въз основа на тази конвенция. Това правило обаче няма приложение, ако съдът на другата Страна установи, че предпоставките за признаване правото на бедност не са вече налице.

Ако по законите на една от Договоращите Страни признатото право на бедност не се отнася и за изпълнителното производство, то за извършване на изпълнението не могат да бъдат искани от ползвателите се с право на бедност страна предварителни плащания и разноски, включително герб и такси, под каквото и да било наименование. Тези разноски се събират при изпълнението на изпълнителния лист. Те могат да бъдат изисквани от кредитора само когато предпоставките за признаване правото на бедност не са вече налице.

Член 8

Правна помощ за получаване правото на бедност

Когато поданик на едната Договораща Страна, намиращ се в територията на същата Страна, иска да му бъде признато правото на бедност по един иск пред някой съд на другата Договораща Страна, той може да заяви това искане, както и искането за назначаване защитник по бедност, в България — пред околийския съдия, а в Великия Германски Райх — към протокола на околийския съд (Амтсгерихта); в протектората Бохемия и Моравия — към протокола на Бецирскерихта. Компетентен е съдът по неговото обикновено местопребивание. Искането за назначаване на защитник по бедност трябва да бъде изрично заявено. Съставеният за случая протокол, с приложение на удостоверението (чл. 6), както и на другите представени от молителя книжа, трябва да бъде препратен по означения в чл. 9 ред на компетентния съд на другата Договораща Страна. Ако протоколът бъде изпратен на един некомпетентен съд, последният трябва да го препрати служебно на компетентната власт и да уведоми незабавно за това властта, която го е изпратила.

Протоколът трябва да бъде написан на официалния език на съда, който го е съставил. Съдът, който се произнася по молбата за признаване правото на бедност, изготвя служебно превод от протокола, а при нужда — от приложенията, когато не е приложен такъв превод, заверен по реда на чл. 4, алинея трета. Преводът може да служи за основа на по-нататъшното производство. Разноските за превода се считат за разноски по производството пред този съд.

Дял II

Съдебна помощ

Член 9

Ред за подаване молбите за съдебна помощ

Молбите за връчване на книжа и за изпълнение на съдебни поръчки по граждански и търговски дела се изпълняват, чрез непосредствени служебни сношения между властите на двете Договоращи Страни.

Молбите за връчване на книжа и за изпълнение на съдебни поръчки се изпращат чрез председателите на областните съдилища на едната Договораща Страна до председателите на същите съдилища на другата Страна, които ги препращат на компетентните власти.

В случай че замолената власт се окаже некомпетентна, тя препраща служебно молбата на компетентната власт, като уведомява незабавно за това молещата власт.

Член 10

Форма на молбите за връчване на книжа и за изпълнение на съдебни поръчки

Молбите за връчване на книжа и за изпълнение на съдебни поръчки се изготвят на официалния език на молещата Договораща Страна. Молбите за изпълнение на съдебни поръчки трябва да бъдат придружени с превод на официалния език на замолената Договораща Страна, заверен по реда на чл. 4, алинея трета.

В молбите за връчване и за изпълнение на съдебни поръчки трябва да се посочи молещата власт, както и името и качеството на страните. Освен това, в молбите за връчване трябва да се посочи адресът на получателя и да се означа видът на документите, които подлежат да бъдат връчени.

Член 11

Изпълнение на молбите за връчване

Връчването се извършва от компетентната власт на замолената Договораща Страна. Тази власт, с изключение на случаите, посочени в алинея втора, може да се ограничи да извърши връчването, като предаде документа на получателя, ако той е съгласен да го приеме.

Когато документът, който трябва да бъде връчен, е съставен на официалния език на замолената Договораща Страна, или когато той е придружен с превод на този език, заверен съгласно чл. 4, алинея трета, връчването се извършва по предвидената за подобни връчвания в местното законодателство форма, ако в молбата е направено такова искане. В случай че такова искане не е направено, замолената власт ще опита най-напред да извърши връчването по начина, посочен в алинея първа.

Член 12

Доказване на връчването

Връчването се доказва било чрез датирана разписка от получателя, заверена от канцеларията на замолената власт, било чрез удостоверение, издадено от тази власт, установяващо факта, формата и времето на връчването.

Член 13

Изпълнение на съдебните поръчки

Властта, до която е отправена една съдебна поръчка, е длъжна да я изпълни, като употреби същите принудителни средства, които се прилагат при изпълнението на една поръчка, изходяща от властите на нейната Страна, или на една молба, предявена за същата цел от една участваща в съдебен спор страна. Формата за изпълнението на поръчката се определя също така от законите на замолената Страна. Предявеното от молещата власт искане да се спазва определена форма при изпълнението на поръчката може да бъде уважено, ако това не противоречи на дапоредби от обществен ред на замолената Страна.

Молещата власт, при поискване, трябва да бъде уведомена за времето и мястото на извършване на исканото действие, за да могат участващите страни да присъствуват.

Член 14

Отказване на съдебната помощ

Изпълнението на съдебната поръчка или на молбата за връчване може да бъде отказано само ако Договоращата Страна, в територията на която трябва да стане това изпълнение, счете, че то е от естество да застраши нейните суверенни права или нейната сигурност.

Член 15

Разноски за съдебната помощ

За изпълнението на съдебните поръчки и на молбите за връчване не могат да бъдат искани нито такси, нито каквито и да било разноски. Това не се отнася обаче за платените, съгласно законите на замолената Договораща Страна, възнаграждения на вещи лица. Тези разноски трябва да бъдат платени незабавно от молещата страна, независимо от това дали последната ще ги получи обратно от участващите в делото страни.

Замолената власт трябва да съобщи на молещата власт сумата на направените от нея разноски, включително и тези, които съгласно алинея първа не се заплащат от молещата Договораща Страна, за да може последната да ги събере за своя сметка от лицето, което е длъжно да ги понесе.

Изпълнението на една молба за връчване или на една съдебна поръчка не може да бъде отказано поради това, че молещата власт не е депозирала предварително разноските, които следва да бъдат заплатени по силата на алинея първа.

Член 16

Връчване на собствени поданици

Дипломатическите и консулските представители на всяка от Договоращите Страни могат, без да употребяват принудителни средства, да извършват връчвания на своите поданици, които се намират в територията на другата Страна.

Дял III

Признаване и изпълнение на съдебни решения и други титули

Глава I

Признаване и допускане изпълнение на съдебни решения

Член 17

Признаване

Постановените в територията на една от Договоращите Страни влезли в законна сила съдебни решения, които се отнасят до имуществено-правни искове по спорове от гражданско или търговско право, без разлика на тяхното наименование, се признават в територията на другата Страна, ако правото на Страната, в чиято територия решението ще се привежда в изпълнение, не изключва компетентността на съдилищата на другата Страна.

Извън случаите на една изключителна подсъдност, счита се, че правото на Договораща Страна, в чиято територия решението се привежда в изпълнение, не изключва компетентността на съдилищата на другата Страна, по-особено в следните случаи:

- 1) ако ответникът по време на предявяване на иска или по време на издаване на решението е имал местожителството си, а ако е юридическо лице — седалището си, в територията на тази Страна;
- 2) ако ответникът се е съгласил изрично относно компетентността на съда, който е постановил решението;
- 3) ако ответникът е участвувал в производството по делото и не е правил възражения относно подсъдността;
- 4) ако ответникът е бил съден в мястото, където се намира седалището на неговото предприятие, или на клона му, за вземания, присъдени от дейността на това предприятие;
- 5) при един насрещен иск.

Под съдебни решения по смисъла на алинея първа се разбират и решенията на специалните съдилища, които имат компетентност да решават гражданско-правни искове, по силата на една особена законна разпоредба.

Член 18

Основания за отказ

Признаването на решението може да бъде отказано, ако то противоречи на добрите нрави или на обществения ред на Договоращата Страна, в територията на която то трябва да бъде признато.

По-нататък признаването може да бъде отказано, ако при постановяване на решението спрямо поданик на замолената Договораща Страна, относно определяне на дееспособността, на законното представителство или на едно семейно или наследствено правоотношение, от значение за основателността на предявения иск, или при обжалване на меродавна за това данни, установяващи смъртта на едно лице, са били приложени във вреда на същия поданик други закони, а не законите, които, според правото на тази Страна, е следвало да бъдат приложени. Решението обаче трябва да бъде признато, ако и при приложението на тези последни закони то би било постановено в същия смисъл.

Когато ответникът не е взел участие в производството по делото, признаването на решението може да бъде отказано, ако призовката, исковата молба или съдебното решение, с връчването на които започва съдебният спор, са били връчени на ответника, или на упълномощеното за това от него лице несвоевременно, или са му били съобщени чрез публична обява, или ако връчването е станало в чужбина не по определения за взаимната правна помощ ред, съответно по начина, предвиден в чл. 16.

Признаването може най-после да бъде отказано, ако правото на Договоращата Страна, в територията на която решението се привежда в действие, изключва компетентността на съдилищата на другата Страна, или ако относно компетентността на съда, който е решил делото, е била налице само имотната подсъдност (в Царство България чл. 54, първата част на изречението, от закона за гражданското съдопроизводство, а във Великия Германски Райх § 23 на райхсцивилпроцесорднунг и § 99 на юрисдикционните норми), или подсъдността по чл. 88, алинея втора, на юрисдикционните норми — за Великия Германски Райх, освен ако в последния случай ответникът е участвувал в производството по делото.

Член 19

Граници на проверката

Съдът на Договоращата Страна, върху територията на която решението се привежда в действие, при проверката на основанията за отказ не е обвързан с фактическите констатации в решението. Обаче законността на решението не подлежи на проверка.

Член 20

Допускане на изпълнението

Решенията на съдилищата на едната Договораща Страна, които според предходните разпоредби могат да бъдат признати в територията на другата Страна, се обявяват от компетентната власт за изпълняеми в тази територия по молба на една от участващите в делото страни, ако те подлежат на изпълнение също така и в територията на Страната, където са постановени.

Молбата трябва да бъде придружена с превод на езика на Договоращата Страна, в чиято територия решението се привежда в действие, ако тя не е написана на езика на тази страна. Преводът трябва да бъде заверен съгласно чл. 4, алинея трета.

Относно заплащане на разходите се прилага съответно чл. 23, алинея четвърта. Те се събират заедно с разходите по изпълнението.

Член 21

Ред за подаване молбите за допускане на изпълнението

Молбата на правоимащ с местопребивание в Царство България се изпраща чрез областния съд, а молбата на един правоимащ с местопребивание във Великия Германски Райх — чрез околийския съд (Амтсгерихт); в протектората Бохемия и Моравия — чрез Бецирксгерихта. За приемане на молбата е компетентен, както от българска, така и от германска страна, председателят на областния съд (Ландсгерихта), в чийто район трябва да бъде извършено изпълнението.

Молбата може да бъде предявена от участващата в делото страна и непосредствено пред компетентната за нейното разрешение власт.

Член 22

Форма на молбите

Страната, която се ползува от решението, трябва да приложи: 1. Един пълен препис от решението, ако от представения препис не е видно, че решението е влязло в законна сила. Това обстоятелство трябва да бъде установено с официални документи.

2. Оригинал, или един заверен препис от документите, от които се връжда, че връчването на призовката, на исковата молба или на съдебното решение, с което започва съдебният спор, е било извършено своевременно на страната, която не е взела участие в процеса, и не по начин, който, по силата на чл. 18, алинея трета, би дал основание да се откаже признаването на решението.

3. Заверен, съгласно предписанията на чл. 4, алинея трета, превод на горепосочените документи.

Глава II

Изпълнение

С молбата за допускане на изпълнението може да се съедини и молбата за извършване на изпълнението, ако тя бъде предявена отделно. И за нея се прилагат членове 20, алинея втора, и 21. Ако молбата се отнася до един български титул, който трябва да се изпълни във Великия Германски Райх в области, в които се прилага езекуционсорднунг, молбата за извършване на изпълнението трябва да бъде съединена с молбата за допускане на изпълнението.

В молбата за извършване на изпълнението във всеки случай трябва да се посочи:

- а) дали изпълнението трябва да бъде насочено срещу движимо или недвижимо имущество и къде се намира то; за недвижими имоти и за права върху такива имоти трябва да се посочи и обозначението, с което имотът е записан в поземлената книга;
- б) името и адресът на длъжника по вземането, ако изпълнението има за предмет едно вземане.

В случая на алинея първа, изречение второ, ако изпълнението е насочено срещу движими вещи, включително и вземания, то трябва да бъде проведено до размера на направеното искане.

Изпълнението не може да бъде отказано поради това, че ищецът по изпълнението не е внесъл предварително необходимите разходи, включително герба и таксите. Разходите се събират при изпълнението на изпълнителния лист от първите събрани суми, без да се засяга отговорността на кредитора.

Глава III

Производство

Член 24

Особени предпоставки за допускане изпълнението

Ако изпълнението на съдебното решение зависи от изтичането на един срок или от настъпването на едно друго събитие, или ако се иска допускане на изпълнението в полза на едно друго лице, различно от онова, което е посочено в решението като правоимащо, или срещу едно друго лице, различно от онова, което е посочено в решението като задължено, то въпросът дали допускането на изпълнението е обусловено от доказването на някои други предпоставки, както и дали решението е изпълняемо в полза на друго лице или срещу друго лице, се решава според правото на Договоращата Страна, чийто съд е издал решението. Подлежащите на доказване факти, доколкото те не са общоизвестни на съда, който се произнася по молбата за допускане на изпълнението, трябва да бъдат установени с официални или официално заверени документи, придружени с преводи, заверени по реда на чл. 4, алинея трета.

Член 25

Възражения на длъжника

В производството за допускане на изпълнението длъжникът може да прави възражения срещу присъденото със съдебно решение искане, които са допустими според правото на Договоращата Страна, в територията на която е постановено решението, както и възражения срещу допускане на самото изпълнение.

Ако длъжникът направи възражения по алинея първа, може да му бъде определен един достатъчен срок, за да установи, че той е предявил тези възражения пред съда на Страната, в територията на която е издадено решението, и че този съд е постановил временно спиране на изпълнението.

Член 26

По-нататъшно производство

Производството по молба за допускане и за извършване на изпълнението се води по законите на Договоращата Страна, в чиято територия решението трябва да бъде изпълнено.

Глава IV Други титули

Член 27

Подлежащи на изпълнение спогодби и Документи

Със спогодбите, които са сключени пред съдилищата на една от Договоращите Страни и които са изпълняеми в същата Страна, се постъпва както със съдебните решения. Същото важи и за съдебните и нотариални документи, с които задълженият се е подчинил на принудително изпълнение.

Изпълняемостта на спогодбата или на документа се удостоверява от компетентната власт на онази Договораща Страна, в територията на която е била сключена спогодбата или съставен документът.

Член 28

Исключения

Разпоредбите на тази конвенция не се прилагат относно запови и временни решения, както и относно решенията, постановени по граждански искове в едно наказателно производство. Същото важи по отношение на заповедите за плащане, но не и относно заповеди за плащане, издадени въз основа на менителници, нотариални документи или нареждания за плащане.

Дял IV

Несъстоятелност и конкордат

Член 29

Начало за взаимност

Поданиците на всяка от Договоращите Страни се ползват като кредитори в несъстоятелността или конкордата (или в Ausgleichsverfahren) пред съдилищата на другата Договораща Страна със същите права като местните поданици.

Член 30

Предаване на движими имущества

Ако в територията на една Договораща Страна се открие производство по несъстоятелност срещу един длъжник, който има седалището на предприятието си, а при липса на такова — постоянното си местожителство — в тази страна, то движимото имущество, което се намира в територията на другата Страна, се предава на управлението по несъстоятелност, по искане на последната, ако разпоредбите на Страната, където се намира това имущество, предвиждат такова предаване.

Дял V

Обявяване на смърт и на отсъствие

Член 31

Редовно обявяване на смърт или на отсъствие

Влязлото в законна сила решение, постановено от някой съд на една от Договоращите Страни, с което един изчезнал е обявен за починал или отсъстващ, се признава в територията на другата Договораща Страна, ако изчезналият по времето, когато според съществувашите сведения е бил още жив, е бил поданик на Договоращата Страна, чийто съд е обявил смъртта или отсъствието.

Член 32

Обявяване на смърт и на отсъствие с ограничено действие

Влязлото в законна сила решение, постановено от някой съд на едната Договораща Страна, с което е обявен за починал или отсъстващ един поданик на другата Договораща страна, се признава в територията на тази Страна само за правоотношенията, които, според правото на същата Страна, се уреждат по законите на Страната, чийто съд е постановил решението, и за намиращото се в последната Страна имущество.

Ако съдът на едната Договораща Страна е обявил с влязло в законна сила решение един поданик на другата Договораща Страна за починал по молба на неговата съпруга, постановеното решение се признава в територията на другата Страна само относно допустимостта за сключване на нов брак, и то ако съпругата при предявяване на молбата е имала обикновеното си местопребивание в територията на Страната, чийто съд е обявил смъртта, и ако тя освен това е поданица на тази Страна или е имала това поданство до омъжването си с изчезналия.

Член 33

Отмяна

Решението на някой съд на една от Договоращите Страни, с което се отменя обявяването на смъртта или на отсъствието, постановени в територията на същата Страна, поради това, че обявяването за починал или за отсъстващ е преживял обявяването на смъртта или на отсъствието, или на посочената в решението дата на смъртта се признава в територията на другата Договораща Страна.

Същото важи, ако в случаите на чл. 32 обявяването на смъртта или на отсъствието е отменено от съда на онази Страна, чийто поданик е било обявеното за починало или за отсъстващо лице по времето, когато според съществувашите сведения е било още живо.

Член 34

Установяване на смъртта и на временастъпването ѝ

Чл. 31 намира съответно приложение относно влезлите в законна сила съдебни решения, с които смъртта на едно лице и времето на настъпването ѝ са установени в едно отделно производство, без обявяване на смъртта.

Чл. 32, алинея първа, се прилага съответно в случай на отмяна на едно такова решение.

Член 35

Юробиени случаи

Счита се поданик на една от Договоращите Страни починалият или отсъстващият, който по-рано е бил поданик на една несъществуваща вече държава, но който би принадлежал на една от Договоращите Страни, ако би бил жив по време на обявяването на смъртта или на отсъствието, или в определеното за настъпването на смъртта време.

Счита се поданик на една от Договоращите Страни още и отсъстващият или починалият, който по-рано е бил поданик на една трета, още съществуваща държава, но който би принадлежал на една от Договоращите Страни, ако би бил жив в определеното в решението време на смъртта, а ако такова не е посочено — в деня на обявяване на отсъствието, произнесено не по-рано от 14 септември 1940 г.

В случая на чл. 32, алинея втора, счита се приравнена към жената, която до омъжването си е била поданица на една от Договоращите Страни и жената, която по време на предявяване на молбата би принадлежала на една от Договоращите Страни, ако не бе се омъжила за отсъстващия или починалия.

Дял VI

Семейно-правни разпоредения

Глава I

Признаване на решенията по семейно-правни отношения

Член 36

Брачни дела

Влезлите в законна сила решения относно брака на съдилищата на една от Договоращите Страни се признават в територията на другата Страна, ако съпрузите по време на предявяване на молбата са били поданици на Договоращата страна, чийто съд е постановил решението.

Член 37

Оспорване на брачния произход

Решенията по оспорване на брачността (оспорване на брачния произход) са от изключителна компетентност на съдилищата на едната Договораща Страна, ако всички участващи са поданици на тази Страна.

Постановеното съгласно алинея първа, влязло в законна сила, решение, относно извънбрачното произхождение на едно дете, се признава в територията на другата Договораща Страна.

Участващи, в смисъла на алинея първа, са съпругът, детето и майката на детето.

Член 38

Узаконяване чрез последващ брак

Въпросът, дали едно извънбрачно дете е било узаконено чрез последващия брак между родителите се решава според законите на онази Договораща Страна, на която бащата е бил поданик по време на сключването на брака. Властите на всяка една от Договоращите Страни могат да установят, с важимост за територията на Страната, че според тези закони детето е добило законно произхождение.

Член 39

Обявяване на законно произхождение

Установяването на законното произхождение на едно извънбрачно дете, както и оттеглянето и отменяването на обявеното законно произхождение, са от изключителна компетентност на Договоращата Страна, на която принадлежи бащата по време на постановяване на решението.

Решенията, постановени съгласно алинея първа, се признават в територията на другата Договораща Страна. Ако детето е поданик на тази страна и ако нейните закони за обявяване на законното произхождение изискват съгласието на детето или на неговия законен представител, или съгласието на лица, с които детето се намира в семейно-правни връзки, или разрешението на някоя власт, то признаването предполага още, че тези изисквания са били изпълнени.

Член 40

Осинавяване

За допускане на осинавяването са компетентни изключително съдилищата на Договоращата Страна, чийто поданик е осиновителят.

Постановеното съгласно алинея първа, влязло в законна сила, определение за допускане на осинавяването се признава в територията на другата страна. Чл. 39, алинея втора, изречение второ, намира и тук съответно приложение.

Член 41

Отмяна на осинавяването

Разпоредбите на чл. 40 важат съответно за съдебното и договорното отменяване на осинавяването.

Глава II Настойничество над малолетни

Член 42 Компетентност

Настойничеството над един малолетен е от компетентността на властите на Договоращата Страна, чийто поданик е малолетният (отечествените власти).

Ако малолетният има обикновеното си местопребивание в територията на другата Договораща Страна (държава по местопребиванието), властите на тази страна могат да учредят настойничество, ако интересите на малолетния изискват това; те съобщават това разпоредба на отечествените власти на малолетния. Последните могат да поискат отмяната на настойничеството и да учредят ново настойничество съгласно алинея първа.

Член 43 Осведомяване на отечествените власти

Когато настойническата власт на държавата по местопребиванието узнае, че трябва да се учреди настойничество на един малолетен, поданик на другата Договораща Страна, тя, ако не намери за необходимо да действа сама съгласно чл. 42, алинея втора, уведомява за съществуващото положение отечествените власти на малолетния.

Член 44 Обем на настойническите грижи

Настойническите грижи се простират върху личността и върху цялото движимо и недвижимо имущество на малолетния, независимо къде се намират предметите от това имущество.

От това правило са изключени ония недвижими имоти, които, според правото на Договоращата Страна, в територията на която те се намират, са подчинени на един особен имуществено-правен ред.

Член 45 Временни разпоредби

Докато бъде учредено настойничеството, както и във всички бързи случаи, властите на Договоращата Страна, в територията на която пребивава малолетният, могат да вземат мерки, които неговите интереси изискват. Същото важи за властта на Договоращата Страна, в територията на която се намират имущества на малолетния.

Взетите по алинея първа, изречение първо, мерки трябва да бъдат съобщени на отечествените власти на малолетния; по искане на последните те могат да бъдат отменени. В случай на алинея първа, изречение второ, взетата мярка трябва да бъде съобщена на властта на държавата по местопребиванието, ако тази власт е учредила настойничество над малолетния.

Член 46 Прехвърляне върху държавата по местопребиванието

Отечествената власт може, ако това е от полза за малолетния, да предаде цялото настойничество или отделни настойнически мерки на властите на другата Договораща Страна, с тяхно съгласие и съобразно важещите за това разпоредби.

Член 47 Решения от компетентност само на отечествените власти

Настойническите съдебни решения, които засягат дееспособността на малолетния, остават в компетентността на отечествените власти. Същото важи и за необходимото, с оглед възрастта на малолетния, разрешение или освобождение за встъпване в брак.

Член 48 Приложимо право

В случаите на членове 42, алинея втора, и 46, отечественото право определя кога и на какви основания трябва да бъде учредено или прекратено едно настойничество. Във всички останали отношения се прилага правото на оная Договораща Страна, властите на която ръководят настойничеството.

Член 49 Действие на решението

Решението, с което се учредява или прекратява едно настойничество, има действие в територията на двете Договоращи Страни, по право и без екзекватура, ако са спазени разпоредбите на тази глава относно компетентността и приложимото право.

Член 50 Лична компетентност

Постановленията на тази глава важат само за настойничествата на поданици на двете Договоращи Страни.

Член 51 Попечителство

Постановленията на тази глава се прилагат съответно и за попечителството (кюртел) над малолетни.

Глава III Запрещение и настойничество на пълнолетни

Член 52 Компетентност

За запрещението на поданиците на една от Договоращите Страни са компетентни властите на държавата, чийто поданик е подлежащият на запрещение (отечествените власти).

Ако подлежащият на запрещение поданик на една от Договоращите Страни, има своето обикновено местопребивание в територията на другата Страна (държава по местопребиванието), то властите на тази Страна, ако узнаят, че са налице условията за поставяне под запрещение, уведомяват за съществуващото положение отечествените власти. Ако последните заявят, че не желаят да вземат мерки или ако не отговорят в течение на три месеца, властите на държавата по местопребиванието могат да постановят запрещението. Последното трябва да бъде съобщено на отечествените власти.

Член 53 Временни мерки

Властите на държавата по местопребиванието в бързи случаи могат да вземат всички мерки, необходими за защита на личността или на имуществото на един поданик на другата Договораща Страна, дори ако се касае само до едно временно местопребивание.

Взетите мерки трябва да бъдат съобщени на отечествените власти; те следва да бъдат отменени, ако тези власти заявят, че сами са взели временни мерки или че са се произнесли окончателно относно запрещението.

Член 54 Приложимо право

В случаите на чл. 52, алинея втора, правото на държавата по местопребиванието определя кой може да подаде молбата за поставяне под запрещение. Запрещението може да бъде постановено, само ако то е допустимо, както според отечественото право, така и според правото на държавата по местопребиванието.

Член 55 Отменение на запрещението

Запрещението, постановено от властите на държавата по местопребиванието, може да бъде отменено от отечествените власти съобразно техните закони.

Властите на държавата по местопребиванието могат да отменят едно постановено от тях запрещение, ако са налице условията за отменението било според отечественото право, било според правото на държавата по местопребиванието. Член 54, алинея първа, намира съответно приложение.

Член 56 Ограничение дееспособността на Други основания

Разпоредбите на тази глава се прилагат също относно учредяването на едно попечителство и на всякакви други мерки от същия род, които имат за последица ограничение на дееспособността.

Член 57 Действие на решението

Решението, с което се постановява или отменява едно запрещение или една от посочените от чл. 56 мерки, има действие в територията на двете Договоращи Страни по право и без екзекватура, ако са спазени разпоредбите на тази глава относно компетентността и приложимото право.

Член 58 Лична компетентност

Разпоредбите на тази глава важат само за мерките, засягащи поданиците на една от Договоращите Страни.

Член 59 Настойничество на пълнолетни

Относно настойничеството и попечителството (кюртел) на един пълнолетен се прилагат съответно разпоредбите на глава II от този дял.

Дял VII Наследствено-правни разпоредби

Глава I Материално-правни разпоредби

Член 60

Еднакво отнасяне към поданиците на Двете Договоращи Страни

Поданиците на една от Договоращите Страни са поставени в територията на другата Договораща Страна наравно с местните поданици, относно правото да се разпоредят с имуществото си по случай на смърт, както и относно придобиването по случай на смърт.

Постановленията на настоящата конвенция не засягат разпоредбите относно наследяването на такива предмети, които, според правото на Договоращата Страна, в чиято територия те се намират, са подчинени на един особен имуществено-правен ред (напр. фидеикомиси, наследствени неделими земеделски стопанства — ербофе). Същото важи за разпоредбите, по силата на които юридическите лица се нуждаят от разрешение на държавната власт за придобиване по случай на смърт.

Член 61 Способност за наследяване

Поданиците на една от Договоращите Страни, които предявяват наследствено-правни искания в територията на другата Договораща Страна, трябва да са способни да наследяват, както според правото, което е меродавно за наследяването (членове 62 и 63), така и според тяхното отечествено право.

Член 62

Наследяване на Движимо имущество

Поданиците на една от Договоращите Страни наследяват движимото имущество, което се намира в другата Договораща Страна, според правото на онази Договораща Страна, чийто поданик е бил наследодателят по време на своята смърт. Това важи особено относно отговорността на наследника за задълженията на наследството.

Движимото имущество на наследството, което според отечественото право на наследодателя е без други наследници, принадлежи на държавата на наследодателя или на онези юридически лица, които, според отечественото право на наследодателя, получават такова наследство.

Член 63

Наследяване на Движимо имущество и на особени имущества

Поданиците на една от Договоращите Страни наследяват недвижимото имущество, което се намира в територията на другата Договораща Страна, според правото на страната, в която то се намира. Това важи особено и относно отговорността на наследника за задълженията на наследството.

Същото важи и за наследяване на такива предмети, които, според правото на Договоращата Страна, в територията на която те се намират, са подчинени на един особен имуществено-правен ред (например предмети, които принадлежат към един фидеикомис или едно наследствено неделимо стопанство — ербохфи).

Недвижимото имущество от наследство, което според правото на Договоращата Страна, в чиято територия то се намира, е без други наследници, се получава от тази същата страна.

Член 64

Форма на разпорежданията по случай на смърт

Формата за извършване на едно разпореждане по случай на смърт (завещание, кодицил, наследствен договор, дарение по случай на смърт) се определя според правото на Договоращата Страна, чийто поданик е бил наследодателят по време на извършването му. Достатъчно е обаче да бъдат спазени законите на мястото, където разпореждането е било извършено.

Член 65

Способност за завещание и пороци на волята

Способността да се извърши едно разпореждане по случай на смърт се определя според правото на Договоращата Страна, чийто поданик е бил наследодателят по времето на извършването му. Според това право се определя също дали е допустимо съставянето на едно общо завещание (между съпрузи) или на един наследствен договор, както и дали определени лица могат да се разпореждат по случай на смърт само в особени форми.

Правното значение на порочите на волята (грешка, измама, насилие) при разпорежданията по случай на смърт се определя според правото на Договоращата Страна, което, съгласно алинея първа, е меродавно за извършване на разпореждането.

Член 66

Отменение на разпорежданията по случай на смърт

Разпоредбите на членове 64 и 65 важат съответно и за отменението на едно разпореждане по случай на смърт. Промяната на поданството на наследодателя, което е било меродавно за извършването на едно разпореждане по случай на смърт, не засяга обаче неговата способност за отменение на това разпореждане.

Глава II

Компетентност на властите и производството

Член 67

Компетентност

Службите, с които са натоварени властите при уреждането на едно наследство, когато се касае до движимото имущество от наследство (чл. 62), се изпълняват от властите на Договоращата Страна, чийто поданик е бил наследодателят по време на смъртта си, а когато се касае до недвижимото имущество от наследство (чл. 63, алинея първа), или до означените в чл. 63, алинея втора, особени имущества — от властите на Договоращата Страна, в чиято територия се намират тия наследствени имоти (местните власти).

Член 68

Представителство чрез консулските власти

По всички наследствени дела, възникнали в територията на една Договораща Страна, консулската власт е овластена по силата на закона да представлява пред местните власти поданиците на своята Страна, ако те отсъствуват и не са упълномощили друго за това.

Член 69

Съобщение на смъртни случаи

Местната власт е длъжна да съобщи незабавно смъртния случай на консулската власт на Договоращата Страна, чийто поданик е бил наследодателят по време на смъртта си, и да я уведоми за сведенията, които има относно наследниците и тяхното местопребиване, относно наследството, както и относно съществуването на някое разпореждане по случай на смърт. Същото важи за случая, когато местната власт узнае, че един поданик на другата Договораща

Страна, който е починал в чужбина, е оставил имущества в страната.

Ако консулската власт узнае по-рано за смъртния случай, тя трябва да уведоми по същия начин местните власти.

Член 70

Запазване на наследството

Властите на всяка една от Договоращите Страни трябва да се грижат за запазването и редовното управление на наследствените вещи, които се намират на тяхна територия, съобразно с меродавните за това разпоредби, доколкото и докато това е необходимо. Те могат, особено, да назначат управител на наследството. Такъв управител трябва да бъде назначен, когато предстои да бъде предявен един иск срещу наследството пред съдилищата или пред някои други власти.

По искане на консулските власти, местните власти във всеки случай трябва да вземат необходимите охранителни мерки.

Всёте въз основа на алинея първа и втора мерки, доколкото те се отнасят до движими наследствени вещи (чл. 62, алинея първа), могат да бъдат отменени по искане на отечествените власти. Отмяната на едно управление на наследството може да бъде искано обаче само след като бъдат взети други мерки за представляване на наследниците или на наследството.

Член 71

Начин за постъпване с разпорежданията по случай на смърт

Когато едно разпореждане по случай на смърт, което е извършено от поданик на една Договораща Страна, се намира в територията на другата Договораща Страна, местните власти трябва да го вземат и да го отворят (обявят). На отечествената власт трябва да бъде изпратен един заверен препис от разпореждането по случай на смърт, както и от съставения протокол за отварянето му (обявяването). По искане на тази власт се изпраща и първообразът от разпореждането по случай на смърт. В такъв случай се запазва един заверен препис от него.

По искане на местните власти отечествената власт е длъжна да изпрати, за да бъде прегледано намиращото се в нейно владение разпореждане по случай на смърт, както и да издаде заверен препис от него.

Член 72

Предаване на движимото наследствено имущество от местните власти

Местната власт, след изтичане на три месеца от смъртта на наследодателя, трябва да постави наследството на разположение на отечествената власт. Тя може да предаде наследството и на надлежно легитимирания наследник, на изпълнителя на завещанието, на управителя на масата на несъстоятелността или на управителя на наследството.

Местната власт може да задържи и след този срок наследствените предмети, които се намират в нейно владение, за обезпечение на исканията на кредиторите на наследството и на данъците върху наследството, докато бъдат удовлетворени или обезпечени съобщените й искания и данъци. Правото на местната власт да задържи наследствените предмети за обезпечение на исканията на кредиторите на наследството престава с изтичането на 6 месеца от смъртта на наследодателя, ако тази власт преди това не получи съобщение, че искането е признато или предявено пред съд.

Член 73

Наследствено-правни удостоверения

Всяко удостоверение за наследствено-правни отношения и особено относно качеството на наследник или на изпълнител на едно завещание, което е издадено от властите на една от Договоращите Страни, в рамките на тяхната компетентност (чл. 67), (например удостоверение за наследниците, удостоверение за заветник, определение за отговорност или за предаване на наследство, удостоверение за изпълнител на завещание) има същата доказателствена сила в територията на другата Договораща Страна, каквато то притежава според правото на властта, която го е издала.

Член 74

Искове от наследствено-правни отношения

Искове, които имат за предмет установяване правото на наследяване, искове на наследник срещу един владеец на наследството, искове относно завещания или други разпореждания по случай на смърт, искове относно законната наследствена част, други искове за наследство, както и искове за делба на наследството, са подсъдни на съдилищата на онази Договораща Страна, правото на която определя реда на наследяването (членове 62 и 63). С изрично или мълчаливо съгласие на страните обаче тези искове могат да бъдат предявени и пред един съд на другата Договораща Страна; това не важи за случаите по чл. 63.

Член 75

Обезпечение на наследствено-правните искания

За обезпечение на обществено-правните искания (чл. 74) съдилищата на Договоращата Страна, в територията на която се намират наследствените предмети, могат да вземат, съобразно тяхното право, временни мерки относно тези предмети и по-специално да налагат запори и да издават временни разпореждания.

Една подобна мярка може да бъде отменена по искане на някои от участниците и тогава:

1) когато един компетентен, съгласно чл. 74, съд, с влязла в законна сила решение, което подлежи да бъде признато в другата

Договоряща Страна, е признал, че обезпечените искания не съществуват;

2) когато са се изминали шест месеца от постановяване на взетата мярка и не бъде представено доказателство, преди отменяването ѝ, че е предявен иск пред един компетентен, съгласно чл. 74, съд.

Член 76

Наследствено-конкурсно производство

По молба на един правоимащ върху наследството или на един кредитор на наследството, местната власт, съобразно своето право, може да открие конкурсното производство върху наследството. Това производство обхваща само частта от наследството, която се намира в територията на Договорящата Страна, чиято власт е открила производството.

Член 77

Наследство на моряци и на пътници

Ако в територията на едната Договоряща Страна умре поданик на другата Договоряща Страна, който е принадлежал към екипажа на един кораб на една от Договорящите Страни, неговото имущество и припадащото му се възнаграждение (заплата) трябва да бъдат поставени на разположение на консулската власт.

Ако един поданик на едната Договоряща Страна умре на път в територията на другата Договоряща Страна, без да е имал там местожителството си или обикновеното си местопребивание, вещите, които той е носил със себе си, трябва да бъдат поставени незабавно на разположение на консулската власт.

Консулската власт, в чието разположение са били поставени означените в алинея първа и втора вещи, ще разпорежда с тях съгласно наредбите на своята страна, след като уреди дълговете, които починалият е направил през време на престоя си в страната.

Глава III

Допълнителни разпоредения

Член 78

Определяне на понятията

Под пребиваване по случай на смърт, в смисъл на настоящата конвенция, се разбира придобиването въз основа на закона, на заветствие, на кодицил, на наследствен договор, на законна наследствена част, на някое друго наследствено-правно основание, както и наследяването на едно наследство от държавата; същото важи за придобиването въз основа на едно дарение по случай на смърт, доколкото то се смята като разпоредба по случай на смърт. Правоимащи на наследството са наследниците, заветниците, правоимащите върху законната част, правоимащите на някое друго наследствено-правно основание, както и държавата, която наследява едно наследство без други наследници.

Под отечествени власти (чл. 67) се разбират и консулските власти, доколкото правото на тяхната държава, в рамките на настоящата конвенция, им е възложила службите на отечествените власти.

Дали един предмет принадлежи към движимото или към недвижимото имущество, или към едно от означените в чл. 68, алинея втора, особени имущества, се определя според правото на Договорящата Страна, в чиято територия се намира предметът.

Под отечествено право в смисъл на настоящата конвенция се разбира действащото в дадена област право, което е приложимо към лицето, съгласно законодателството на съответната Договоряща Страна.

Член 79

Публично-правни ограничения по отношение на предметите

С настоящата конвенция не се засягат публично-правните ограничения, на които са подчинени предметите на наследството по местонахождението им.

ДЯЛ VIII

Освобождаване от задължението за заверка на документи

Член 80

Доказване на истинността

Документи, които по своята външна форма сочат да са съставени, издадени или заверени от едно съдебно учреждение, или от едно върховно или по-високо административно учреждение, или от един нотариус на една от Договорящите Страни и които са снабдени със служебния печат на учреждениято, се считат за истински в територията на другата Договоряща Страна; те не се нуждаят от никакво потвърждение или заверка.

Документи, които по своята външна форма сочат да са съставени, издадени или заверени от едно друго публично учреждение или от едно друго обличено с публично доверие лице, се считат за истински, ако са заверени от едно съдебно, или от едно върховно, или по-високо административно учреждение и ако са снабдени със служебния печат на учреждениято; те не се нуждаят от никакво друго потвърждение или заверка.

Към посочените в алинея първа и втора съдебни и административни учреждения спадат също така службите по поземлените книги и прокурорските надзори на двете Договорящи Страни, както и службата по патентите в Райха и в протектората Бохемия и Моравия и българското Бюро за индустриална собственост при българското Министерство на търговията, промишлеността и труда.

Член 81

Списък на учрежденията

По-важните висши и по-високи административни учреждения, при взаимно използване на документи, са обозначени в приложението към настоящата конвенция; бъдещите промени в този списък ще бъдат съобщавани взаимно.

Член 82

Доказателствена сила

Документи, изходящи от територията на една от Договорящите Страни, които съгласно чл. 80 се считат за истински в територията на другата Договоряща Страна, имат в тази територия същата външна доказателствена сила, както местните документи.

ДЯЛ IX

Правни сведения

Член 83

Царското българско Министерство на правосъдието и Министерството на правосъдието на Райха, при поискване, ще си дават взаимно, в непосредствени сношения на официалния им език, сведения относно действащото в тяхната страна право.

ДЯЛ X

Заклучителни постановления

Член 84

Разпоредбите на тази конвенция относно признаването, допускането на изпълнението и изпълнението на решенията и други титули не се прилагат спрямо решения и други титули, които са постановени или са съставени преди влизането в сила на тази конвенция.

Същото важи и за наследствено-правните разпоредби на конвенцията, ако наследодателят е починал преди влизането ѝ в сила.

Член 85

Правно положение на ползуващите се с възмездство

Правното положение на лицата, които, според общопризнатите начала на междудържавното право, не подлежат на съдене от една чужда съдебна власт, не се засяга от настоящата конвенция.

Член 86

Висящи дела

Съдилищата на всяка от двете Договорящи Страни, по молба на една от спорещите по делото страни, могат да откажат да постановят решение по едно искане, по което има вече висящо производство пред някой съд на другата Договоряща Страна и може да бъде постановено по него решение, което, на основание тази конвенция, би следвало да бъде признато в територията на другата Договоряща Страна.

Член 87

Отказване на признаването и граници на проверката при неимуществено-правни решения

Относно отказване на признаването на посочените в настоящата конвенция решения, които се отнасят до имуществено-правни въпроси, се прилага съответно чл. 18.

Властта на Договорящата Страна, в територията на която се привежда в действие едно от посочените в алинея първа решения, постановено от една власт на другата Договоряща Страна при проверката на обстоятелствата, които определят компетентността на тази власт или които обусловят признаването на постановеното от нея решение, както и при обсъждане на основанията за отказ, не е обвързана с фактическите констатации, изложени в решението. Вън от това и ако са спазени разпоредбите относно приложимото в случая право, законността на решението не може да бъде повече проверявана.

Член 88

Образци. Подразделения на съдилищата

За молбите за връчване Договорящите Страни ще употребяват изготвени на двата езика образци, които те ще си съобщят взаимно. Договорящите Страни ще си съобщят взаимно таблиците за подразделенията на техните съдилища.

Член 89

Писмени сношения на настоянителските и наследствени власти

Относно сношенията между настоянителските и наследствените власти на двете Договорящи Страни и езикът, който трябва да се употреби, се прилагат съответно разпоредбите на чл. 10.

Член 90

Постановление за разноските

Доколкото, според постановленията на настоящата конвенция, могат да се дължат разноски, те се изчисляват според разпоредбите, които се прилагат в територията на замолената Договоряща Страна към подобни действия по едно производство пред властите на тази страна.

Ако към една молба за връчване на книга за изпълнение на съдебна поръчка за допускане или за извършване на едно изпълнение, или към едно съобщение, не са приложени необходимите преводи,

замолената власт ги набавя служебно. Когато молбите, исканията или съобщенията са предявени или препратени от една власт, тя заплаща допълнително на замолената власт разходите за превода.

Член 91

Отношение на наследствено-правните разпоредби към публичното право

Предвиденото в чл. 60 равенство на поданиците на Договоращите Страни относно правото на разпореждане и способността за придобиване по случай на смърт се прилага както в гражданско-правно, така и в публично-правно отношение и по-специално относно данъците по случай на смърт.

Съществуващите в териториите на Договоращите Страни разпоредби относно данъците по случай на смърт и по-специално разпоредбите относно отговорността на наследниците и на други лица остават незасегнати.

Член 92

Отношение към Хагските конвенции по гражданското съдопроизводство и за настояничеството над малолетни

Настоящата конвенция остава в сила също и в случай че Царство България се присъедини към Хагската конвенция по гражданско съдопроизводство от 17 юли 1905 г. или към Хагската конвенция за уреждане настояничеството над малолетни от 12 юни 1902 г.

Член 93

По-ранни споразумения

От деня на влизане на настоящата конвенция в сила престават да имат действие всички по-ранни междудържавни договори, съглашения или правителствени изявления по въпроси, които се уреждат с тази конвенция.

Член 94

Ратификация и влизане в сила

Настоящата конвенция трябва да бъде ратифицирана. Ратификационните инструменти трябва да бъдат разменени, колкото се може по-скоро, в София.

Конвенцията влиза в сила три месеца след деня, следващ размяната на ратификационните инструменти. Тя остава в сила шест месеца след деня, в който денонсирането ѝ от една от Договоращите Страни бъде съобщено на другата Договораща Страна.

В уверение на това пълномощниците подписаха настоящата конвенция и я подпечатаха със своите печати.

Съставена в два еднообраза на български и немски език в Берлин на 27 август 1943 г.

(п.) Д-р Богдан Кесяков
(п.) Д-р Ерих Албрехт
(п.) Йозеф Алтшютер
(п.) Д-р Валтер Криге

ЗАКЛЮЧИТЕЛЕН ПРОТОКОЛ

При подписването на конвенцията между Царство България и Великия Германски Райх за правна защита, съдебна помощ и уреждане на други правни отношения по въпроси на гражданското и търговско право, както и за освобождаване от задължението за проверка на документи, пълномощниците заявяват от името на техните правителства, че е постигнато съгласие върху следното:

1. Към чл. 3 и чл. 17, алинея първа:

Под съдебни решения трябва да се разбират също така определения за осъждане на разноси, издадени от чиновниците по документи при съдебната канцелария (съдебни писари), в границите на тяхната компетентност.

2. Към чл. 4, алинея трета, чл. 10, алинея първа, чл. 11, алинея втора, и чл. 83:

Официален език, в смисъл на горните членове, е за България — българският, а за Германия — немският език.

3. Към чл. 9, алинея втора, и чл. 21, алинея първа:

Министерството на правосъдието на Райха ще съобщи на Българското Царско Министерство на правосъдието в кои случаи, вместо председателя на областния съд, ще действа председателят на околийския съд.

4. Към чл. 17, алинея трета:

Към особените съдилища спадат също така помирителните съдилища, които имат компетентност да решават гражданско-правни искове по силата на една особена законна разпоредба, независимо от наличността на помирителен договор.

5. Към членове 18, 20, 22, 23 и 87:

Ако една молба не отговаря на изискванията на членове 20, 22 и 23 или ако се окажат основания за отказ (чл. 18), съдът е длъжен най-напред да възложи на молителя да отстрани несъществуващите недостатъци. Той може да определи на молителя един срок за тази цел. Съдът може също така да поиска осветление от съда, който е постановил подлежащото на изпълнение решение.

6. Към чл. 22, алинея първа:

Към неприсъствените решения и към решенията, основани на самопризнание, които са обозначени като такива, не е необходимо да се прилагат мотивите на решението.

7. Към членове 31 и 32:

Ако един изчезнал, който е обявен за починал с влязло в законна сила решение с ограничено действие (чл. 32), бъде обявен за починал от съда на Договоращата страна, на която е бил поданик (чл. 31), то в случай че в двете решения е определена различна

дата на смъртта, произнесеното в отечеството на изчезналия решение (чл. 31) се признава в територията на другата Страна само за онези правоотношения, спрямо които не се простира постановеното с ограничено действие решение (чл. 32). Това правило няма приложение, ако произнесеното с ограничено действие обявяване на смъртта бъде отменено съгласно чл. 33, алинея втора.

8. Към чл. 33:

Отменението по чл. 33, алинея втора, се допуска само ако е доказано, че изчезналият е преживял обявяването на смъртта или определената в решението дата на смъртта.

9. Към членове 31—33:

Когато пред съда на една от Договоращите Страни бъде започнато производство за обявяване на смъртта на един поданик на другата Страна, то този съд съобщава за започване на производството, за завършването му с влязло в законна сила решение, както и за евентуалното отменяване с влязло в законна сила решение на обявяването на смъртта.

Българският съд съобщава това на околийския съд в Берлин, а германският съд — на Софийския областен съд.

Ако в случая на чл. 32 обявяването на смъртта бъде отменено от един съд на страната, чийто поданик е бил обявяният за починал, този съд уведомява съда, чието решение е отменено. Ако в отечеството на един обявен с ограничено действие за починал (чл. 32) бъде произнесено едно редовно, влязло в законна сила решение за обявяване на смъртта (чл. 31), съдът, който е произнесъл обявяването на смъртта с ограничено действие, трябва да бъде уведомен за това.

Относно съобщенията се прилага съответно чл. 10, алинея първа. Заедно със съобщението, че е постановено влязло в законна сила решение трябва да се изпрати заверен от съда препис от решението, с означение, че то е влязло в законна сила; към преписа се прилага превод на официалния език на другата Договораща Страна.

10. Към чл. 36:

А. Под брачни дела трябва да се разбират:

а) в Царство България:

Производствата за обявяване нищожността, за унищожението и за разторгването на брака.

б) във Великия Германски Райх:

Производствата за обявяване нищожността, за унищожението и за разторгването на брака; производствата които се отнасят до установяване на съществуването или несъществуването на един брак и производствата относно установяването на брачната общност, а в протектората Бохемия и Моравия също така и производствата относно отделияне на съпрузите и разделянето от трапеза и легло.

Произнесеното във Великия Германски Райх, с оглед на расовите различия на съпрузите, унищожение или разторгване на един брак, се признава в територията на Царство България без оглед на предвидените в чл. 36 на конвенцията предпоставки, макар само единият съпруг да притежава германско поданство, ако другият обаче е еврей.

11. Към чл. 41:

Произнесеното във Великия Германски Райх, с оглед на расовите различия на участващите, съдебно отменяване на едно отношение на осиновяване се признава в територията на Царство България без оглед на предвидените в чл. 40, алинея първа, и чл. 41 на настоящата конвенция предпоставки, макар само детето да притежава германско поданство, ако осиновителят обаче е еврей.

12. Към чл. 60:

Когато според разпоредбите на една от Договоращите Страни, където се намират наследствените предмети, свободното разпореждане или свободното придобиване по случай на смърт за местни поданици или предишни местни поданици е ограничено поради особени основания, това ограничение важи съответно и за поданиците на другата Договораща Страна, за които съществуват тези особени основания.

13. Към членове 80 до 82:

а) Под съдебни власти в смисъл на чл. 80 се разбират не само редовните съдилища, но и съдебни власти от всякакъв вид.

б) Съдебни власти в смисъл на чл. 80 са също така и председателите на съдилищата.

в) Документи, които са съставени, издадени или заверени съгласно законните разпоредби от секретариата или канцеларията на едно учреждение, са документи на тези учреждения.

14. Към членове 80 до 82 и чл. 93:

Остават незасегнати:

а) Облекченията, които съществуват за отделни матери по силата на специални съглашения;

б) Съществуваща практика относно признаването на документите за самоличност.

Във уверение на горното пълномощниците подписаха този заключителен протокол, който от днес има значението на съществена съставна част на конвенция.

Съставен в два първообраза на български и немски език в Берлин на 27 август 1943 г.

(п.) Д-р Богдан Кесяков
(п.) Д-р Ерих Албрехт
(п.) Йозеф Алтшютер
(п.) Д-р Валтер Криге

Приложение към чл. 81

(Списък на учрежденията)

А. Германски учреждения:

1. Райхсминистрите, както и началникът на Главното командване на войските, райхсфорстмайстерът, държавният министър и началник на канцеларията на президента.
2. Райхспротекторът на Бохемия и Моравия.
3. Пруският министър-председател и пруският министър на финансите.
4. Райхсшатхалтерът;
Баварската и баденска държавни канцеларии;
Баварското Министерство на вътрешните работи;
Вюртембергското, Тюрингското, Мекленбургското, Брауншвайгското и Олденбургското държавни министерства;
Бургермайстерът на Бремен;
Шаумбургско-Липското местни правителства.
5. Главният председател на Пруссия;
Щатспрезидентът на гр. Берлин.
6. Регирунгспрезидентите;
Полицейският президент на Берлин.
7. Висшите финансови президенти;
Президентите на железопътните дирекции;
Президентите на пощенските дирекции;
Президентите на Гауартбайтсамт и
Райхстройхендлерът на труда.
8. Архивът на Райха;
Архивът на войската.

Б. Български учреждения

1. Канцеларията на Царския Двор
2. Министерствата
3. Канцеларията на Министерския Съвет
4. Канцеларията на Народното Събрание
5. Щабът на войската
6. Св. Синод
7. Държавният университет
8. Главната дирекция на железниците и пристанищата
9. Главната дирекция на народното здраве
10. Главната дирекция на труда
11. Главната дирекция на статистиката
12. Главната дирекция за външна търговия
13. Главната дирекция за храноизноса
14. Стопанските камари
15. Българската народна банка
16. Българската земеделска и кооперативна банка.

Председателстващ д-р Петър Кюсеианов: Ще пристъпим към гласуване.

Които г-да народни представители приемат проекторешението за одобрение 18. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 6-юли 1943 г., протокол № 98, така както се докладва от г-н докладчика, заедно с приложената към него конвенция, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към точка четвърта от дневния ред:

Одобрение на проекторешението за одобрение подписаната на 18 април 1943 г. спогодба за плащанията между България и Финландия.

Които г-да народни представители са съгласни да бъде прочетено само проекторешението, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-н докладчика да го докладва.

Докладчик Стефан Караианов: (Чете)

„РЕШЕНИЕ

за одобрение подписаната на 18 април 1943 г. спогодба за плащанията между България и Финландия

Одобрява се подписаната в София на 18 април 1943 г. спогодба за плащанията между България и Финландия.

(МОТИВИ

към законодателното предложение за одобрение подписаната в София на 18 април 1943 г. Спогодба за плащанията между България и Финландия

Г-да народни представители! Нашите търговски отношения с Финландия се уреждаха с клиринговата спогодба от 27 октомври 1936 г., сключена в София. Тази спогодба бе няколко пъти попълвана с отделни протоколи, чрез които двете страни се стремеха да я приспособят към новите условия, наложени на международната търговия от събитията.

Нашият стокообмен с Финландия се развива твърде благоприятно, въпреки трудния днес транспорт. През 1941 г. ние сме внесли от Финландия стоки за 42 милиона лева, а сме изнесли за 103 милиона; през 1942 г. вносът ни се покачва на 107 милиона, а износът ни спада на 61 милиона лева, с което се премахва активното ни салдо от 1941 г.; през 1943 г. до 1 октомври имаме внос 142 милиона лева, а износ 214 милиона лева.

На 18 април 1943 г. бе подписана в София една нова спогодба за плащанията между България и Финландия, която замества спогодбата от 1936 г.

Новата спогодба урежда начина на плащанията между България и Финландия, произхождащи от взаимния стокообмен, като обхваща едновременно и всички допълнителни плащания, свързани с размяната, като навла, осигуровки, транзит.

Въз основа на тая спогодба бе уговорена същевременно между двете договорящи страни и една обща сделка, която предвижда размяната на български и финландски експортни стоки и по силата на която ще получим главно целулоза и хартия, както и кибрит, а ще дадем най-вече тютюн.

Спогодбата е сключена за неопределено време, но може да бъде денонсирана с предизвестие от два месеца след изтичането на десет месеца от подписването ѝ. Тя влезе в сила на 1 май т. г.

Като представям съдържанието на горепоменатата спогодба между България и Финландия, моля ви, г-да народни представители, да приемете тук приложеното решение за одобрението ѝ.

Гр. София, 1 декември 1943 г.

Министър на външните работи и на изповеданията: **Д. Шишманов**

СПОГОДБА

за плащанията между България и Финландия

Правителството на Царство България и правителството на Финландската република, в желанието си да уредят начина на плащанията между двете държави, се споразумяха за следното:

Член 1

От деня на влизането в сила на настоящата спогодба всички плащания, отнасящи се до уреждането на пряка или непряка търговска размяна между България и Финландия ще стават по разпорежданията на настоящата спогодба.

Под български стоки, респ. финландски стоки, се разбира стоките, които, според митническите закони на страната-вносителка, са считани като стоки, внесени от другата страна.

Разпорежданията на настоящата спогодба ще бъдат също така прилагани и при уреждането на всички останали допълнителни плащания към търговската размяна между двете страни, включително навлото и осигуровките, както и при уреждането на всякакъв вид креанси между двете страни.

Обаче трансферът на капитали и други подобни трансфери могат да стават само със съгласието на Българската народна банка и на Финландската банка за всеки отделен случай.

Уреждането на разносните за железопътни, речни или морски транспорти, включително и допълнителните разноски, произхождащи от транзита на стоките, ще става също така според разпорежданията на настоящата спогодба.

Учрежденията, натоварени с изпълнението на настоящата спогодба, са: в България — Българската народна банка и в Финландия — Финландската банка.

Член 2

Равностойността на всички стоки от български произход, внесени в Финландия, както и всички останали плащания, извършвани съгласно настоящата Спогодба, ще бъдат уреждани чрез внасяне на марки в Финландската банка.

Също така равностойността на всички стоки от финландски произход, внесени в България, както и всички останали плащания, извършвани съгласно настоящата спогодба, ще бъдат уреждани чрез внасяне на лева в Българската народна банка.

Член 3

Финландската банка ще открие на името на Българската народна банка една сметка в марки, безлихвена, наречена „клирингова сметка на Българската народна банка“.

Финландската банка ще внася в кредита на тази сметка сумите, които ще ѝ бъдат изплатени съгласно разпорежданията на настоящата спогодба и в дебит — заповедите за плащания в марки, които Българската народна банка ще издаде за сумите в лева, които ѝ са внесени съгласно разпорежданията на настоящата Спогодба.

Член 4

Произведения от български произход могат да станат предмет на частни компенсации срещу произведения от финландски произход, при условие, че при всеки отделен случай ще се дава специално разрешение от властите на двете страни.

В случай че при частните компенсации се наложи плащане, последното ще бъде извършено съгласно разпорежданията на настоящата спогодба.

Член 5

Българската народна банка и Финландската банка взаимно ще се уведомяват ежедневно за вноските, извършвани в кредитите на сметката, посочена в чл. 3. Всяко предупреждение за инкасиране ще носи и нужните бележки за извършване на съответните плащания на правоимащите.

Тези плащания ще бъдат извършвани по хронологичен ред на внасянията и в рамките на свободните суми от споменатата в чл. 3 сметка.

Член 6

Що се отнася до плащанията на длъжниците в двете страни, предвидени в чл. 3 на настоящата спогодба, преводите в марки и в лева ще стават по курсове, определени по взаимно съгласие между двете банки.

Ако Българската народна банка и Финландската банка решат едно изменение на валутния курс между лева и марката и в това време в сметката, предвидена в чл. 3, има салдо, плащанията ще стават по стария курс, докато съществуващото салдо във времето на изменението на курса бъде изчерпано.

Член 7

Предварителните плащания за стоки, произхождащи от Финландия или от България, предназначени за внос в България или респ. в Финландия, ще бъдат уредени съгласно разпоредбата на настоящата Спогодба.

Член 8

Българската народна банка и Финландската банка ще се споразумеят върху нужните технически начини за редовното функциониране на тази спогодба и ще сключат нужните спогодби за тази цел.

Член 9

Ако при изтичане на настоящата спогодба съществува едно салдо от една страна или от друга, длъжниците на задължената страна ще продължат да внасят сумите, дължими според разпоредбата на настоящата спогодба, до крайното изплащане на креансите, съществуващи на това салдо.

Член 10

За да се използва цялостно или частично салдото на сметката, предвидена в чл. 3, и да се улесни по такъв начин доброто провеждане на настоящата спогодба, двете правителства ще могат по взаимно съгласие да извършат тристранни компенсации.

Член 11

Настоящата спогодба, която замества клиринговата спогодба, подписана на 27 октомври 1936 г., както и изменителния протокол към тази спогодба, подписан на 24 октомври 1942 г. между България и Финландия, ще влезе в сила на 1 май 1943 г.

Тя ще може да бъде денонсирана по всяко време, като се съобщи два месеца преди това, но не и преди 1 март 1944 г.

Съставена в София в два екземпляра на 18 април 1943 г.

За България:

Н. Пецев

За Финландия:

Т. Яланти

Председателстващ д-р Петър Кюсеианов: Ще пристъпим към гласуване.

Които г-да народни представители приемат проекторешението за одобрение подписаната на 18 април 1943 г. спогодба за плащанията между България и Финландия, както се докладва от г-н докладчика, с приложената към него спогодба, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка пета от дневния ред:

Одобрение на проекторешението за одобрение подписаната в Братислава на 8 септември 1943 г. спогодба за търговския обмен и плащанията между България и Словакия.

Които г-да народни представители са съгласни да бъде прочетено само проекторешението, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-н докладчика да го докладва.

Докладчик Стефан Караиванов: (Чете)

„РЕШЕНИЕ

за одобрение подписаната на 8 септември 1943 година Спогодба за търговския обмен и плащанията между България и Словакия

Одобрява се подписаната в Братислава на 8 септември 1943 г. Спогодба за търговския обмен и отнасящите се до него плащания между царство България и Словашката република“.

(МОТИВИ

към законодателното предложение за одобрение подписаната в Братислава на 8 септември 1943 г. Спогодба за търговския обмен и плащанията между царство България и Словашката република

Г-да народни представители! Търговията ни със Словакия се развива твърде благоприятно. Словакия притежава ценни в днешно време износни артикули, които се търсят в цяла Европа. Това са произведенията на дървото — минни подпори, траверси, телеграфни стълбове, строителен материал, целулоза, а също смазочни масла, кабели и др.

През 1940 г. България е внесла словашки стоки за около 48 милиона лева, като в същото време е изнесла за Словакия стоки за 51 милиона лева. През 1942 г. вносът ни от тая държава се покачва на 52 милиона лева, а износът ни спада на 38 милиона лева, а през 1943 г. до 1 октомври вносът ни от Словакия се изчислява на 110 милиона лева, а износът ни на 153 милиона лева.

Понеже сключената на 4 септември 1942 г. в София търговска спогодба със Словакия изтече на 31 август 1943 г., българското правителство изпрати в Братислава една стопанска делегация за сключването на нова спогодба. Преговорите започнаха на 1 септември и на 8 с. м. приключиха с подписването на една нова Спогодба за търговски обмен и отнасящите се до него плащания между царство България и Словашката република. С тази спогодба стокообменът между двете държави ще се извършва на компенсационни начала.

Със спогодбата се урежда и въпросът за превеждане спестяванията на българските градинари, които работят в Словакия. Този въпрос се уреди по един твърде задоволителен за България начин, като всички свободни по градинарската сметка суми ще се използват за внос в България на ценни словашки стоки.

Въз основа на новата спогодба българската делегация успя да уговори в Братислава и една обща сделка, чието изпълнение ще се възложи на стопанските съсловия на двете договорящи страни. По

тази сделка ще получим значителни количества от най-ценните словашки артикули, главно срещу тютюн и други някои български експортни артикули в съвсем малки количества.

Новата спогодба се сключи за една година. Двете договорящи страни се съгласиха да я поставят в сила начина от 1 септември 1943 г., когато изтече старата спогодба, и за да може да се пристъпи към извършването на стокообмена преди замръзването на Дунава.

Като представям съдържанието на гореспоменатата нова търговска спогодба между България и Словакия, моля ви, г-да народни представители, да приемете тук приложеното решение за одобрението ѝ.

Гр. София, 1 декември 1943 г.

Министър на външните работи и на изповеданията: Д. Шишманов

СПОГОДБА

за търговския обмен и отнасящите се до него плащания между царство България и Словашката република

Българското правителство и Словашкото правителство, желаейки да засилят и да улеснят своите търговски отношения, се споразумяха върху следните постановления.

Член 1

Размяната на стоки между България и Словакия ще се извършва изключително чрез частни компенсации, одобрявани във всеки отделен случай от меродавните власти на двете страни.

Член 2

Двете правителства се задължават да издават износните разрешения по смисъла на предшествувания член и да вземат всички необходими мерки за улесняване размяната на стоки между двете договорящи страни.

Член 3

Компенсациите на българските и словашките артикули могат да се осъществят само след предварителното разрешение на Министерството на стопанството в Братислава и на Дирекцията на външната търговия на България в София.

Член 4

Сумата на спестяванията на българските градинари, които са на занятие в Словакия, ще се внася в Словашката народна банка в Братислава в заверение на една безлихвена сметка, открита на името на Българската народна банка. По тая сметка може също да се внася равностойността на транспортните разноски, произхождащи от транзитния трафик.

Вземането по тая сметка, включително сумите вече внесени за тая цел в Словашката народна банка, ще се използва за заплащане разноските на български пътници и туристи, посещаващи Словакия, за издръжка на българските студенти в Словакия, за уреждане на словашки финансови вземания срещу България и за заплащане на словашките стоки, които ще се изнасят за България, както следва:

	словашки крони
Циментови строителни плочи	100.000
Мелнични камъни	100.000
Цикория	100.000
Мерителни инструменти	500.000
Съклени произведения	500.000
Целофан	500.000
Химически произведения	500.000
Пасмантерийни произведения	100.000
Дребни земеделски и занаятчийски оръдия	500.000
Текстилни обувки с дървени подметки	500.000
Лигнит	600.000
Други стоки	1.000.000

Извън изброените по-горе артикули, по градинарската сметка ще може да се изплаща, изцяло или отчасти, вносът от Словакия в България и на други стоки, съгласно предварителното споразумение между Министерството на стопанството в Братислава и Дирекцията на външната търговия на България.

Член 5

Настоящата спогодба е сключена за една година и влиза в сила на 1 септември 1943 г.

Тя може да бъде денонсирана преди изтичането на срока с предизвестие от един месец.

Съставена в Братислава в два екземпляра на 8 септември 1943 г.

За България:

Кирил Добрев

За Словакия:

Инж. Ян Орсак

Председателстващ д-р Петър Кюсеианов: Ще пристъпим към гласуване.

Които г-да народни представители приемат проекторешението за одобрение подписаната на 8 септември 1943 г. спогодба за търговския обмен и плащанията между България и Словакия, така както се докладва от г-н докладчика с приложената към него спогодба, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към точка шеста от дневния ред:

Одобрение на проекторешението за разрешаване на руските ма-настири, скитове и килии в Света гора да изнесат разни хранителни и други предмети, които да се освободят от заплащане на износни такси, данъци и герб.

Които г-да народни представители са съгласни да бъде прочетено само проекторешението, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-н докладчика да го докладва.

Докладчик Стефан Караиванов: (Чете)

„РЕШЕНИЕ

за разрешаване на руските манастири, скитове и килии в Света гора да изнесат разни хранителни и други предмети, които да се освободят от заплащане на износни такси, данъци и герб

Разрешава се на представителите на руския манастир „Св. Пантелеймон“, руските скитове „Св. апостол Андрей“ и „Св. пророк Илия“ и руските килии в Атон — Света гора, да изнесат 800 кгр. захар, 1000 кгр. ориз, 2000 кгр. боб, 150 кгр. бяло брашно и 150 метра вълнен плат, които да се освободят от заплащане на всякакви износни мита, данъци, такси и герб.“

(МОТИВИ

към проекторешението за одобряване на 18. постановление на Министерския съвет от 26 ноември 1943 г., протокол № 168

Г-да народни представители! От игумените, представители на руския манастир „Св. Пантелеймон“, руските скитове „Св. апостол Андрей“ и „Св. пророк Илия“ и руските килии в Атон, Света гора, е постъпила молба да им се разреши да закупят и изнесат от пределите на страната необходимите за едногодишно изхранване разни продукти за нуждите на 800 души монаси при същите манастири, скитове и килии, които продукти да се освободят от заплащане на всякакви износни такси, данъци и герб.

В резултат на това искане с 18. постановление на Министерския съвет от 26 ноември 1943 г., протокол № 168, одобрява се да се разреши безмитният износ на изброените хранителни продукти.

Като ви излагам горното, моля ви, г-да народни представители, да се занимаете с представеното решение, което да разгледате и одобрите.

Гр. София, декември 1943 г.

Председател на Министерския съвет, министър на финансите
Д. Божилов)

Председателстващ д-р Петър Кюсеиванов: Ще пристъпим към гласуване.

Който г-да народни представители приемат проекторешението за разрешаване на руските манастири, скитове и килии в Света гора да изнесат разни хранителни и други предмети, които да се освободят от заплащане на износни такси, данъци и герб, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към точка седма от дневния ред:

Одобрение на проекторешението за освобождаване от вносно мито и други автомобилна кола „Мерцедес“ № 112.

Който г-да народни представители са съгласни да бъде прочетено само проекторешението, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-н докладчика да го докладва.

Докладчик Стефан Караиванов: (Чете)

„РЕШЕНИЕ

за освобождаване от вносно мито и всякакви други данъци и такси една автомобилна кола „Мерцедес“ № 112, внесена от г-н Конума, член на японската легация — София. Същата автомобилна кола да се освободи от заплащане на износно мито и други данъци и такси, която е купена от финландската легация и ще бъде изнесена за нуждите на същата легация в Цариград

Освобождава се от вносно мито и всякакви други данъци и такси една автомобилна кола „Мерцедес“ № 112, внесена от г-н Конума, член на японската легация — София. Същата автомобилна кола да се освободи от заплащане на износно мито и други данъци и такси, която е купена от финландската легация и ще бъде изнесена за нуждите на същата легация — Цариград.“

(МОТИВИ

към проекторешението за одобряване на 27. постановление на Министерския съвет от 23 ноември 1943 г., протокол № 166

Г-да народни представители! Финландската легация съобщава, че е закупила от японския дипломатически представител в София една автомобилна кола „Мерцедес“ № 112, която е била внесена в страната без мито.

Същата легация моли да ѝ се разреши да изнесе автомобилна без мито за нуждите на финландското представителство в Цариград.

Понеже липсва законоположение, уреждащо казания безмитен внос и износ, то с протокол № 166, от 23 ноември 1943 г., Министерският съвет е одобрил проекторешение за освобождаване от вносно мито и други данъци и такси автомобилната кола „Мерцедес“ № 112, внесена от г-н Конума — член на японската легация, София.

Същата автомобилна кола да се освободи от заплащане износно мито и други данъци и такси, която е закупена от финландската легация и ще бъде изнесена за нуждите на същата легация — Цариград.

Гр. София, ноември 1943 г.

Председател на Министерския съвет, министър на финансите:
Д. Божилов)

Председателстващ д-р Петър Кюсеиванов: Ще пристъпим към гласуване.

Който г-да народни представители приемат проекторешението за освобождаване от вносно мито и всякакви други данъци и такси една автомобилна кола „Мерцедес“ № 112, внесена от г-н Конума, член на японската легация — София, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Преминаваме към точка осма от дневния ред:

Одобрение на проекторешението за освобождаване на 100.753 кгр. печатарска хартия от вносно мито и други данъци, такси и магазинаж, предназначена за германската легация в София

Който г-да народни представители приемат да бъде прочетено само проекторешението, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Петър Шишков: (Чете)

„РЕШЕНИЕ

за освобождаване на 100.753 кгр. печатарска хартия от вносно мито и други данъци, такси и магазинаж, предназначена за германската легация в София

Освобождават се от вносно мито и други данъци, такси, герб, включително и магазинажната такса, 100.753 кгр. печатарска хартия, предназначена за германската легация.“

(МОТИВИ

към проекторешението за одобряване на 14. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 15 ноември 1943 г., протокол № 162

Г-да народни представители! Германската легация в София молни за безмитно внасяне на 356 бали и роли, кгр. 100.753, печатарска хартия, основавайки се на чл. 6, буква „б“, от закона за митниците.

Въпросната хартия представлява редовна търговска стока и не може да се счита предмет за собствено употребление на шефа на германската легация, за да се освободи от вносно мито по силата на чл. 6, буква „б“, от закона за митниците, нито може да бъде призната за инвентарен предмет или канцеларски материал за нуждите на същата легация и се освободи от заплащане на вносно мито и др., съгласно чл. 7, п. 32, от закона за митниците, поради което наложки се изготвянето на специално законодателно решение.

Като ви излагам горното, моля ви, г-да народни представители, да се занимаете с представеното решение, което да разгледате и одобрите.

Гр. София, ноември 1943 г.

Председател на Министерския съвет, министър на финансите:
Д. Божилов)

Председателстващ д-р Петър Кюсеиванов: Има думата народният представител г-н Петко Стайнов.

Петко Стайнов: (От трибуната) Г-да! Това предложение за освобождаване от мито поставя един интересен правен въпрос, по който Народното събрание трябва да бъде наясно. Въпросът е за дипломатическия имунитет и до неговия размер — не толкова даже за екстериториалността, колкото специално за дипломатическия имунитет.

По този въпрос — за освобождаване от разни мита, бери и пр. — ето какво пише нашият специалист по международно право г-н професор Генов в една своя специална студия „Дипломатическа и консулска служба“. (Чете)

„Според възприетата от държавите панамериканска конвенция от 1928 г., чл. 18, дипломатическите представители имат право да бъдат освобождавани: а) от лични данъци; б) от данъците върху сградите на посолството; и в) от мита върху предметите, предназначени за официално използване на дипломатическа мисия или за лично употребление на агента или на неговото семейство.“

Разбира се, добавя г-н професор Генов, дипломатическият агент не бива в никой случай да злоупотребява с тая привилегия, защото с това би изложил не само себе си, но и своята държава.

Но тоя въпрос не е само на доктрината и на международните конвенции. Той е бил разглеждан и в Народното събрание и разрешен от закона за митниците. Така, в чл. 6, буква „б“, от закона за митниците, се казва: „Пропускат се без мито предмети, предназначени за собствено употребление на шефовете на чуждите мисии.“

Чл. 7, точка 32, казва: „Пропускат се при вноса без мито, но с преглеждане на общо основание, печатите, гербовете и другите инвентарни материали, които внасят чуждестранните консули за нуждите на консулствата, а не за техни лични нужди.“

Г-да! При едно такова положение да видим как са формулирани мотивите на г-н министъра на финансите за освобождаване от мито на тая стока — печатарската хартия.

Министърът на финансите признава в мотивите, че в тоя случай се касае за печатарска хартия на роли и на бали, касае се за редовна търговска стока, а не за предмети за собствено употребление от персонала на легацията. Значи, сам г-н министърът признава в мотивите, че печатарската хартия не е за собствено употребление, както разбира г-н професор Генов, както разбира и чл. 6 от закона за митниците. Той е много правилно.

По-нататък, пак също така правилно, г-н министърът казва, че тая печатарска хартия на роли — значи, за вестници — не може да бъде призната за инвентарен предмет или канцеларски материал за нуждите на същата легация, за да се освободи от заплащане на мито на основание чл. 6 от закона за митниците, който имах случая преди малко да ви прочета.

Аз съм се качил на тая трибуна този път не да държа реч, а чисто и просто да попитам г-н министъра на финансите: щом това не

е стока за лично употребление, щом това не е инвентарен предмет, какво основание имаме ние да освободим от мито една търговска стока, която една чуждестранна легация внася у нас? Каква нужда може да има една легация, било за собствена потреба или на своя министър, или на персонала — от 100.000 кгр. хартия? Аз не допускам, че тая хартия ще се продава, че някой ще прави търговия с нея. Не допускам, че една чуждестранна легация ще иска да прави търговия. За да можем ние да гласуваме за това решение с чиста съвест, трябва да се убедим, че се преследва в случая една общоползена цел. Само тогава ще можем да вдигнем ръка да се освободи тая търговска стока от мито. Затова моля г-н министъра на финансите да обясни на народното представителство за каква цел ще бъдат употребени тия 100.000 кгр. печатарска хартия за вестници на бали.

Председателствуващ д-р Петър Къосеиванов: Има думата г-н министър-председателят и министър на финансите.

Министър-председател Добри Божилов: Г-да народни представители! Въпросът е много ясен. Безспорно е, че не се касае за инвентарни предмети за легацията, в който случай аз нямаше нужда да внасям това решение в Народното събрание. Но въпросът не е поставен и така, както го постави г-н Петко Стайнов. Хартията не е за собствена употреба — за писма на легацията, на секретаря и пр. Ясно е, че ще се издава вестник, че ще се издава книга. И понеже ние нямаме хартия, понеже хартията, която внасяме отвън, не стига, понеже хартията сега е рядка и ние я внасяме от странство, искат тая хартия, с която ще се издава книга и вестник, да се освободи от мито.

Петко Стайнов: Но касае се за 100.000 кгр. хартия!

Министър-председател Добри Божилов: Да!

Някои народни представители: Ясно.

Министър-председател Добри Божилов: Затуй моля да гласувате за решението. Издава се немски вестник, издава се книга и тая хартия е за тая цел.

Председателствуващ д-р Петър Къосеиванов: Ще пристъпим към гласуване. Които г-да народни представители приемат решението за освобождаване на 100.753 кгр. печатарска хартия от вносно мито и други данъци, такси и магазинаж, предназначена за германската легация в София, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Преминуваме към точка девета от дневния ред:

Одобрене на проекторешението за одобрение на 67. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 19 ноември 1943 г., протокол № 164, с което се разрешава покупката и вносът на 500 коча от расата „Меринофлайш“ от Германия и разрешаване на дружество „Вотираг“ — Берлин, да закупи и изнесе срещу тях овце за Германия.

Които са съгласни да бъде прочетено само проекторешението, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-н докладчика да го прочете.

Докладчик д-р Петър Шишков: (Чете)

РЕШЕНИЕ

за одобрение на 67. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 19 ноември 1943 г., протокол № 167, с което се разрешава покупката и вносът на 500 коча от расата „Меринофлайш“ от Германия и разрешаване на дружество „Вотираг“ — Берлин, да закупи и изнесе срещу тях овце за Германия

Разрешава се:

1. На Министерството на земеделието и държавните имоти да извърши доставката на около 500 коча от расата „Меринофлайш“ от Германия, чрез спазаряване по доброволно съгласие, на основание чл. 167, буква „а“, във връзка с чл. 169 от закона за бюджета, отчетността и предприятията, като за целта се командирова в Германия специална комисия, в състав: двама чиновници от министерството, от които единият ветеринарен лекар, и канцлерът-отчетник при българското генерално консулство във Виена.

На членовете на комисията да се платят следующите се пътни и дневни пари.

2. На дружеството „Бушаг“ в София, ул. „Аксаков“ № 5, като пълномощник на дружеството „Вотират“ — Берлин, да закупи по споразумение със стопаните и изнесе от България за Германия срещу предварително внесени в страната 500 коча от расата „Меринофлайш“ местни овце за клане от Бургаска, Шуменска и Русенска области по живо тегло 4 пъти повече от това на кочовете, под контрола на органите на Министерството на земеделието и държавните имоти.

3. На Министерството на земеделието и държавните имоти да изразходва около 10.000.000 лв., платени в германски марки, които да се вземат от извънбюджетния кредит на същото министерство — указ № 32, 1943 г. („Д. в.“, бр. 47 от същата година), за заплащане на доставените 500 коча.

4. Вносът на кочовете за нуждите на Министерството на земеделието и държавните имоти, както и износът на съответното количество местни овце, така и необходимият фураж за храна през време на пътуването на животните, корита, кофи и други уреди и принадлежности се освобождават от плащане на общински налог и всякакви други държавни и общински данъци, включително и данъка по чл. 10, т. 2, от закона за данъка върху приходите, такси,

берии, вносно и износно мито, герб, адвалорни такси, такси за Червен кръст, земеделски пенсии и всички други предвидени по кой да е специален закон.

На дружество „Бушаг“ се разрешава да закупи и изнесе до 50.000 кгр. ливадно или друго сено за храна на овцете през време на транспорта им.

МОТИВИ

към проекторешението за одобрение на 67. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 19 ноември 1943 г., протокол № 164, с което се разрешава покупката и вносът на 500 коча от расата „Меринофлайш“ от Германия и разрешаване на дружество „Вотираг“ — Берлин, да закупи и изнесе срещу тях овце за Германия

Г-да народни представители! Овцевъдството в нашата страна колективно е представено много добре. По броя на овцете си, които се падат на 1.000 жители, България държи първо място в Европа, а по гъстотата на овцете, изразено с броя им върху единица площ, тя се надминава само от Англия. Въпреки това, произвежданата в страната вълна е била винаги недостатъчна да задоволява вътрешните нужди.

През десетилетието отпреди настоящата война вносът на непрана вълна годишно се движеше около 3.750.000 килограма. Причината за това състояние на нещата е ниската вълнодайност на местните овце и недоброкачествеността на вълната им. Кръгло 83% от внасяната вълна е мериносова и мериносopodobна, т. е. такава, каквато не може да се произвежда от нашите овце.

В желанието си да въздействува за по-бързото подобрене на овцевъдството и особено за увеличение и подобрене на вълнопроизводството в страната, Министерството на земеделието и държавните имоти предприе преди няколко години в определени райони от Северна и Южна България кръстосване на местни овце с кочове от вълнодайната раса „Меринофлайш“, като за целта бяха доставени от Германия около 3.000 коча и 500 овце от тая раса.

Резултатите от кръстосването досега са насърчителни. Количеството на вълната, получавано от приплодите, е увеличено, а така също и нейното качество е от един значително подобрен сортимент. Живото тегло на същите при раждането, в сравнение с местните агнета, е по-голямо, а още по-важното е, че те се развиват след това по-бърже. Изобщо приплодите от кръстосването са по-скоро зрели.

За да разреши работата по подобрието на овцевъдството в това направление, необходимо е през тази година Министерството да закупи още около 500 коча. По желание на германското правителство, дружество „Вотираг“ поставя като условие за реализиране доставката да му се разреши да закупи и изнесе от страната за Германия четири пъти повече килограма живо тегло овце за клане.

При закупуването на кочовете и овцете дружеството-доставчик да бъде освободено от плащане на общински налог и всякакви други държавни и общински данъци, включително и данъка по чл. 10, т. 2, от закона за данъка върху приходите, такси, берии, вносно и износно мито, герб, съгласно чл. 30 от закона за гербовия налог, и чл. 180 от закона за бюджета, отчетността и предприятията.

Това проекторешение като представям на вашето внимание, моля да го одобрите чрез надлежно гласуване.

Гр. София, ноември 1943 г.

Министър на земеделието и държавните имоти: Д-р Ив. Бешков)

Председателствуващ д-р Петър Къосеиванов: Има думата народният представител г-н Димитър Марчев.

Димитър Марчев: (От трибуната) Г-да народни представители! За трети път вече XXV обикновено Народно събрание се занимава с въпроса за доставка на кочове от расата „Меринофлайш“. Целта на тая доставка е да се подобри вълната на нашите овце, за да се задоволят нуждите на нашата индустрия и на нашия вътрешен пазар. В мотивите на законопроекта е казано, че в последното десетилетие в мирно време България е внасяла 3.700.000 кгр. мериносна вълна за нуждите на нашата индустрия. Това по цифри, статистически, е вярно. Фактически обаче това не е вярно, тъй като най-малко 2/3 от вълната, която се внасяше от странство, по нищо не се различаваше от нашата местна вълна. Г-да фабрикантите, за да реализират по изгодни условия за своята индустрия, внасяха отвън вълна същото качество като нашата, за да получат привилегии — 20-те лева на кгр. вносна вълна. Всичката вносна вълна те я наричаха мериносна вълна, качествена чужда вълна, а разликата между нашата и тая чужда вълна не се състоеше в здравината на влакното, в тънкостта на влакното, в пъргавината на влакното толкова, колкото в цвета на вълната. Тогава бяха заблудени и митниците, че местната вълна има цвета на натуралния шаек. Индустриалците внасяха от странство вълна на много по-ниски цени от тия на нашата вълна, само че с цвят бял.

Неотдавна четох признанията на един наш голям фабрикант на вълнени платове, който в своята напреднала възраст, в интереса на истината, се изповядваше и казваше, че самите фабриканти са уверили подобрието на нашето овцевъдство. „У нас имаме много доброкачествена вълна, казва той — вълната на карнобатската раса — но с вноса на чужда вълна и с търсене по-добри изгоди за нашата индустрия, ние закупувахме отвън вълна, предлагана на по-ниски цени, и по този начин убихме насърчението на нашето овцевъдство, макар че нашата овца ни даваше по-добра вълна.“

Г-да народни представители! Фактът, че ние за трети път сме сезирани с един и същ въпрос, целийки да подобрим вълната на нашата овца в известни райони на нашата страна, говори, че нашето Министерство на земеделието търси един изход. Но тоя изход, според мене, не е правилен. Днес Министерството на земеделието, търсейки да подобри вълната, иска да прави опити. Тия опити още са

под съмнение. На много места в районите, където се прави това подобрене, резултатите не са насърчителни. Ние имаме една раса овце установена у нас, една раса с качества, една раса, от чиято вълна се правят едни от най-фините платове — карнобатската раса. Тая раса се изоставя сега. И аз апелирам, когато се прави политика по един такъв важен стопански проблем, тая политика да бъде цялостна, а не откъслечна. Защо ние отдаваме цялото си внимание върху едни опити сега, а онова, което имаме, завареното, онова, което е аклиматизирано, което е доказано като много годно за нашите местни условия, го изоставяме? Нашата местна добра раса не е с нищо насърчена, не е с нищо подкрепена от държавата. Карнобатската раса дава днес мека вълна. Разликата между цената на вълната от карнобатската овца и цената на острата вълна, която ни дава нашата дива овца, е 10 лв. Значи, ние не насърчаваме карнобатската раса, не я подкрепяме. Това не е подобрене на нашето овцевъдство.

И аз апелирам и надавам последен отчаян позив: крайно време е вече да се замислим за запазването на карнобатската раса, защото тя върви към изчезване. Карнобатската раса дава хубава, мека вълна. Преди всичко тя дава една вълна лека, защото е с тънка нишка. Вярно е, че тя не дава голямо количество. И второ нещо: карнобатската овца е по-лека, не е голяма и дава по-малко месо. Най-после, тя не е и млекодайна. А когато вие давате на овчаря само 10 лв. повече на килограм вълна, отколкото давате на килограм остра вълна от дивата овца, тоя овчар ще вземе по-млекодайна овца, която ще му даде повече доходи от млякото, отколкото от вълната.

Г-да народни представители! Прави ми впечатление, че доставката на тия кочове става в един късен зимен сезон. Покупката на тия кочове ще стане срещу износа на наши овце 4 пъти повече живо тегло от кочовете. Тия 500 коча, като сметнем по 100 кгр. живо тегло на всеки един, дават едно количество от 50.000 кгр. живо тегло. Ние ще трябва да изнесем 4 пъти повече по тегло овце — значи, 200.000 кгр. живо тегло овце. И в какво време ще се купуват тия овце? През зимата, отсега нататък, когато старите овце, така наречените мари, които се отделят от стадата, са вече изкупени и изклани. Следователно това дружество „Бушаг“, на което дават право да закупува направо от стопаните наши овци за износ, ще отиде да закупува млади и хубави овце, а често пъти и бременни овце, с бременност на втория или третия месец.

Питам: защо тия хора, които стоят на отговорните места, защо тия хора в Министерството на земеделието, които смятам, че трябва добре да познават тоя въпрос, позволяват чак сега да става закупуването на тия овце? Къде бяха те, за да стане закупуването на овце през септември, през октомври, когато можеха да се закупят овце и да се изнесат, а се става закупуването през зимата, когато могат да се закупят много овце, които наскоро ще бъдат майки и които сега ще бъдат изнесени?

Освен това, г-да, според предложението, ще бъдат закупувани овце от три района — Бургаския, Шуменския и Русенския. Това какво говори? Че ще се закупуват овце най-качествени, овце с добра вълна. Ако трябва да изнесем в замаяна на кочовете овце за месо, изнесете овце от ония райони, чията вълна е по-долнокачествена. Закупете овце от други райони, а не от районите, където овцете са с доброкачествена вълна — от Бургаския, Шуменския и Русенския райони, където има овце с най-хубавата вълна в България.

Г-да народни представители! Закупуването на тия овце ще стане от дружеството „Бушаг“ в София, и то направо от производителите, обаче на свободен пазар. Аз питам почитаемото министерство: няма ли да бъде повишена цената на овцете, когато се яви това дружество да закупува? Ние днес купуваме овцете от стопаните по строго определени, по нормирани цени от държавата, а това дружество ще се яви да купува овце по една голяма норма. Това ще смути пазара. Това дружество ще купува най-скъпите овце. Това ще смути политиката на цените, провеждана от правителството. Цялата политика на правителството за цените ще рухне, ще падне.

Ето защо, г-да народни представители, аз апелирам, крайно време е, правителството да се занимае с тоя важен проблем за нашето стопанство.

Нека да се създаде една цялостна политика по отношение подобренето на вълната или по-добре — на овцевъдството в страната.

По всички тия съображения аз моля, г-да народни представители, да се гласува, проекторешението да се върне в комисията, там да бъде преработено и тогава да го гласуваме. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Петър Кюсеианов: Има думата народният представител г-н Атанас Цветков.

Атанас Цветков: (От трибуната) Г-да народни представители! Пред нас пак е сложена проблемата за кочовете. Аз обаче, за да отбия едно подозрение — че ще се занимавам с етимологията на думата „коч“, бързам да ви кажа, че дядо Гаврил Грозданов е на лице, той е държал по случая една реч, която е доста значителна. Затова аз ще говоря за стопанското значение на кочовете, които Министерството на земеделието ще достави. Това стопанско значение е, че с доставянето на това отродие кочове от Германия ние ще подобрим вълната, ще увеличим млекодайността, ще увеличим теглото на нашите овце. След като тъй се постави въпросът, действително ние, потомците на нашите прадеди, чувстваме срам, че досега сме оставили този наш прадедовски занаят да стои и днес в това първобитно състояние в културна България.

Когато специалистите от Министерството на земеделието и професорите от агрономическия факултет искат такова подобрене, ние, които се считаме също така за прогресивни хора, не можем да откажем това и затуй искаме да услужим на Министерството на земеделието, респективно на г-н министъра на земеделието. В замаяна обаче на този резултат, който се цели, в замаяна на тая хубава

картина, която се чертае от специалистите и г-да професорите, аз ще ви очертая една друга картина, която видях в моята околност, защото 3-4 села са под отчаяните удари на подобренето на това отродие. Там, вместо да видим стада вълнасти, с едри овце, вместо да видим големи подобрения, когато отидох — след като вече тия стада бяха нападнати от тези облагородители, така да се каже — видях съвсем друга картина: видях в много стада по няколко не, ами по 10-20 овце наполовина оголели, нямат вълна. Вместо да имат оная хубава вълна, за която говорят г-да професорите и специалистите, тези отродия от Германия донесоха една 9-годишна краста. Нашите селяни, които обикновено добре се справят с тези напасти, се видяха в чудо, какво да правят с тая краста. И един ден в село Карансен аз видях, че поставиха едно дървено корито, една баня, на която докараха овцете от три села — просто всичко бе побеляло наоколо от овце. Овчарите бяха разтревожени и зле настроени. Аз, като техен политически представител, ги гледах отдалече и нямаш смелостта да се приближа до тях.

Таско Стоилков: Страх те е било да се не заразиш!

Атанас Цветков: И тогава аз се питах: дали аз съм бил един човек, който е желал този резултат, или пък ония, които са искали да насадят едно подобрене, едно по-полезно отродие, не са познавали нашия бит, не са познавали нашите условия? Шом като един техен политически представител, който има що-годе връзки с тези хора, не можеше да се доближи до тях, представям си какво би било положението на който и да било професор от агрономическия факултет или даже на началника на скотовъдното отделение при Министерството на земеделието. Там бяха се явили 3-4 души ветеринарни лекари и спореха какъв да бъде разтворът, за да може да се излекува крастата. Едни от ветеринарните лекари твърдяха, че разтворът трябва да бъде много гъст, не знам колко процента, а други твърдяха, че разтворът трябва да бъде по-рядък. Почнаха да къпят овцете, но след 2-3 дни между тях се яви голяма смъртност, защото се оказа, че ако овцете погълнат от този гъст разтвор, умират. И ние, вместо да получим добри резултати, получихме отрицателни резултати. Ето защо аз моля г-н министъра на земеделието, който тогава не беше министър, а сега е министър, когато го занимаят с тоя въпрос, да бъде по-внимателен. Моите сведения са, че той е успял, вместо 1.500 коча, колкото е искано да бъдат доставени, да ги намали на 500. Ако този път не може да се размине тая работа и се вземат само 500 коча, нека в бъдеще, ако му се предложи подобно нещо, той да откаже и тия 500 коча. Действително това отродие е много добро. То е много полезно. Обаче при условията, при които то живее у нас, защото е по-културна раса, то не може да издържи. Когато нашите овчари вкарват в стадата си — овчарството е вторичен занаят на нашите земедельци, едно занаятие екстензивно — това културно животно и го карат да издържи. Аз съм виждал такива кочове и — няма да завидя на духовитостта на г-н Радионов — ще ви кажа, че съм се съмнявал в техния сексуален потенциал. След като тези животни не успяха да свършат оная задача, която им се възлагаше, ветеринарните лекари прибягнаха до изкуственото осеменяване. Там именно ние срещнахме едно по-дълбоко противопоставяне на българския стопанин-селянин. Това противопоставяне идеше не само от това, че нямаше полза от това отродие, но нашият селянин счете, че това е светотатство, защото в края на краищата българинът е религиозен човек. Когато почна изкуственото осеменяване в селата, в продължение на 25 дни хората не искаха да докарват стадата си на определено място, за да става това изкуствено осеменяване, което беше много отрицателно — 60-65% от овцете останаха незаплодени. Това е голяма загуба не само за тези стопани, но и за националното ни стопанство — и аз искам това нещо занапред да се избегне.

Освен туй това мероприятие се провежда от едно дружество, което в края на краищата е чуждо и, второ — е акционерно. Аз и към първото имам отрицателно отношение, и към второто — към акционерните дружества, с малки изключения, имам също отрицателно отношение. Мисля, че тук една кооперация на овцевъдци би изиграла много по-добра роля, особено когато ние имаме един съюз на българските овцевъдци, съюз, който от десетки години работи между овцевъдците, който има непосредствени връзки с тези хора. Той познава най-сетне и условията, при които работят тези овчари, познава тяхната психология. Аз считам, че този именно съюз би направил много по-добра и полезна работа, ако провежда това мероприятие на Министерството на земеделието. Аз не зная по какви причини това дружество се вмесва в нашия стопански живот, като е отишло и много по-далеч. И в мотивите към решението ние виждаме, че на това дружество се дава възможността да контракува направо с производителите на овце, които овце трябва да бъдат на тегло и месо четири пъти повече, отколкото са самите кочове. Най-напред ние имаме една наредба за месооснабдяването, която днес е в сила и която с това решение се изменя, а ние не трябва да изменяме тая наредба. Защото, ако оставим хората да се снабдяват с овце по този начин, овцете ще станат много скъпи, а скъпо купените овце на пазара ще се отразят върху цената на кочовете. И тогава един коч ще ни струва от 35-50 хиляди лева. Един овчар, който кара 30-35 овце, като знае, че едни волове, с които работи, струват 40-50 хиляди лева, ще се чуди откъде-накъде можаха умни и учени хора, и ние, българският Парламент, народните представители от XXV обикновено Народно събрание, да си позволим този лукс, бедна България при едни военни условия, при едни ненормални времена да се опитват именно в този момент да подобряват овцевъдството — едно мероприятие, което може да бъде отложено, по моето разбиране, с още 1-2 години.

Ето защо, ако беше се намерила друга формула и тези много милиони, които се дават за подобрене овцевъдството в България,

се дадеха даже направо на българския селянин, на овчаря, аз ви уверявам, че нямаше нужда Министерството на земеделието, да командирова хора да закупват тия кочове. Парите можеха да се дадат направо за закупване на тия добри отродия, които да въведем в България. Успехът от това щеше да бъде много по-добър. Но за това трябваше да се намери друга формула. Сега-засега тази инициатива може да се продължи по-предпазливо. Защото мене ми е струва, че тия 10 милиона лева може би ще отидат напразно, и вместо да изпием вежди ние ще извадим очи — вместо да подобрим овцевъдството, ние ще получим недоволство, един бунт от страна на овчарите, които и без друго са много обременени с различни даждия: искаме им вълната на овцете по определена цена, искаме им млякото, искаме им сиренето и най-сетне ги караме принудително, както ние разбираме, да подобряват овцевъдството. Аз не съм против тая работа, но считам, че сега, във военно време, това не може да се постигне. Трябва да се даде една премия за вълната, която да бъде чувствително голяма, като утешение на стопанина.

Ето защо аз считам, че ако няма друг начин да се поправи това решение, нека г-н министърът се съгласи то да отиде в комисията и там поне да се избегне възможността, щото това дружество да има правото да купува направо от стопаните. В комисията можем да намерим начин, Министерството да даде овце в замяна на кочове, по който начин няма да се позволи да се явят спекуланти като посредници, които да вземат овцете от стопанина по 500 лв., а да ги продават на дружеството по 1.500 лв. Стопаните научават тая работа и си казват: измислят как да ни вземат стоката без пари, а те печелят от нея!

Ето защо моля г-н министъра да се съгласи, това проекторешение да отиде в комисията, да се поправи и да дойде тук друго решение, с което да избегнем този нежелателен резултат. (Ръкоплекскания от някои народни представители)

Таско Стоилков: Тези, които са некадърни за оплодяване, да ги посечем!

Председателстващ д-р Петър Кьосеиванов: Има думата г-н министърът на земеделието и държавните имоти.

Министър д-р Иван Бешков: Г-да народни представители! С тази доставка на 500 коча, предмет на предложеното ви решение, в същност аз продължавам една инициатива на Министерството, започната още от 1939 г. През този тригодишен период от време са били доставени около 3 хиляди коча, с които се е целело да се кръстоса нашата овца с меринофлайш, за да се добие по-устойчива раса, която да даде повече месо, по-доброкачествена и количествено повече вълна и по такъв начин да се увеличи вълнопроизводството у нас.

С встъпването ми на отговорното място, още на втория или третия ден, мене ми се поднесе проект за внасяне в Министерския съвет постановление за доставката на 3 хиляди коча. Още при доклада аз направих възражение, че кочовете са много и се прие те да бъдат 1.500. Фактът, че се отстъпваше от 3.000 на 1.500 веднага, мене ми направи особено впечатление и аз поисках по този въпрос да бъде по-добре осведомен. Знаех, че преди 3 години тук, от тази трибуна, един или два дена ни занимаваха пак с въпроса за доставка на кочове. Но понеже тогава аз не отговарях непосредствено, бях само депутат, много не се интересувах от проблемата за кочовете. Сега обаче, като отговорен, аз живо се заинтересувах от тая проблема и пожелах да чуя особеното мнение на специалистите по въпроса. Това е една от причините — за да отговоря на въпроса на уважаемия г-н Марчев — защо се забави въпросът с доставката на кочовете. Въпросът беше обсъден и в Министерския съвет. Аз трябваше да свикам една, две и три конференции на специалисти по въпроса, които, трябва да кажа, се разделиха на две по въпроса за кръстосването на нашата раса с меринофлайш. Докато една част от специалистите, предимно агрономи, са за кръстосването и за доставката на кочовете, другата част, ветеринарни лекари и част от агрономите, са против, като намират, че това не е нужно, даже смятат, че ние вървим по един опасен път: вместо да поддържаме и подобряваме нашата раса, ние отиваме да я кръстосваме с раса, която не е изпитана, не е за нашите условия и резултатите от която поне не са установени, не са доказани.

С оглед на тия подозрения, които се хвърлиха върху цялата доставка, аз трябваше да свикам три конференции, които продължиха няколко дни. В края на крайщата, като изключим себичното, онова, което е тясно професионално, между ветеринари, между скотовъди, агрономи и т. н., аз останах с впечатлението, че не може изцяло да бъде отхвърлена идеята за кръстоска на нашата овца с меринофлайш. Обаче някои дефекти при това кръстосване са налице, са безспорни и не може нито да се откажат, нито да се прескочат. Например фактът, че расата меринофлайш се оказва твърде нежна, неустойчива за нашите условия. Въпреки факта, че внесените кочове са преживели цяла година у нас, за да се аклиматизират, те не могат да оплодят овцете в целия размер. Някои твърдят, че сексуалният им капацитет бил малък, че са безстрастни, че въобще не могат с нужната страст да оплодят. (Смях) Аз съм наклонен да приема това, като съдя от резултатите. Атанас Цветков има право, като изнася случая за Свищовско, където и аз на самото място констатирах, че действително кочовете са се оказали недостатъчно страстни, не са могли да оплодят повече от 30% от овцете. Другата страна, която поддържа тезата за кръстоската, казва: да, наистина те са нежни, те се изморяват твърде много, защото нашата овца е скитница, нашите овце извървяват ежедневно по 10—12 км. и кочовете са длъжни да ги следват, да вървят, изморяват се и губят от своя сексуален потенциал. (Смях. Оживление)

Таско Стоилков: Няма да загуби нищо народното стопанство, ако ги направим на саздърма.

Министър д-р Иван Бешков: Стана въпрос за голямата смъртност на кочовете. Скотовъдците казват: смъртността е голяма, затова защото грижите за отглеждането на кочовете не са били ония, на които те са свикнали в Германия, т. е., че те са лошо отглеждани, лошо хранени, особено в частните стопанства, където са дадени такива кочове. И за доказателство на тази теза си служат със статистически данни, че в държавните стопанства, като например „Клементина“, смъртността на кочовете е само 2-3%, докато смъртността в частните стопанства, където са дадени кочове, достига до 28%, дори 30%. Прави впечатление обаче, че смъртността се увеличава извънредно много след случния сезон, което говори за недостатъчното аклиматизиране на кочовете към нашите условия.

Както и да е, при това различие на мненията, г-да, аз не можех да приема, че трябва да се изостави тази инициатива, която е почната преди 3-4 години и която трябва да продължи няколко години, за да даде втората, третата или четвъртата генерация — която вече ще ни даде установения тип, от които ние ще съдим, сполучлива ли е кръстоската или не е сполучлива. Аз не можах да дръзна да престановя, да спра една такава инициатива, почната отпреди 3-4 години. Аз си казах: нека да продължим в по-малък, в по-дребен мащаб; вместо 3 хиляди, да доставим 1.500 — а аз предложих в Министерския съвет да доставим само 500 коча. Това беше една от причините, за да се забави доставката. Но и сега не е късно, защото кочовете, които ще се доставят, ще имат време да прекарат зират, да възмъжеят и да могат да вършат работата си успешно. У нас и зимния, и пролетния, и летния сезон, за да се аклиматизират.

Аз съм съгласен обаче въпросът да се разгледа наново. Ако аз бях в заседанието, когато започна да се разглежда тази точка от дневния ред, щях да помоля да се отложи и да се разгледа проекторешението в комисията, защото има един неразяснен въпрос. Едва днес председателят на комисията, г-н Симеонов, изнесе известни данни, които ме безпокоят. Това са данните за начина, по който ще става закупуването на овцете. Каза ми се, че миналата година то е ставало по същия начин, но че дружество „Бушаг“ не е закупило овцете — които се заменят срещу кочовете от овчари-скотовъдци-собственици, а чрез разни посредници търговци, и по такъв начин 100% от печалбите са останали в ръцете на посредниците. Ако и тази година стане това, бих предпочел да осуетя цялата доставка, отколкото да позволя тая спекула на посредниците. Както казах, аз щях да моля да се отложи този въпрос. И заявявам, че съм съгласен да отиде проекторешението в комисията, да се установи начинът, по който „Бушаг“ ще закупува овцете, за да не допуснем спекула, а да се даде пълната стойност на овцете на самите стопани. Поради тази причина съгласен съм с казаното от г-да народните представители, въпросът да бъде отнесен в комисията, където да бъде обстойно разгледан. (Ръкоплекскания)

Председателстващ д-р Петър Кьосеиванов: Г-да народни представители! Преди да пристъпим към гласуване на проекторешението, ще сложа на гласуване предложението на народния представител г-н Димитър Марчев.

Последната алинея на чл. 40 от правилника за вътрешния ред гласи, че Събранието може да реши, преди да се пристъпи към гласуване на проекторешенията, те да бъдат изпращени в съответната комисия. Предложението на г-н Марчев е съгласно с правилника и затова ще го сложа на гласуване.

Който г-да народни представители приемат предложението на народния представител г-н Димитър Марчев, който иска, преди да пристъпим към гласуване на проекторешението, то да бъде изпратено в комисията по Министерството на земеделието, с което предложение г-н министърът на земеделието е съгласен, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Проекторешението ще бъде гласувано, след като бъде върнато от комисията по Министерството на земеделието.

Г-да народни представители! Има предложение за пререждане на дневния ред, като точки 21 и 22 станат точки 10 и 11.

Който приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка двадесет и първа от дневния ред, която става точка десета:

Второ четене на законопроекта за отстъпване даром от държавата на Българската национална спортна федерация държавния имот в гр. София, ул. „Бачо Киро“ № 4.

Моля г-н докладчика да го докладва.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете)

ЗАКОН

за отстъпване даром на Българската национална спортна федерация държавния имот в гр. София, ул. „Бачо Киро“ № 4, и на Българския туристически съюз държавния имот в гр. София, на ул. „Любен Каравелов“, № 8

Чл. 1. Отстъпва се даром за нуждите им: на Българската национална спортна федерация държавния имот, находящ се в гр. София, ул. „Бачо Киро“ № 4, състоящ се от масивна триетажна къща, застроена върху 208 кв. м. и 354 кв. м. дворно място, при граници: Георги Гюламила, наследници на Никола Караджа, наследници на Илия Д. Вълчев, д-во „Балкан“, наследници на Георги Савов, Арон Арав със синовете и ул. „Бачо Киро“, и на Българския туристически съюз държавния имот, находящ се в гр. София, ул. „Любен Каравелов“ № 8, състоящ се от масивна двуетажна къща, застроена върху 136 кв. м. и 380 кв. м. дворно място, при граници: Ангел Янков, етажна собственост „Светлина“ и ул. „Любен Каравелов“.

Нотариалните актове за собственост, както и необходимите по съставянето им документи се освобождават от всякакви държавни и общински такси, мита, герб и др.“

Председателстващ д-р Петър Кьосеиванов: Ще пристъпим към гласуване. Които г-да народни представители приемат заглавието на законопроекта и чл. 1, както се докладва от докладчика, с промените, направени в комисията, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете)

„Чл. 2. Когато Българската национална спортна федерация и Българският туристически съюз престанат да съществуват, имотите, ведно с всичките им подобрения, остават в собственост на държавата.“

Председателстващ д-р Петър Кьосеиванов: Които приемат чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка двадесет и втора от дневния ред, която става точка единадесета:

Второ четене на законопроекта за отстъпване даром на Съюза на бойците от фронта в България държавния имот в гр. София, ул. „Клементина“ № 10.

Моля г-н докладчика да го докладва.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете)

ЗАКОН

за отстъпване даром на Съюза на бойците от фронта в България държавния имот в гр. София, ул. „Клементина“ № 10

Чл. 1. Отстъпва се даром за нуждите на Съюза на бойците от фронта в България държавният имот, находящ се в гр. София, ул. „Клементина“ № 10, състоящ се от масивна двуетажна къща застроена върху 378.33 кв. метра и 28.10 кв. метра двор, при граници: наследници на Йос. Минчев, Юсев Маджар, д-р Георгиев, ул. „Клементина“ и ул. „Цар Калоян“.

Нотариалният акт за собственост, както и необходимите по съставянето му документи се освобождават от всякакви държавни и общински такси, мита, герб и други“.

Председателстващ д-р Петър Кьосеиванов: Ще пристъпим към гласуване. Които г-да народни представители приемат заглавието на законопроекта и чл. 1, както се докладва от докладчика с промяната, направена в комисията, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете)

„Чл. 2. Когато Съюзът на бойците от фронта в България престане да съществува, имотът ведно с всичките му подобрения, остава в собственост на държавата.“

Председателстващ д-р Петър Кьосеиванов: Които приемат чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка десета от дневния ред, която става точка дванадесета:

Първо четене на законопроекта за допълнение на закона за облекчение материалното положение на държавните, общинските и други служители в царството.

Моля г-н докладчика да го докладва.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете)

МОТИВИ

към законопроекта за допълнение на закона за облекчение материалното положение на държавните, общинските и други служители в царството

Г-да народни представители! С чл. 4 от закона за облекчение материалното положение на държавните, общинските и други служители в царството, времето, прекарано от държавните служители на служба в Беломорската област, се зачита двойно прослужено време и важи: за пенсия, за класиране и за възнаграждение за прослужено време, за придобиване права, поради изтичане на време във ведомствените застрахователни и спомогателни каси — за взаимнопомощ и застраховка.

Ако облекчението, дадено с този закон на държавните служители от Беломорската област, е напълно оправдателно, то по отношение офицерите, административните офицери, трудовите офицери, музикантските офицери, подофицерите, трудовите подофицери и музикантските подофицери някои от дадените права се явяват неподходящи във връзка с установеното във войската старшинство и авансиране, независимо и от това, че те са длъжни да носят службата си във всички краища на царството при еднакви условия.

Горното като излагам, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и гласувате така изготвения и предложен ви законопроект.

Гр. София, ноември 1943 г.

Министър на войната: генерал-лейтенант Р. Русев

ЗАКОНОПРОЕКТ

за допълнение на закона за облекчение материалното положение на държавните, общинските и други служители в царството

Член единствен. Забележката към чл. 4 от закона за облекчение материалното положение на държавните, общинските и

други служители в царството да стане забележка „I“, като след нея се прибавя и нова.

Забележка II. Постановленията на настоящия член по отношение офицерите, административните офицери, трудовите офицери, музикантските офицери, подофицерите, трудовите подофицери и музикантските подофицери се отнасят само за пенсия и за класиране. Тази разпоредба има действие и за минало време.“

Председателстващ д-р Петър Кьосеиванов: Ще пристъпим към гласуване. Които г-да народни представители приемат на първо четене законопроекта за допълнение на закона за облекчение материалното положение на държавните, общинските и други служители в царството, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-н министърът на войната предлага, законопроектът да бъде приет, по спешност, и на второ четене. Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете заглавието и член единствен)

Председателстващ д-р Петър Кьосеиванов: Които приемат заглавието на законопроекта и член единствен, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектът е приет окончателно.

Минаваме на точка единадесета, която става точка тринадесета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение и допълнение на закона за Военно-морското на Негово Величество училище, обнародван в „Държавен вестник“, брой 83, от 20 април 1942 г.

Които г-да народни представители са съгласни да бъдат прочетени само мотивите, като законопроектът се смята прочетен, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-н докладчика да ги прочете.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете)

МОТИВИ

към законопроекта за изменение и допълнение на закона за Военно-морското на Н. В. училище. (Обнародван в „Държавен вестник“, брой 83, от 20 април 1943 г.)

Г-да народни представители! По силата на последното изменение на закона за Военно-морското на Н. В. училище, публикуван в „Държавен вестник“, брой 83, от 1942 г., в него се откриват три отдела: а) за строеви морски офицери; б) за навигационен команден личен състав за Дирекцията на водните съобщения и Българското търговско корабоплаване и в) за машинни морски офицери за поделенията на Морските на Негово Величество войски и техническия команден личен състав за Дирекцията на водните съобщения и Българското корабоплаване. Чл. 2 от закона не прави разлика относно подготовката и насочва възпитаниците на училището към едни и същи ведомства с цел да се подчертае ясно значението на училището.

В зависимост от научните дисциплини, които се изучават, възпитаниците на навигационния и техническия отдели получават равностойна научна подготовка по специалността си.

Напредъкът на техниката и нейното всестранно приложение на кораба, който непрекъснато се усъвършенствува в техническо отношение, изисква, техническият команден персонал да притежава солидна специална висша морска техническа подготовка, такава, каквато въщност дава само техническият отдел на Военно-морското на Н. В. училище.

С чл. 7 и чл. 8, буква „в“, на закона обаче се прокарва разлика във времетраенето на обучението и степента на добитото образование.

Досегашният 6-годишен курс на училището се запазва само за първите два отдела, признава им се специално висше образование и положението им е напълно уредено, а на третия — техническият отдел, се намалява последната година, предвидена за практика по корабите и специална морска техническа подготовка, като на завършилите този отдел се признава по-висше образование.

Известно е на всички ви, че законът за народното просвещение не признава по-висшето образование, следователно и възпитаниците на Военно-морското на Н. В. училище — морски технически офицери, по силата на този закон не могат да се възползват практически от своето по-висше образование.

Целесъобразността и жизнените нужди на водните ни съобщения налагат, офицерският състав, за който се говори в чл. 2 на закона, да бъде морално, материално и служебно изравнен, както е в корабоплаването на големите морски държави, включително и германския флот.

Освен това, след влизането в сила на закона за длъжностите, цензовете, заплатите и възнагражденията на държавните служители, таблиците на които са съобразени с законите, уреждащи образованието у нас за всички длъжности на Дирекцията на водните съобщения, заемани досега от възпитаниците на Военно-морското на Н. В. училище, е предвиден образователен ценз — специално висше морско-техническо образование. Законът за Военно-морското на Н. В. училище обаче признава на завършилите техническия отдел само по-висше образование, въпреки че училището е единствено в България, което подготвя морски технически офицери.

Като се има пред вид горензложеното и че е необходимо да бъде осигурена възможността на държавата през време на мир и война да снабдява корабоплаването ни с необходимия му офицерски технически кадър със специално висше морско техническо образование, наложително е да се вземе решение за изменението на членове 7 и 8, буква „в“, от закона за Военно-морското на Н. В. училище, в смисъл: курсът на техническия отдел при същото да остане шестгодишен, както беше до 1942 г., а добитото образование да се при-

знае за специално висше морско техническо, тъй като специалната морска техническа подготовка, която възпитаниците на това училище получават в програмно отношение и във времетраенето на учебния курс, напълно отговарят на изискванията за добиването на специално висше морско техническо образование.

Специалното висше морско техническо образование, което ще бъде признато на завършилите техническият отдел, ще има приложение само по специалността, както и това на другите два отдела на същото училище и изобщо в духа на закона за длъжностите, цензове, заплатите и възнагражденията на държавните служители — без с това да бъдат увредени професионалните и научните интереси на другите технически съсловия, тъй като не ги увреждат и възпитаниците на другите специални висши училища у нас.

Със исканото изменение на закона за Военно-морското на Н. В. училище ще бъде дадено най-правилно и обективно разрешение на повдигнатия въпрос, ще се осъществи единство между възпитаниците на училището и родното ни корабоплаване може да разчита, че те и за в бъдеще ще бъдат, както и са, най-верните бранители на родното море и бреговете му, а също така и достойни пионери на корабоплавателната ни техника и държавна морска политика.

Имайки пред вид полезността и навременността на така предложеното изменение и допълнение на сега действащия закон за Военно-морското на Н. В. училище, моля ви да приемете и гласувате предлагания законопроект.

Гр. София, декември 1943 г.

Генерал-лейтенант, министър на войната: **Р. Русев**

(ЗАКОНОПРОЕКТ)

за изменение и допълнение на закона за Военно-морското на Негово Величество училище, обнародван в „Държавен вестник“, брой 83, от 20 април 1942 г.

Чл. 1. В чл. 7, буква „в“, думите: „и две години техническа практика, съответно в поделенията на Морските на Негово Величество войски, Дирекцията на водните съобщения и корабите на Българското търговско корабоплаване“ се изменят така: „и три години специална морско-техническа подготовка във Военно-морското на Негово Величество училище, поделенията на Морските на Негово Величество войски, Дирекцията на водните съобщения и корабите на Българското търговско корабоплаване“.

Чл. 2. В чл. 8, буква „в“, алинея втора, думите: „петгодишен курс на училището — полувисше техническо образование“ се изменя така: „шестгодишен курс на училището — висше специално морско-техническо образование“.

Председателстващ д-р Петър Кюсеианов: Които приемат на първо четене законопроекта за изменение и допълнение на закона за Военно-морското на Негово Величество училище, обнародван в „Държавен вестник“, брой 83, от 20 април 1942 г., моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектът ще отиде в комисията по Министерството на войната.

Министър д-р Иван Бешков: Моля да се отложи точка дванадесета от дневния ред.

Председателстващ д-р Петър Кюсеианов: По желание на г-н министъра на земеделието, точка дванадесета се сменя от дневния ред.

Минаваме към точка тринадесета от дневния ред, която става точка четиринадесета:

Първо четене на законопроекта за разпространение на бързорастящите горско-дървесни видове.

Които г-да народни представители са съгласни да бъдат прочетени само мотивите, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-н докладчика да прочете мотивите.

Докладчик Стефан Караианов: (Чете)

„МОТИВИ“

към законопроекта за разпространение на бързорастящите горско-дървесни видове

Г-да народни представители! Значението на дървесината в стопанския живот е много голямо. Употребата ѝ за гориво и строеж и като първичен материал за едно твърде разнообразно и важно химическо производство все повече се увеличава и наред с това расте непрекъснато и търсенето ѝ на пазара.

Нуждата от дървесина ще бъде още по-голяма и след сегашните военни години, когато неминуемо ще настъпи едно грамадно по своите размери строителство. Задоволяването на тази нужда създава сериозни грижи в много европейски страни, тъй като наличните дървесни запаси не само в Европа, но и въобще в света, бързо намаляват. Поради това упорито се търсят начини за ускоряване на твърде бавния процес на производството на дървесина.

Със застъпването и разпространението на редица бързорастящи горско-дървесни видове, чиято дървесина може в много отношения да замести онай на обикновените ценни горско-дървесни видове, се подпомагат чувствително усилията в това направление, особено в страни с по-топъл климат като България, Италия и др. В течение само на 10-20 години насажденията от бързорастящи горско-дървесни видове — тополите, акациите, елшата и др. — произвеждат значителни количества стопански използвана дървесина, за чиято произвеждане иначе би било необходимо много по-продължително време. Освен това, казаните бързорастящи дървесни видове могат

да се засаждат и да виреят в места, които досега почти за нищо не се използват.

Във връзка с гореизложеното, отговаряйки на една важна стопанска нужда за нашата страна, се изработи този закон, с който се цели:

1. Да се увеличи и ускори производството на ценна дървесина чрез по-голямото разпространение на бързорастящи горско-дървесни видове.

2. Да се насърчи частният почин за създаване на насаждения от тия дървесни видове.

3. Да се използват неизползуваните или малко използваните, слабо производителни и непроизводителни земи, главно край реките и ниските заливаеми низини.

4. Да се улесни производителното население в безлесните краища на страната, създавайки възможност да си произведе необходимата му в стопанството дървесина, и

5. Да се създаде на населението в слабо производителните области един сигурен и значителен източник за препитание.

Пред вид на гореизложеното, моля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате приложението законопроект за разпространението на бързорастящите горско-дървесни видове.

Гр. София, 25 ноември 1943 г.

Министър на земеделието и държавните имоти: **Д-р Ив. Бешков**

(ЗАКОНОПРОЕКТ)

за разпространение на бързорастящите горско-дървесни видове

Чл. 1. Този закон има за цел да ускори и увеличи дървесното производство, като насърчи разпространението на бързорастящите горско-дървесни видове: тополи, акации, елша и др. в земи във от предмета на горското стопанство.

2. Министърът на земеделието и държавните имоти определя бързорастящите горско-дървесни видове, предмет на закона, със заповед, която се обнародва в „Държавен вестник“.

Чл. 3. Приложението на закона за бързорастящите горско-дървесни видове се възлага на органите на горската администрация, които се грижат за създаването, опазването и правилното стопанисване на насажденията от бързорастящи горско-дървесни видове.

Чл. 4. Кои непроизводителни и слабопроизводителни земи — обществени и частни — извън предмета на горското стопанство, като подходящи за целта, трябва да бъдат залесени с бързорастящи горско-дървесни видове, определя комисия, в състав: ръководителят на секцията за укрепяване на пороищата и залесяването или лесничият, околийският или участъков агроном, представител на съответната контролна власт по водите и общинският кмет.

Списъкът на земите за залесяване, определени от комисията по чл. 4, се разгласява чрез съответните общински управления и заедно с постъпилите в двуседмичен срок от засегнатите собственици писмени възражения се представя за одобрение от министъра на земеделието и държавните имоти или от упълномощено от него лице. Одобрението е окончателно и не подлежи на никакво обжалване.

За земите, собственост на Главната дирекция на железниците и пристанищата, определянето на местата и дървесните видове, с които ще се залесяват тия места, ще се извърши от комисия, излъчена от органите на българските държавни железници, която ще представя съответно изработените планове за залесяване на Министерството на земеделието и държавните имоти за проверка.

Чл. 5. Определените по чл. 4 обществени и частни земи се залесяват от техните собственици в срокове, по начин и с дървесни видове, определени в изработените от органите на горската администрация нарочни планове, извлечения, от които се изпращат своевременно на съответните собственици за изпълнение.

Създадените насаждения се стопанисват по реда и начина, определени в закона за горите.

Чл. 6. Държавните, общинските и други обществени земи, които подлежат на залесяване с бързорастящи горско-дървесни видове, съгласно чл. 4 от този закон, могат да се раздават на общини, училища, водни синдикати, кооперативни сдружения и други обществени организации и институти, а когато няма желаещи такива — и на частни лица от български народностен произход, предимно безимотни, маломотни или лица с лесовъдска подготовка, за извършване на предвидените залесявания, срещу правото на използване на създадените насаждения чрез еднократното им изсичане най-рано 10 и най-късно 25 години след тяхното залесяване.

Разпределението на обществените земи, определени за залесяване, се извършва от комисията по чл. 4 на този закон.

Залесяванията се извършват съгласно изработените планове, като определените в тях срокове започват да текат от деня на отдаването на установените за целта земи.

Учрежденията, организациите и частните лица, които са поели задължение да залесят обществени земи с бързорастящи горско-дървесни видове, получават право на владение и ползуване само върху ония части от тия земи, които те са залесили.

Ако извършените залесявания са били свързани с предприемане на скъпи подобрителни мероприятия, комисията по чл. 4 може да разреши повторно използване (изсичане) на горските насаждения. Последното трябва да стане най-късно до 30 години, считано от датата на отдаване на земите за залесяване.

Чл. 7. Раздадените по чл. 6 земи, след като са били залесени и използвани от правомощите, се връщат на техните собственици, които ги стопанисват и занаят, съгласно изработените планове.

Чл. 8. Земи, които подлежат на залесяване, съгласно чл. 4 и принадлежат на частни собственици, които без законна причина не изпълняват задълженията си по чл. 5 от този закон, се залесяват от държавата, съответната община или воден синдикат, като извършените за целта разходи се събират заедно с законните лихви

по реда за събиране на преките данъци и се внасят съответно в приход на държавата, общината или водния синдикат.

Частните собственици, изпълнили задълженията си по чл. 5 от този закон, не се ползват от облагите по чл. 17 от същия закон.

Чл. 9. Ако станe възможно или се наложи използването на за- лесените съгласно този закон земи за други цели, то те могат, по искане на собствениците им, да бъдат освободени с мотивирано решение на комисията по чл. 4, одобрено от министъра на земеде- лието и държавните имоти. Решението на министъра по този въпрос е окончателно и не подлежи на никакво обжалване.

Чл. 10. Ако определените за залесяване земи са били преди това отдадени от техните собственици под наем, тогава залесяването им се извършва след изтичане на договорния наемен срок. Договори за наем за срок повече от една година трябва да бъдат доказани с нотариално заверени документи.

Чл. 11. Всеки собственик на земи, разположени непосредствено край потоци и реки с постоянно водно течение, се задължава да засади край тях в един или няколко реда бързорастящи горско- дървесни видове. Комисията по чл. 4 определя как да се извършват тия посадки: в какъв срок, с какви дървесни видове, както и броя на редовете, разстоянието помежду им и до брега и разстоянието между фиданките в самите редове.

Същата комисия определя случаите, при които не следва да се правят такива посадки, с оглед на застъпваните земеделски и други култури в районите на водни синдикати и на други мероприя- тия на разни служби при Министерството на земеделието и държав- ните имоти.

Чл. 8 от този закон се прилага и за тези посадки.

Чл. 12. Ползуването от тревата по създадените по чл. 6 насаж- дения се разрешава от ръководителя на секцията за укрепяване на пороищата и залесяването или лесничей. Правото за ползуване на тревата принадлежи на онзи, който има право на ползуване от гор- ското насаждение.

Чл. 13. С разрешение на ръководителя на секцията за укрепя- ване на пороища и залесяването или лесничей, правополюзвателите могат да построят в дадените им съгласно чл. 6 земи за залеся- ване, ако се окажат необходими във връзка с работите по създа- ването, пазенето и стопанисването на насажденията, леки и вре- менни постройки за подслоняване на хора и добитък и за скла- дове на инвентар.

Чл. 14. Необходимите за посадки съгласно този закон фи- данки от бързорастящи горско-дървесни видове се отглеждат от секциите за укрепяване пороищата и залесяването и лесничействата, които при нужда уреждат за целта нарочни горски разсадници.

Земите, необходими за уреждане на горски разсадници, се из- бират от комисията по чл. 4 от този закон. Ако определените така земи са държавни или общински, те се оставят на разположение на съответната секция за укрепяване пороищата и залесяването или лесничейството за уреждане на горски разсадници и се използват без наем, докато трае нуждата от тях. Ако земите са частни, те се наемат, при съгласие на техните собственици, за определено време. Съставените в единия и другия случай протоколи от комисията по чл. 4 подлежат на утвърждение от министъра на земеделието и дър- жавните имоти.

В случай че собствениците на частни земи, избрани за горски разсадници, не ги дадат доброволно под наем, тия земи и необхо- димите евентуално ползвания се отчуждават за обществена полза по спешност съгласно този закон. Обявяването на обществена пол- за става с указ по доклад на министъра на земеделието и държавните имоти. Самото отчуждаване се извършва с протоколно решение на комисията по чл. 4 на този закон, попълнена с представител на да- нъчната власт, която, редом с постановяването на отчуждението, оце- нява имотите и правополюзванията, подлежащи на отчуждаване.

Отчуждените имоти и правополюзвания се заплащат с бюджетни средства на Министерството на земеделието и държавните имоти.

Протоколът на комисията влиза в сила след одобрение от мини- стра на земеделието и държавните имоти и може да бъде обжал- ван само по отношение на оценката пред гражданските съдилища на общо основание.

Имотите се завладяват веднага, след като в Българската земе- делска и кооперативна банка се депозира сумата за тяхното отчу- ждаване, съгласно оценката на комисията, макар тази оценка да е обжалвана.

Чл. 15. При недостиг на фиданки от бързорастящи горско-дър- весни видове, в разсадниците в Министерството на земеделието и държавните имоти за безплатно раздаване, съгласно чл. 17 от този закон, министерството, респективно. Дирекцията на горите и лоза, на земята и на водите, закупуват такива фиданки от други обще- ствени и частни разсадници.

Чл. 16. Всички земи, върху които са създадени горски насажде- ния, съгласно членове 5, 6 и 8 от този закон, както разрешените за ползуване от тях, се освобождават от всякакви държавни, об- щински и други данъци и бери, докато са заети с такива насажде- ния.

Чл. 17. Частни лица, общини, водни синдикати, кооперативни сдружения и други обществени организации и институти, които предприемат засаждания на бързорастящи горско-дървесни видове, съгласно членове 5, 6, 8 и 11 от този закон, получават:

а) безплатно — необходимите за тия насаждения семена, фидан- ки и резници, както и съвети, упътвания, ръководства и резни пе- чатни произведения във връзка със създаването и отглеждането на насажденията;

б) по намалени цени — торове, препарати и други подобни за борба с болести и неприятел на насажденията;

в) земи от Българската земеделска и кооперативна банка в раз- мер на 50% от общата стойност на мероприятията по залесяването,

като лихвите на същите земи се изплащат с бюджетни средства на Министерството на земеделието и държавните имоти;

г) награди до 30% от действителната стойност на направени разходи за успешни насаждения.

Чл. 18. Общини, училища, читалища, водни синдикати, коопе- ративни сдружения и частни физически и юридически лица и др., които са получили земи за залесяване, съгласно чл. 6 от този за- кон и не устят по своя вина на поетите задължения или използват земите за други цели, заплащат обещетение в размер на наема и се наказват с глоба в полза на държавното съкровище в троен раз- мер на наема, а дадените им за залесяване земи се отнемат от коми- сията по чл. 4 и се дават на други, имащи право по този закон.

Чл. 19. Собственикът на земи, който не изпълни задълженията си по чл. 11 на този закон, се наказва с глоба от 500—5.000 лв.

Чл. 20. Който претостъпи, похаби, продаде или използва за други цели отпуснатите му съгласно чл. 17 безплатно или по на- малени цени семена, фиданки, торове и други се наказва да заплати на държавата пазарната им стойност и глоба в петорен размер на същата.

Чл. 21. Който поврежда или сече без разрешение дървета от създадените по членове 5, 6, 8 и 11 посадки, заплаща на соб- ственика или правополюзвателя стойността на причинената повреда и в полза на държавното съкровище една глоба, равна на утрое- ното обезщетение. Ако нарушителят е самият правополюзвател, той се наказва с глоба в двоен размер. И в двата случая отсечените ма- териали се конфискуват.

За частични повреди на дърветата от посадки виновните се наказват с глоба от 500—2.000 лв., като се осъждат да заплатят причинените повреди.

Чл. 22. Който без разрешение изкорени или унищожи създа- дените по членове 5, 6, 8 и 11 посадки, се наказва да заплати глоба от 500—5.000 лв., както и да заплати на собственика или правополюзвателя разходите за тяхното ново залесяване, независимо от наказанието по чл. 21 от този закон.

Чл. 23. Който пуска добитък на паша в насаждения съгласно членове 5, 6 и 8 без разрешение от ръководителя на секцията за укрепяване на пороищата и залесяването или лесничей, се наказва с глоба:

- а) за коза или яре по 50 лв. на глава;
- б) за друг дребен добитък по 20 лв. на глава;
- в) за едър добитък по 30 лв. на глава.

Освен глобата, нарушителят се наказва да заплати на собстве- ника или на правополюзвателя на създадените насаждения, обезще- тение за нанесените повреди.

Ако нарушителят е самият собственик или правополюзвател, гло- бата се удвоява.

Чл. 24. Който по непредпазливост причини пожар в насажденията, създадени по членове 5, 6 и 8, се наказва по чл. 387 от наказател- ния закон; ако пожарът е причинен умишлено, наказва се по чл. 384 от същия закон.

Причинените от пожар вреди се заплащат от виновния.

Чл. 25. Когато нарушителят не е открит, независимо от това, чия собственост са насажденията, причинената повреда се определя от комисия в състав: директорът на основното училище или не- гов заместник, един общински съветник и участъковият горски стражар.

Комисията се назначава от ръководителя на секцията за укрепя- ване на пороищата и залесяването или лесничей веднага след по- стъпването на акта за констатиране извършеното от неизвестния на- рушител нарушение. Заповедта се изпраща без забава на съответния кмет, който е длъжен да я извести същия ден на назначените чле- нове на комисията. Членовете на комисията са длъжни в 7-дневен срок да определят размера на причинената повреда. При лужда ко- мисията може да изслуша и земи лица.

Чл. 26. Протоколът на комисията по чл. 25 може да бъде об- жалван в месечен срок от връчването на преписа пред съответния съд както от потърпевшия собственик или правополюзвател, така и от кмета на засегната община.

Съдът се произнася само по въпроса за оценката на вредата.

След влизане на протокола в законна сила, определеното обез- щетение се изплаща от съответната община, която го събира от населеното място, в чието землище се намира насаждението, в 3-месечен срок от постъпването в общината на писмената молба от потърпевшия.

Чл. 27. Разхвърлянето на обезщетението се извършва от бирника на общината между домакинствата (включая и това на потърпевшия, ако е местен жител) — поравно. Припадналата се сума на несъсто- ятелните семейства се заплаща от общината.

Бирникът на общината събира разхвърлените суми по реда за събиране на преките данъци. Събраната сума се предава срещу раз- писка веднага на правоимащия. Ако бирникът в 3-месечен срок от постъпване писменото искане на потърпевшите не разхвърли и ви- новно не събере определеното обезщетение или събраната сума не предаде по принадлежност, наказва се с глоба от 500—5.000 лв. и по искане на правоимащите се осъжда от околийския съд да им за- плати законната лихва за непредадената му сума до деня на за- плащането ѝ.

Ако нарушителят бъде открит след изплащане обезщетението на потърпевшите, общината има право по съдебен ред да събере от него заплатеното обезщетение, законната лихва от деня на запла- щането му и всички други последвали по това разходи.

Чл. 28. За нарушения по този закон и неизпълнение на нарежда- нията във връзка с него, за които няма нарочно предвидени нака- зания, нарушителите — частни или длъжностни лица — се наказват с глоба от 500—5.000 лв.

Чл. 29. Когато нарушенията по членове 20, 21, 22 и 23 са из- вършени нощно време, глобите по тях се удвояват.

Чл. 30. Нарушенията по този закон се установяват и нарушителите се преследват и съдят по реда, определен в закона за горите — членове 173—195.

Чл. 31. Постановленията на лесничей, с които се налагат глоби или глоби и обществения до 500 лв. включително, са окончателни и не подлежат на никакво обжалване.

Чл. 32. За приложението на този закон се изработва правилник.

Чл. 33. Този закон отменява всички законоположения, които му противоречат.)

Председателстващ д-р Петър Кюсеианов: Ще пристъпим към гласуване.

Който г-да народни представители приемат на първо четене законопроекта за разпространение на бързорастящите горско-дървесни видове, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектът ще бъде изпратен в комисията по Министерството на земеделието и държавните имоти.

Минаваме на точка четиринадесета от дневния ред, която става точка петнадесета:

Първо четене на законопроекта за прехвърляне собствеността на стопанството „Минкова махала“ край гара Бойчиновци от Българската земеделска и кооперативна банка на Министерството на земеделието и държавните имоти.

Който са съгласни да бъдат прочетени само мотивите, като законопроектът се счита прочетен, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-н докладчика да ги прочете.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за прехвърляне собствеността на стопанство „Минкова махала“, край гара Бойчиновци, от Българската земеделска и кооперативна банка на Министерството на земеделието и държавните имоти

Г-да народни представители! Българската земеделска и кооперативна банка придоби собствеността на стопанството „Минкова махала“, при гара Бойчиновци, притежавано в миналото от братя Харитови. Това се е наложило поради големите задължения, които братя Харитови са направили при Българската земеделска и кооперативна банка и които задължения не са могли да посрещнат.

На основание чл. 69 от закона за Българската земеделска и кооперативна банка, след влизане в собственост и владение на стопанството, Българската земеделска и кооперативна банка, в съгласие с Министерството на земеделието и държавните имоти, е влязла в преговори с бившите собственици на стопанството братя Харитови, за да узнае условията, при които те биха могли да изкупят стопанството си. В резултат на това братя Харитови са заявили, че не могат да изкупят стопанството си, но са предложили на банката да им отстъпи безвъзмездно част от стопанството, като банката се откаже да дири останалия свой непокрыт дълг. Предложението за доброволна спогодба се е приело от банката, тъй като й се дава възможност да уреди отношенията си с братя Харитови по-безболезнено, като същевременно обезпечи тяхното бъдещо съществуване. В резултат на тези преговори се е постигнала доброволна спогодба с Евгени Харитов, като му са отстъпили 250 декара. Тази спогодба е оформена по надлежния ред. Такава спогодба е постигната и с Рафаил Харитов, но последният не се е явил да оформи спогодбата, а след изтичане на срока е поискал да изкупи стопанството си, като за това са се явили множество трети лица и дружества, което по начало не е позволено от гледището на закона за Българската земеделска и кооперативна банка.

При това положение банката остава безспорен собственик на стопанството „Минкова махала“, но тъй като банката няма възможност да експлоатира стопанството, а Министерството на земеделието и държавните имоти има нужда от тази земя за основаване на образцово селскостопанско стопанство, от каквото се чувствава нужда във Видинския край. Независимо от това, министерството възнамерява да проведе и други инициативи в областта на земеделското производство, поради което се налага собствеността на владението на това стопанство да се прехвърли от Българската земеделска и кооперативна банка върху Министерството на земеделието и държавните имоти.

Предлаганият законопроект урежда прехвърляне собствеността на стопанството от Българската земеделска и кооперативна банка върху Министерството на земеделието и държавните имоти.

Като излагам горното, моля, г-да народни представители, да одобрите чрез надлежно гласуване предложения законопроект.

Гр. София, ноември 1943 г.

Министър на земеделието и държавните имоти: Д-р Ив. Бешков“

(ЗАКОНОПРОЕКТ

за прехвърляне собствеността на стопанството „Минкова махала“, край гара Бойчиновци, от Българската земеделска и кооперативна банка на Министерството на земеделието и държавните имоти

Чл. 1. Стопанството „Минкова махала“, край гара Бойчиновци, Фердинандска околия, заедно с всички недвижими имоти, жилища, стопански сгради, жив и мъртъв земеделски инвентар се прехвърля в собственост и владение на Министерството на земеделието и държавните имоти.

Собствеността и владението на около 250 декара земя, която Българската земеделска и кооперативна банка е отстъпила от стопанството „Минкова махала“ по спогодбата й с Евгени Харитов, не се засяга от този закон.

Всички права и претенции на третите лица и бившите собственици на имота спрямо Българската земеделска и кооперативна банка, свързани с прехвърленото стопанство, се предявяват спрямо държавата. Държавата встъпва, като страна в заведените вече пред съдилищата иски от подобен характер и отговаря по тях вместо Българската земеделска и кооперативна банка.

Чл. 2. Министерството на земеделието и държавните имоти влиза веднага във владение и използване на прехвърленото му с този закон стопанство.

Чл. 3. Министерството на земеделието и държавните имоти получава собствеността на гореозначения имот срещу заплащане на коствемата му стойност за Българската земеделска и кооперативна банка, изчислена по книгите на същата към датата на предаването, ведно с 8% лихва годишно до датата на пълното й изплащане. За целта в бюджета на Министерството на земеделието и държавните имоти за 1944 г. се предвижда необходимият кредит за пълното изплащане стойността на стопанството.

Чл. 4. Прехвърляне собствеността, предмет на настоящия закон, се освобождава от всички държавни и общински мита, такси, берии, гербов налог и пр.)

Председателстващ д-р Петър Кюсеианов: Има думата народният представител г-н Гаврил Грозданов.

Гаврил Грозданов: (От трибуната) Г-да народни представители! Стопанството „Минкова Махала“ преминава в ръцете на братя Харитови през 1901 и 1902 г. По-рано това стопанство е било на някой си турчин, от него го купува един лекар, някой си Павлов, а след това го купува х. Петко Петков от Видин. Когато последният се поминал, то минава върху наследниците му. Последната негова дъщеря е женена за Спас Харитов. Спас Харитов, след като свършил инженерство в Германия — Мюнхен, решил да стане земеделец и затуй изкупува частите на другите сънаследници на този имот. Неговият брат на другата, 1902 година, му става съдружник с половината идеална част от този имот.

Стопанството „Минкова махала“ и въобще братя Харитови бяха известни по онова време в София и на софийския пазар, защото те доставяха оттам хубави продукти и хубаво мляко. Аз това стопанство не познавам, не познавах и братя Харитови, обаче през време на войната Спас Харитов беше агроном на сборната дивизия. Сборната дивизия стигна в Румъния на реката Бъзау. Там като агроном на дивизията Харитов уреди една овощна градина. Румънската земя, както знаете, е много хубава. Реката Бъзау ми направи впечатление: 5-метра бряг, всичко нанос и не можете да намерите нито едно камъче колкото просено зърно. Може би тая хубава земя стана причина да видя аз ония плодове, които даде градината, която беше направил Харитов. Той я бе начертал, разпределил, та даже имало и дини вътре в градината. И тогава плодородие даде през 1917 г., че всеки един от чиновете от дивизията, които бяха около 40.000 души, получи по една диня. Бях очевидец, г-да, и се учудих и на нещо друго: на гара Янка бяха докарани зелки по 25-30 кг: едната! Това зеле, около 300.000 кг., беше изсушено и се даде на германците, които в замяна ни дадоха други варива и даже оръжие.

Таско Стоилков: И барут! (Смях)

Гаврил Грозданов: Оттам аз си представих какво ще да е стопанството „Минкова махала“.

В последствие аз добих сведения, че стопанството „Минкова махала“ по-рано е било един пустош, една пуста земя, една дива земя и братя Харитови са я разработили, направили са в нея шосета и градини и е заприличала на райска градина. Когато се върнахме от войната, ние, софиянци, купувахме много евтино мляко и зарзавати от техния дюкян в София.

Сега, като проучих законопроекта, който е внесен, и като имам пред вид обстоятелствата, които ви изложих, право да ви кажа, аз виждам, че спрямо братя Харитови се върши несправедливост, която ме накара да дойда тук да ви кажа няколко думи. Добре е направил Министерството на земеделието, че иззема този имот от Българската земеделска и кооперативна банка.

През есента на 1923 г., когато станаха септемврийските събития и бяха подгонени комунистите, стопанството „Минкова махала“ е било съсипеано, нанесени са му били вреди за около три и повече милиона лева. Това е накарало братя Харитови през 1925 г. да направят първа ипотека пред Земеделската банка. Тя им дала 3.283.000 лв. ипотека, но след като си задържала някои заеми, дадени им по-рано, дава им пари само 1.850.000 лв.

Попадна ми една книга, написана от Спас Харитов през 1929 г., от която се вижда как се е развивало стопанството, как е било подобрявано. В тази книга се казва, че в стопанството има постройки 6.000 квадратни метра, една воденица, за направта на която по онова време са били изразходвани 9-10 милиона лева; прокарано е от тях, за тяхна сметка, през това именне едно шосе, повдигнали са вадата на воденицата — въобще подобрили са чудесно стопанството във всяко отношение.

Но настават времена, когато земеделските произведения се подценява и братя Харитови, макар и до 1935 г. да са внесли на банката около 4-5 милиона лева, не са могли по-нататък да работят и банката, която има първа ипотека, се е принудила да опише имота и да го изнесе на публична продажба за 7.500.000 лв. Това положение е траяло до 1940 г. През това време братя Харитови са правили заеми от свои приятели инженери за около 6-7 милиона лева, които досега с лихвите и разноските са стигнали на около 14 милиона лева. Въпреки това обаче банката един вид ги умотала да се съгласят да се обяви публична продажба на имота за 7.500.000 лв., когато дългът им към банката е възлизал по това време, в 1940 г., на около

13 милиона лева. Братя Харитови се съгласили — те са много добродушни.

По-големият брат, Спас, се е поминал през 1930 г. и е останал Рафаил, по-малкият брат, който е тожко инженер. Банката им казала, че след като прибере парите, в последствие ще им върне имота, въобще постъпва така, за да не се правят големи разности. Но това обещание е останало, тъй да се каже, глас вопиющ в пустиня.

Понеже на публичната продажба не е имало купувачи, които да изкупят имота, станало е нужда имотът да се възложи на банката по оная цена, която е била прогласена за публичната продажба на имота, макар че до това време разностите и задълженията към банката възлизат на 13 милиона лева.

Дохожда време банката да бъде въведена във владение, но, както знаете, изпълнението по старите задължения се спря. Банката е поискала от правителството да се направи за нея едно изключение и не зная как е постигнала това, но в „Държавен вестник“, брой 64 от 1942 г., е публикувано едно министерско постановление, с което се допуска банката да бъде въведена във владение на имота. В това време синът на Спас Харитов — Евгений, е бил мобилизиран и затова по отношение на неговия дял, като наследник на баща си, не е могъл да стане въводът. Той е бил демобилизиран за 10-20 дни и през това време става въводът и върху неговата част. По този начин банката се е сдобила със собствеността на този имот, който е струвал по онова време не по-малко от 40 милиона лева. Харитови са се опитали да си изкупят имота, но банката, искайки да стане собственик, какво ли, да стане вместо банка — земеделец, не се е съгласила, омотала е Евгений и той се съгласил да се счита удовлетворен, като му се даде 250 декара земя. Това младо момче не е могло да проумее, не се е допитало до адвокати, за да разбере, че при кредитори на баща му и на чичо му, които имат да вземат 13-14 милиона лева, той ще остане без никакъв имот, защото кредиторите ще му го продадат. Пък така е и по законопроекта, където се говори, че неговият дял е оформен. Той е оформен, г-да народни представители, обаче кредиторите ще останат ли ошетенi? Те ще му продадат имота. Следователно той един вид получава вятър.

Като чета мотивите към законопроекта, аз виждам, че Министерството на земеделието има намерение да се сдобие с този имот, който да му служи за опитно поле — една идея много хубава. Държавата, респективно Министерството на земеделието, може всеки път да направи отчуждение на който и да е имот за такава цел, но в такъв случай ще трябва да плати имота по стойността, която той има в дадено време.

А сега какво виждаме тук? Имотът е продаден за 7 и половина милиона лева. Ако банката получи имота, държавата ще даде на банката — защото така се разбира — цялата сума, разностите и лихвите до деня на прехвърлянето. Кой ще бъде ошетен тук? Братя Харитови, които всеки път са имали правото да си изкупят имота от Земеделската и кооперативна банка, и кредиторите, г-да народни представители. Аз мисля, че ние няма да се съгласим, пък и Министерството на земеделието няма да се съгласи да ошетим братя Харитови, които са създали едно такова стопанство; които в продължение на 40 години са влагали в него всичко, което се изкарвали; които не са разхищавали имотите си по кабарета, на карти и т. н., а всичко, което са припечелвали, са влагали в стопанството. Аз мисля, че ние, както и Министерството на земеделието, няма да се съгласим да ошетим също така и ония другари на Харитови, инженери, които са им дали 6-7 милиона лева в заем, станали сега около 14 милиона лева. Ще следва да бъдем справедливи.

Та, ако Министерството на земеделието има намерение да вземе този имот, то ще трябва да го получи по установения ред и по действителната му стойност, за да не се ошети никой.

Ето защо, г-да народни представители, аз взех думата, за да ви помоля да приемем сега законопроекта по принцип и да го пратим в комисията. Където г-н министърът на земеделието и г-н министърът на финансите да се съгласят да се направи оценка на имота в днешно време и разницата между това, което ще се плати на банката, и действителната стойност на имота да се даде на Братя Харитови и на техните кредитори. По този начин ще се спаси и будалата, ще кажа аз, Евгени Харитов, който не взел да се допита до някой адвокат, дали, като се съгласи да вземе 250 декара земя, при едно задължение от около 20 и толкова милиона лева, ще остане за него поне еда бразда. Няма да остане.

Та по този начин аз искам да спасим и Харитови, и кредиторите им, и държавата да получи имота.

Вторият брат, когото днес случайно срещнах, ми даде едно изложение, което е пратено и на мнозина от народните представители и министрите, пратено е и на г-н Божилов, и на г-н д-р Бешков, в което Харитови искат да им се дадат около 400 декари земя и да се плати на кредиторите им, та да не ги преследват по-нататък.

Но аз мисля, че е справедливо, разницата между това, което държавата ще плати на банката, и действителната стойност на имота да се даде на Харитови, като за целта министерството ни сезира впоследствие с един такъв законопроект, за да не съсипе тези хора. Те, както ви казах, не са прахосвали своя капитал и печалби, а всичко са влагали в стопанството си. Само мелницата струва 9-10 милиона лева. Освен това, както казах, те са направили шосе — аз гледах плана, днес ми го донесоха — вадата е вдигната на 5 м. скок, както го казваме ние, шопите, където се туря буката, по която се спуска водата, изкопано е от воденицата надолу, за да има изток. Въобще това е едно образцово стопанство, където всеки земеделец, па даже и хора като нас, не е зле да отидат да го видят, за да се уверят какво може да направи българинът.

Гето Кръстев: Вие лично скоро виждали ли сте стопанството, ходили ли сте там?

Гаврил Грозданов: Аз казах преди малко, че лично не съм ходил. През 1940 г. там имало наводнение. Аз минах с железницата и видях как е скъсан мостът.

Гето Кръстев: Защото аз имам други впечатления, които не се покриват с Вашите.

Гаврил Грозданов: Аз ви казах, че когато бях в Румъния, видях какво са направили Харитови при р. Бъзау, но в тяхното име не съм ходил, Зная обаче, че то е много хубаво.

Та молбата ми към вас е да пратим законопроекта в комисията. В него се загатва нещо да се плати на Харитови.

Стефан Караиванов: Там ще се изкажете.

Гаврил Грозданов: Но това не може да стане с този законопроект. Трябва специален законопроект. И аз моля Министерството на земеделието да ни сезира с такъв законопроект, като се направи преценка на всичко. Защото, забравих да ви кажа, след като е вписан ипотекираният имот, Харитови са купили около 500 декара земя, която не е вписана, обаче сега всичко им се взема, заедно с инвентара, жива и мъртва, и воденицата и са останали на улицата. Това е моята молба. (Ръкожмекания)

Председателстващ д-р Петър Кюсеиванов: Има думата г-н министърът на земеделието и държавните имоти.

Министър д-р Иван Бешков: Г-да народни представители! Законопроектът, който се предлага на вашето внимание, третира въпроса за прехвърляне собствеността на стопанството „Минкова махала“ от Българската земеделска и кооперативна банка върху Министерството на земеделието. В случая не се касае за отношения между Министерството на земеделието и братя Харитови. Тук се говори за отношения между Министерството на земеделието и Българската земеделска и кооперативна банка, защото последната е фактически собственик и владеец на стопанството „Минкова махала“.

Г-н Грозданов изтъкна някои моменти от живота на стопанството и от начина, по който Земеделската банка го е взела, като искаше да подчертае не дотам редното в целия този процес. В разбирателство на цялата тази работа министерството не желае да влиза и не може да се меси. Ние по начало приемаме, че банката е действувала закономерно. Иначе тя нямаше да добие тези резултати. Банката, по силата на чл. 69 и последващите от закона за Земеделската банка, е предложила на бившите собственици да вземат на договорно изплащане, както се казва в закона, този имот. Те не са го взели, защото не са имали финансова възможност да направят това. Някаква спогодба обаче е станала — аз предполагам по-скоро от съображение на човечност — да се дадат по 250 декара на единия и на другия от братя Харитови. Единият е приел, другият не е приел. Обаче всичката процедура по закона за банката е мината и банката е законен пълен собственик на стопанството „Минкова махала“. Понеже Земеделската банка не може да стопанисва добре този имот, защото това не е и нейна задача, обмисли се, Министерството на земеделието да вземе този имот и да образува от него опитно поле, каквото липсва в цяла Северозападна България, за да може там да се демонстрира с подобрени семена, с нови видове пшеница, да се развие едно модерно овощарство и т. н. Земеделската банка ще получи по този закон своите вземания, своите суми, които е дала навремето на братя Харитови, олихвени, и всички други разности, след което стопанството минава в собственост на държавата.

За спокойствието на хирографарните кредитори на братя Харитови и на всички останали кредитори, в чл. 1, алинея трета, от законопроекта се казва: „Всички права и претенции на третите лица и бившите собственици на имота спрямо Българската земеделска и кооперативна банка, свързани с прехвърленото стопанство, се предявяват спрямо държавата. Държавата въстъпва като страна в заведените вече пред съдилищата искове от подобен характер и отговаря по тях вместо Българската земеделска банка.“ Следователно на всички ония, които смятат, че имат известни претенции и могат да ги постигнат по съдебен ред, тази възможност не им се отнема.

Георги Караиванов: На колко възлиза втората ипотека и колко са хирографарните задължения?

Министър д-р Иван Бешков: Не мога да кажа. Има съдебни, има и сюрни.

Въпросът има и една друга страна, г-да народни представители — тя е човечната страна. Върху нея искам да кажа две думи и да приключа. Братя Харитови са наистина културтрегери в нашата страна. Навремето, преди 30 години още, дошли, вземали една пуста земя край „Минкова махала“, при гара Бойчиновци, те почнали усилената работа за интензивно и модерно обработване на земята, каквито случаи в България тогава бяха много редки и когато беше подвиг да се почне да се работи земята с модерни оръдия и машини. Единият от братя Харитови, който има солидно образование, е могъл да дойде на държавната трапеза да пласира своите знания и умения в друга област и да достигне високо място в държавната иерархия, но той е предпочел да иде да работи земята.

Никола Василев: Да прави задължения и да върши полезни опити.

Министър д-р Иван Бешков: Да работи, да хвърля средства, за да създаде едно модерно стопанство. Че стопанството не е много модернизирано, в това аз съм съгласен и г-н Гето Кръстев има право. Голяма площ от „Минкова махала“ още е пуста, не е обработена, обаче значителна част е обработена. Там има развито ово-

царство, има лозя, има зърнено производство, там се извършва един правилен плодосмен, което наистина говори за похвални усилия. Стопанската криза засегна всички земеделци-стопани у нас, засегна и братя Харитови. Аз не искам да се спра подробно върху начина на работата им, дали е имало една вътрешна здрава организация, дали е имало един здрав финансов план и най-сетне, дали в чисти ръце е било поставено управлението на „Минкова махала“. Това са отделни въпроси. Фактът е обаче, че голямата криза в 1928 и 1929 г. сломи и смаза това стопанство и оттогава братя Харитови не можаха да се съвземат. Те задължиха към Българската земеделска банка, лихвите нараснаха твърде много и се дойде до там, Българската земеделска банка да стане собственик на това стопанство.

Поставя се въпрос, когато Министерството на земеделието и държавните имоти ще получи едно стопанство от 4.700 декара и ще образува едно модерно земеделско стопанство, за да пръска земеделска култура в Северозападната част на нашата държава и от друга страна, когато виждаме един вече преклонна възраст старец, работил в земеделското поле 30 години, останал сега без средства, дали не можем ние, от съображения на човечност, в комисията, където желая да се отнесе законопроектът за разглеждане, да намерим начин и възможност да обезщетим не, а да осигурим старините на този човек, да не го откъснем изцяло от това стопанство, а да му дадем възможност, докато е жив да работи. (Ръкоплескания) Ето тая човечна страна на въпроса ме кара да ви моля да приемете законопроекта на първо четене, да отиде в комисията и там да обсъдим и някои други въпроси, които някои от вас биха желали да повдигнат. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Петър Кюсеиванов: Ще пристъпим към гласуване.

Който г-да народни представители приемат на първо четене законопроекта за прехвърляне собствеността на стопанството „Минкова махала“, край гара Бойчиновци, от Българската земеделска и кооперативна банка на Министерството на земеделието и държавните имоти, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектът ще бъде изпратен в комисията по Министерството на земеделието и държавните имоти.

Минаваме на точка петнадесета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за допълнение на закона за санитарно-ветеринарната служба.

Моля г-н докладчика да го прочете.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за допълнение на закона за санитарно-ветеринарната служба

Г-да народни представители! Съюзът на ветеринарните лекари в България е културно-просветна организация и има задачата да пропагитира всички мероприятия в сектора на животновъдството и по-специално по санитарно-ветеринарното дело. Съюзът работи също за приобщаването на длъжностните ветеринарни лекари към разбиранията на националната държава.

Именно за да може да изпълни тези си задачи, съюзът на ветеринарните лекари в България трябва да се изгради като една здрава национална организация, за което пък е необходимо да се обезпечи развитието му. Ето защо, като имате пред вид това, моля ви, г-да народни представители, да одобрите и приемете законопроекта за допълнение на закона за санитарно-ветеринарната служба.

Министър на земеделието и държавните имоти: **Д-р Ив. Бешков**

ЗАКОНОПРОЕКТ

за допълнение на закона за санитарно-ветеринарната служба

Глава XIIa

Съюз на ветеринарните лекари в България

Нов чл. 63a. Българският ветеринарно-лекарски съюз е културно-просветна организация и юридическа личност.

Касиерите или отчетниците при държавните, общински и държавно-автономни служби се задължават да удържат и внасят от юнската заплата на всеки ветеринарен лекар — длъжностно лице при някое от горните учреждения, с изключение на ветеринарните лекари по ведомството на Военното министерство, предвидената членска вноска за съюза.

Председателстващ д-р Петър Кюсеиванов: Ще пристъпим към гласуване.

Който г-да народни представители приемат на първо четене законопроекта за допълнение на закона за санитарно-ветеринарната служба, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър д-р Иван Бешков: Моля, законопроектът, по спешност, да се приеме и на второ четене.

Председателстващ д-р Петър Кюсеиванов: Г-н министърът на земеделието предлага, законопроектът да се приеме по спешност, и на второ четене. Който г-да народни представители са съгласни, с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-н докладчика да го прочете.

Докладчик Димитър Марчев: (Чете заглавието и параграф един ствен)

Председателстващ д-р Петър Кюсеиванов: Ще пристъпим към гласуване. Който г-да народни представители приемат заглавието на законопроекта и параграф единствен, както се докладва от г-н докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Преминаваме към точка шестнадесета от дневния ред — първо четене на законопроекта за отчуждаване от държавата на минни концесии и периметри за нафтошисти.

Пред вид на това, че отсъства г-н министърът на търговията, който е вносител на законопроекта, последният се сменя от дневния ред.

Пристъпваме към точка седемнадесета от дневния ред — първо четене на законопроекта за изменение и допълнение на закона за експлоатация на карьерите.

Понеже законопроектът е внесен от г-н министъра на търговията, който отсъства, сменя се от дневния ред.

Минаваме на точка осемнадесета от дневния ред — първо четене на законопроекта за разрешаване на минното индустриално стопанско предприятие при Министерството на търговията, промишлеността и труда „Солоподем“ да сключи заем от Българската земеделска и кооперативна банка в размер на 250.000.000 лв. под гаранция на държавата и пр.

Понеже законопроектът е внесен от г-н министъра на търговията, който в днешното заседание отсъства, затова се сменя от дневния ред.

Минаваме към точка деветнадесета от дневния ред — първо четене на законопроекта за изменение и допълнение на закона за учредяване на Дирекция за електрификация на Северна България.

Понеже законопроектът е внесен от г-н министър Василев, който отсъства от днешното заседание, сменя се от дневния ред.

Преминаваме към точка двадесета от дневния ред — първо четене на законопроекта за периодичния печат.

Моля г-н докладчика да го прочете.

Д-р Никола Минков: Ще говоря един час.

Някой от народните представители: Има записани пет души оратори, а времето е напреднало.

Да се отложи и тая точка от дневния ред.

Министър-председател Добри Божилов: Да се вдигне заседанието.

Председателстващ д-р Петър Кюсеиванов: Г-н министър-председателят предлага да се вдигне заседанието, поради изчерпване на дневния ред.

Председателството, в съгласие с правителството, предлага за идното заседание, което ще бъде във вторник, 7 декември, 15 ч., следния дневен ред.

Първо четене на законопроектите:

1. За изменение и допълнение на закона за снабдяване бездомниците, пострадали от войните, с икономически жилища.

2. За отстъпване даром на Обществото на кавалерите на орден за храброст и знака му в България държавен имот в София.

3. За изменение и допълнение на закона за уреждане производството, преработката и търговията с червен пипер.

4. За извънреден бюджетен кредит по бюджета на Министерството на земеделието и държавните имоти за 1943 бюджетна година, в размер на 45.000.000 лв.

5. За отчуждаване от държавата на минни концесии и периметри за нафтошисти.

6. За изменение и допълнение на закона за експлоатация на карьерите.

7. За разрешаване на минното индустриално стопанско предприятие при Министерството на търговията, промишлеността и труда „Солоподем“ да сключи заем от Българската земеделска и кооперативна банка в размер на 250.000.000 лв. под гаранция на държавата и пр.

8. За изменение и допълнение на закона за учредяване на Дирекция за електрификация на Северна България.

9. За периодичния печат.

Който г-да народни представители приемат този дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Затварям заседанието.

(Затворено в 18 ч. 25 м.)

Подпредседател: **Д-р ПЕТЪР КЮСЕИВАНОВ**

Секретари: **ДИМИТЪР САРАДЖОВ**
АТАНАС ЦВЕТКОВ

Началник на Стенографското отделение: **ДОНЧО ДУКОВ**